

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	14/02/17
Pwnc:	Adroddiad Diweddaru – Safleoedd Posib ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr
Aelod(au) Portffolio:	Y Cynghorydd Aled Morris Jones
Pennaeth Gwasanaeth:	Shan Lloyd Williams
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Dafydd Rowlands 752203 DafyddJRowlands@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Y Cyngorwyr Meirion Jones, Alun Mummery, Jim Evans

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

- A1. Nodi cyngor gan Gwmni Capita
- A2. Nodi canfyddiadau Asesiad Effaith ar Iechyd
- A3. Awdurdodi Swyddogion i symud ymlaen i'r cam nesaf sef dylunio safleoedd a gweithio allan y costau
- A4. Dod ag adroddiad pellach i'r Pwyllgor Gwaith ym Mehefin 2017.

1.0 Cefndir

Ers cyfarfod 19 Rhagfyr, 2016 mae Grŵp Prosiect wedi cael ei sefydlu sydd yn cynnwys swyddogion o'r Gwasanaethau Tai, Eiddo, Iechyd yr Amgylchedd, yr Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd, yr Heddlu a hefyd o gwmni Capita a enillodd y tendr a gyhoeddwyd ar gwerthwchigymru.

Mae nifer o asesiadau technegol wedi cael eu cynnal sydd yn edrych ar bob agwedd gan gynnwys

- Gwerthusiad Cyffredinol o'r Safle
- Asesiad o Ansawdd yr Aer
- Asesiad Sŵn
- Asesiad Ecolegol

ar gyfer y ddau safle – Penhesgyn ar gyfer safle parhaol a Star ar gyfer safle dros dro.

Nod yr asesiadau technegol hyn yw sefydlu a oes unrhyw resymau technegol a allai rwystro'r safleoedd rhag bod yn rhai addas. Yn ogystal a'r asesiadau hyn, mae asesiadau technegol wedi cael eu cynnal ar faterion megis maint y safleoedd, mynediad i'r safleoedd a nodweddion ffisegol eraill ac wedi cael eu cymryd i ystyriaeth.

Caiff copi o grynodedb Capita ei amgáu yn Atodiad 1 yr Adroddiad.

Casgliad yr holl waith yw:

2.0 Penhesgyn

Crynodeb a Chasgliadau

Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Penhesgyn yn lleoliad addas ar gyfer datblygiad preswyl parhaol ar gyfer teithwyr. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn ac ansawdd yr aer. Argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig felly gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbrud yn ystod 2017.

Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol yn unol â chanllawiau ymarfer da a thrafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn.

Efallai y bydd gofyniad hefyd i gynnal Aseiad o'r Effaith Amgylcheddol neu AEA gan fod y safle'n cynnwys tir nad yw wedi cael ei ddatblygu o'r blaen a gall cyfanswm yr arwynebedd a fydd ei angen ddod o fewn gofynion y Rheoliadau AEA. Unwaith eto, bydd hyn yn fater lle bydd yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn penderfynu beth sydd ei angen er mwyn dilysu unrhyw gais cynllunio.

Caiff copi o Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol Capita mewn perthynas a Penhesgyn ei amgáu yn Atodiad 2.

3.0 Safle Star

Crynodeb a Chasgliadau

Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Star yn lleoliad addas ar gyfer Man Aros Dros Dro. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn. Argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig felly gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbrud yn ystod 2017.

Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol yn unol â chanllawiau ymarfer da a thrafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol cynnal i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio

manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu Man Aros Dros Dro yn Star.

Caiff copi o Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol Capita mewn perthynas â Star ei amgáu yn Atodiad 3.

4.0 Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd - Safleoedd i Deithwyr a Sipsiwn yn Star a Phenhesgyn.

Cynhaliwyd gweithdy hanner diwrnod ar yr Asesiad o'r Effaith ar Iechyd wedi ei hwyluso gan Huw Thomas Rheolwr Gweithrediadau Iechyd yr Amgylchedd, Ionawr 2017, a fynychwyd gan y tri Aelod Etholedig Lleol, sef y Cynghorwyr Meirion Jones, Alun Mummery, Jim Evans, Bryn Hall o Unity, sef arbenigwr yn y maes ymgysylltu gyda chymunedau Sipsiwn a Theithwyr, Jon Stoddard a Laura Fretwell o Capita, Gareth Jones, Eiddo, Lucy Reynolds, Tai, Mike Evans o'r Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd, a Trystan P Owen Iechyd yr Amgylchedd.

Amgaeor copi o'r Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd - Safleoedd i Deithwyr a Sipsiwn yn Star a Phenhesgyn yn Atodiad 4 yr Adroddiad.

Crynodeb a chasgliad - Dalier sylw, mae'r ddogfen allan am ymgynghoriad ar hyn o bryd ymysg y rhai a fynychodd y gweithdy.

Yn gyffredinol, ystyrir bod y ddau safle yn cael effaith gadarnhaol o safbwynt iechyd a llesiant y sipsiwn a'r teithwyr o gymharu â'r ddarpariaeth gyffredol.

Ni nodwyd unrhyw anghytuno sylweddol.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r safleoedd dan sylw wedi derbyn cymeradwyaeth, yn amodol ar ymchwiliadau pellach y Pwyllgor Gwaith yn dilyn penderfyniadau gwnaethpwyd ar y 31ain Mai a 25ain Orffennaf, 2016.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Er mwyn nodi'r cynnydd a gofyn am ganiatâd i symud ymlaen i wneud gwaith pellach.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Yndi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Yndi

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?**Beth oedd eu sylwadau?**

1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	I'w gadarnhau
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	I'w gadarnhau
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	Dim sylw
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

1	Economaidd	
2	Gwrthlodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:

Atodiad 1. Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) Crynodeb Gweithredol gan Capita, 26ain Ionawr 2017.

Atodiad 2. Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol Capita mewn perthynas â Penhesgyn

Atodiad 3. Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol Capita mewn perthynas â Star

Atodiad 4. Adroddiad drafft Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd - Safleoedd i Deithwyr a Sipsiwn yn

Star a Phenhesgyn. *Yn seiliedig ar Weithdy Cyfranogiad a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2017*

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn

Safle Preswyl Parhaol, Penhesgyn
Man Aros Dros Dro, Star

Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR)
Crynodeb Gweithredol

Chwefror 2017

Cynnwys

1. Cyflwyniad
2. Safle Preswyl Parhaol, Penhesgyn
3. Man Aros Dros Dro, Star

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r ddogfen hon yn Gynodeb Gweithredol o Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) a baratowyd gan Capita Real Estate and Infrastructure ar ran Cyngor Sir Ynys Môn (y Cyngor Sir). Diben y PAR yw:-
- Adolygu a deall pa broblemau a risgiau amgylcheddol posibl sy'n gysylltiedig â dau safle sipsiwn a theithwyr sy'n cael eu cynnig gan y Cyngor Sir
 - Cynnal asesiadau technegol ym mhob un o'r safleoedd arfaethedig
 - Profi pa mor ymarferol fyddai datblygu pob un o'r safleoedd ar gyfer llety i sipsiwn a theithwyr
 - Gwneud argymhellion ynglŷn ag addasrwydd pob safle i symud ymlaen trwy'r broses gynllunio
- 1.2 Mae Deddf Tai (Cymru) 2014 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddarparu safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr lle mae angen wedi'i ganfod. Mae dogfen Llywodraeth Cymru *'Teithio at Ddyfodol Gwell* (2015) yn cyflwyno fframwaith polisi y dylai Awdurdodau Lleol ei ddilyn. Mae Cylchlythyr Llywodraeth Cymru 30/2007 *Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr* yn cryfhau'r gofyniad bod awdurdodau lleol yn canfod ac yn darparu safleoedd digonol a phriodol yn eu Cynlluniau Datblygu Lleol.
- 1.3 Mae gofyniad cyfreithiol felly ar Gyngor Sir Ynys Môn (yn ôl Deddf Tai (Cymru) 2014) i asesu ac i ddiwallu anghenion llety'r boblogaeth yn ei ardal. Mae hyn yn cynnwys anghenion y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr a phobl sy'n gysylltiedig â sioeau teithiol. Mae'r term Sipsiwn a Theithwyr yn cynnwys Sipsiwn Romani a Theithwyr Gwyddelig yn ogystal â phobl o unrhyw grŵp sy'n byw bywyd teithiol. Mae hefyd yn cynnwys pobl sy'n gysylltiedig â Sioeau Teithiol a Theithwyr yr Oes Newydd sydd â hanes o deithio a byw mewn cartrefi symudol.

Tabl 1.1 – Deddfwriaeth a pholisïau allweddol sy'n gysylltiedig â darparu Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr	
Teitl	Disgrifiad
Deddf Tai (Cymru) 2014	Dywed Adrannau 225 a 226 fod dyletswydd ar yr Awdurdod Lleol i gynnal asesiad o anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr
Deddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013	Mae'r Ddeddf yn cydgrynhoi'r ddeddfwriaeth ar safleoedd cartrefi symudol yng Nghymru.
Cylchlythyr 30/2007 Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr	Mae Cylchlythyr Llywodraeth Cymru'n tynnu sylw at y gofyniad ar Awdurdodau Lleol i ganfod ac i ddarparu safleoedd priodol yn eu cynlluniau.

- 1.4 Cafodd "Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd 2016 (yr Asesiad o Anghenion)" ei baratoi ar y cyd gan Gyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd yn ystod ail hanner 2015 ac mae'n diweddarau Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gogledd Orllewin Cymru blaenorol a gyhoeddwyd yn 2013. Mae cynnwys Asesiad o Anghenion 2016 wedi ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru gydag Adran 102 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.
- 1.5 Yn dilyn ymarferiadau ymgynghori, mae'r Cyngor Sir wedi canfod dau safle posibl ar yr Ynys ar gyfer safleoedd sipsiwn a theithwyr a allai gyfrannu at ddiwallu'r angen am leiniau ychwanegol a

nodwyd yn Asesiad 2016. Mae un yn safle preswyl parhaol i gymryd lle'r gweryll Teithwyr anghyfreithlon ar yr A5025 a'r llall, man aros dros dro i ateb anghenion sipiwn a theithwyr sy'n ymweld. Mae'r ddau safle posibl ar gyfer sipiwn a theithwyr fel a ganlyn:-

- Safle Preswyl Parhaol, Penhesgyn
- Man Aros Dros Dro, Star

1.6 Ceir disgrifiad byr isod o bob safle a'r cynigion ac fe'i dilynir gan grynodedb o'r asesiadau technegol a gynhaliwyd ym mhob safle dan sylw.

2. Safle Preswyl Parhaol, Penhesgyn

Disgrifiad o'r Safle a'r Cynigion

- 2.1 Mae safle Penhesgyn wedi'i nodi gan y Cyngor Sir fel y lleoliad mwyaf priodol ar gyfer safle preswyl parhaol ar gyfer Sipsiwn a theithwyr yn dilyn proses i ddedol safleoedd a gynhaliwyd yn 2016.
- 2.2 Y cynnig yw safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn gyda phedair llain ar gyfer cymuned Teithwyr yr Oes Newydd sydd ar hyn o bryd yn byw mewn cilfan wrth yr A5025 rhwng Porthaethwy a Phentraeth.
- 2.3 Mae'r safle arfaethedig ym Mhenhesgyn wedi'i leoli oddi ar isffordd rhwng yr A5025 a'r B5420 ar dir i'r dwyrain o Ganolfan Ailgylchu Penhesgyn ac i'r de ddwyrain o gyn Safle Tirlenwi Penhesgyn. Mae'r safle'n cynnwys dau gae sy'n eiddo i'r Cyngor Sir ac sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd fel porfeydd garw; deallir nad yw'r tir wedi cael ei ddatblygu o'r blaen.
- 2.4 Byddai'n rhaid i fynediad i'r ddau gae fod trwy'r brif ffordd fynediad i Ganolfan Ailgylchu Penhesgyn (y Ganolfan Ailgylchu) a dros dir sydd mewn dwylo preifat ac sydd ar hyn o bryd yn cael ei ddefnyddio i bori anifeiliaid.
- 2.5 Mae'r cynigion ar gyfer llety preswyl parhaol ar gyfer sipsiwn a theithwyr ym Mhenhesgyn yn cynnwys y canlynol:-
 - Ffordd fynediad ar draws cae sydd mewn perchnogaeth breifat
 - Pedair llain breswyl
 - Byddai gan bob llain lawr caled ar gyfer cerbyd byw'r aelwyd
 - Byddai pob llain yn cynnwys bloc amwynderau gyda thoiled, ystafell ymolchi a chegin
 - Golau ar gyfer diogelwch y cyhoedd a diogelwch
 - Gofod i storio biniau sbwriel domestig a chynwysyddion ailgylchu
 - Ffens gadarn o amgylch y safle a giât y gellir ei chloi

Asesiadau Cyffredinol a Thechnegol o'r Safle

- 2.6 Cynhaliwyd asesiadau technegol ar gyfer y pynciau amgylcheddol canlynol ar gyfer safle Penhesgyn. Y nod wrth gynnal yr asesiadau technegol oedd canfod a oedd unrhyw resymau neu gyfyngiadau technegol a fyddai'n golygu na fyddai'r safle'n addas i gael ei ddefnyddio fel safle preswyl parhaol gan y gymuned teithwyr sydd ar hyn o bryd yn byw mewn cerbydau yn y gilfan ym Mhenraeth. Yn ychwanegol at yr arfarniadau technegol penodol, cafodd ystyriaethau mwy cyffredinol fel maint y safle, mynediad a nodweddion ffisegol eraill eu hystyried:-
 - Arfarniad Cyffredinol o'r Safle
 - Asesiad o Ansawdd yr Aer
 - Asesiad o Effeithiau Sŵn
 - Asesiad Ecolegol

Ceir crynodeb o bob arfarniad technegol isod:-

Arfarniad Cyffredinol o'r Safle

- 2.7 Mae'r safle'n cynnwys dau gae sy'n eiddo i'r Cyngor Sir ac mae eu harwynebedd tua 3.5 hectar (8.65 erw) a chae arall i'r de sydd mewn perchnogaeth breifat ac sydd tua 2.91 hectar (7.19 erw) sy'n rhoi cyfanswm o 6.41 hectar (15.84) o dir. Gwnaethpwyd y sylwadau cyffredinol canlynol fel rhan o'r broses arfarnu ar y safle:
- Mae'r safle mewn lleoliad gwledig heb fynediad at amwynderau na chyfleusterau lleol o fewn pellter cerdded cyfleus
 - Byddai'n rhaid i fynediad i'r safle groesi cae sydd mewn perchnogaeth breifat a byddai'n rhaid ad-drefnu'r giât ddiogelwch ar gyfer Canolfan Ailgylchu Penhesgyn (y Ganolfan Ailgylchu)
 - Mae'r ddau gae lle byddai'r pedair llain wedi'u lleoli ar lethr serth ac mae'r draenio'n wael.
 - Byddai angen ffordd fynediad newydd i gael mynediad i'r pedair llain a byddai hynny'n golygu llawer o waith draenio a gwaith daear.
 - Byddai angen cloddiau i ffurfio bwnd lleihau swm ar hyd y terfyn gorllewinol (gweler isod)
 - Byddai angen cysylltiadau at ffynonellau dŵr yfed a thrydan
 - Mae carthffosiaeth yn debygol o gael ei reoli trwy ddefnyddio tanc septig.
- 2.8 Mae digon o le ar gyfer y pedair llain breswyl barhaol arfaethedig ar safle Penhesgyn lle byddai angen creu ffordd fynediad newydd a datblygu llwyfan ar gyfer y pedair llain breswyl. Nid oes dim cyfyngiadau wedi deillio o'r arfarniad cyffredinol o'r safle a fyddai'n golygu na fyddai'r safle'n addas fel safle preswyl parhaol ar gyfer y gymuned teithwyr. Byddai'n rhaid ail-ddylunio rhywfaint ar fynedfa'r cyhoedd i Ganolfan Ailgylchu Penhesgyn (y Ganolfan Ailgylchu), giât y fynedfa a ffens ddiogelwch y safle.

Asesiad o Ansawdd yr Aer

- 2.9 Mae'r safle'n agos at gyn safle tirlenwi a chanolfan ailgylchu sy'n dal yn weithredol, a allai olygu risg posibl i iechyd; fodd bynnag nid yw'r safle wedi'i lleoli o fewn Ardal Rheoli Ansawdd yr Aer (AQMA). Gan fod y datblygiad arfaethedig yn un bychan gyda gwaelodlin llygrwyr isel, barnwyd fod asesiad gwaelodlin yn ddigon i asesu amlygiad posibl defnyddwyr y dyfodol a derbynyddion presennol fel defnyddwyr Canolfan Ailgylchu Penhesgyn.
- 2.10 Yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, rhoddwyd sylw dyladwy i faterion yn ymwneud ag iechyd a llesiant posibl y preswylwyr tebygol ar Safle Penhesgyn.
- 2.11 Daeth yr astudiaeth gwaelodlin i'r casgliad bod lefelau gormodol o nitrogen deuocsid (NO₂) ar ffin y safle yn annhebygol. Mae'r amodau hyn yn bodoli eisoes ac nid ydynt yn debygol o waethygu o ganlyniad i'r datblygiad. Mae hefyd yn debygol na fydd lefelau'r deunydd gronynnol (PM₁₀) yn uwch na lefelau derbyniol ar ffin y safle ac felly ni thbyr fod effeithiau PM₁₀ arwyddocaol. Fodd bynnag, tybir fod effeithiau baeddu llwch o ganlyniad i symudiadau cerbydau gwastraff a Cherbydau Nwyddau Trwm (HGV) sy'n gysylltiedig â'r chyfleusterau ailgylchu o bosibl yn risg uchel.
- 2.12 Daeth yr asesiad risg ar gyfer effeithiau posibl llwch yn ystod y gwaith o adeiladu'r lleiniau arfaethedig a'r ffordd fynediad i'r casgliad bod y safle'n safle risg isel o ran effeithiau baeddu llwch ac effeithiau ar iechyd pobl.

- 2.13 Ni thbyir fod effeithiau ar dderbynyddion newydd o Nwy Tirlenwi (LFG) o'r cyn safle tirlenwi'n arwyddocaol. Bydd crynodiadau methan yn sylweddol is na lefelau fflamadwyedd ac ni fyddant ychwaith yn cael effaith andwyol ar iechyd pobl. Disgwylir y bydd crynodiadau carbon deuocsid yn gwasgaru nes byddant yn grynodiadau atmosfferig ansylweddol. Ni chredir felly fod angen mesurau i liniaru effeithiau LFG.
- 2.14 Ni thbyir fod lefelau arogleuon yn arwyddocaol. Yn seiliedig ar gofnodion o gwynion a gafwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn a Cyfoeth Naturiol Cymru bernir nad oes angen mesurau lliniaru. Nid yw crynodiadau bio-aerosol yn debygol o fod yn uwch na throthwyon Asiantaeth yr Amgylchedd ar y safle, cyn belled â bod derbynyddion wedi'u lleoli ymhellach na 250 m oddi wrth safle compostio Penhesgyn.
- 2.15 Os bydd mesurau priodol i liniaru effaith llwch yn cael eu cyflwyno a bod preswylwyr newydd wedi'u lleoli fwy na 250 m i ffwrdd oddi wrth gyfleusterau compostio presennol Penhesgyn, daeth yr asesiad o ansawdd yr aer i'r casgliad y bydd y cynllun arfaethedig ar gyfer safle preswyl parhaol ar gyfer y gymuned teithwyr yn addas i gael ei ystyried ar gyfer caniatâd cynllunio.

Asesiad o Effeithiau Sŵn

- 2.16 Cafodd arolwg mesur sŵn ei gynnal i fesur lefelau sŵn amgylcheddol arferol yn ystod y dydd a'r nos. Mae'r safle wedi'i leoli mewn amgylchedd gwledig tawel iawn a'r brif ffynhonnell sŵn a oedd yn effeithio ar safle'r datblygiad yn ystod y dydd oedd sŵn gweithredu Canolfan Ailgylchu Penhesgyn (y Ganolfan Ailgylchu), a'r mwyaf amlwg oedd gwaith malu pren. Defnyddiwyd data'r arolwg i gynnal astudiaeth modelu sŵn i ragweld lefelau sŵn mewn yn lleoliadau ffasâd y lleiniau arfaethedig.
- 2.17 Disgwylir gallu cyflawni meini prawf sŵn allanol mewn cartrefi symudol gyda'r ffenestri ar agor ac ynghau. Disgwylir y bydd lefelau allanol yn cyflawni'r lefel is o 50 dB L_{Aeq} fel y mae Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) yn ei argymhell ar gyfer amwynderau allanol.
- 2.18 Dangosodd asesiad arall a gynhaliwyd yn unol â Nodyn Technegol 11: Sŵn (TAN 11) y bydd lleiniau posibl carafanau / ôl-gerbydau a fydd wedi'u lleoli ar safle'r datblygiad yn dod o fewn Categori Amlygiad i Sŵn (NEC) A yn ystod y dydd a'r nos. Mae hyn yn golygu na fydd angen ystyried sŵn fel ffactor wrth benderfynu rhoi caniatâd cynllunio.
- 2.19 Mae asesiad a gynhaliwyd yn unol â Safon Brydeinig (BS 4142:2014) a ddefnyddir i asesu lefelau sŵn o natur ddiwydiannol / masnachol wedi dangos potensial ar gyfer effaith andwyol o ganlyniad i waith gweithredu'r Ganolfan Ailgylchu yn ystod y dydd, gwaith malu pren yn fwyaf penodol. Felly mae cynllun lliniaru'n cael ei argymhell a dylai gynnwys y canlynol:-
- Bwnd pridd ar hyd terfyn de orllewinol y Ganolfan Ailgylchu ar uchder o 1.5m;
 - Hefyd dylid codi ffens â byrddau clos o bren acwstig 1.8m o uchder ar ymyl man malu pren y Ganolfan Ailgylchu.
- 2.20 Mae'r strategaeth lliniaru sŵn hon yn lleihau'r posibilrwydd o effaith andwyol nes ei fod yn cyrraedd lefel foddhaol ar draws y safle preswyl parhaol arfaethedig ar gyfer teithwyr ym Mhenhesgyn. Hefyd, gall y prosesau a'r gweithrediadau ailgylchu gwastraff presennol newid yn y dyfodol a gellid eu rheoli i leihau'r lefelau sŵn presennol ymhellach.

Ecoleg

- 2.21 Cynhaliwyd asesiad ecolegol rhagarweiniol ac Arolwg Cynefin Cam 1 ac asesiad o'r safle ym mis Tachwedd 2016. Mae'r cynefinoedd yn yr ardal a arolygwyd yn cynnwys glaswelltir gwael wedi'i wella'n rhannol, glaswelltir wedi'i wella, coed llydanddail, gwrychoedd a waliau cerrig sych, prysgwydd gwasgaredig a glaswelltir corsiog.
- 2.22 Mae'r ystyriaethau ecolegol posibl ar y safle'n cynnwys:
- Potensial i amharu ar goeden lle gallai ystlumod glwydo (yn ddibynnol ar leoliad y ffens ddiogelwch arfaethedig)
 - Amharu ar adar sy'n nythu wrth gael gwared ar lystyfiant (os bydd y safle'n cael ei glirio yn ystod y tymor nythu adar)
 - Mae angen asesu pwll cyfagos (nid yw o fewn ffiniau'r safle ond i'r gogledd orllewin o'r safle) i ganfod y potensial am amffibiaid fel mesur rhagofalus
- 2.23 Nid yw'n ymddangos bod unrhyw gyfyngiadau ecolegol arwyddocaol ar y safle a fyddai'n arwain at wrthod caniatâd cynllunio am resymau ecolegol. Mae cyfleoedd ar y safle yn ystod cam dylunio'r datblygiad i gadw gwrychoedd mewn mannau a ffiniau'r safle a hefyd i gynyddu bioamrywiaeth bosibl y safle.

Crynodeb a Chasgliadau

- 2.24 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Penhesgyn yn lleoliad addas ar gyfer datblygiad preswyl parhaol ar gyfer teithwyr. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn ac ansawdd yr aer. Argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig felly gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbryd yn ystod 2017.
- 2.25 Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol yn unol â chanllawiau ymarfer da a thrafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn.
- 2.26 Efallai y bydd gofyniad hefyd i gynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol neu AEA gan fod y safle'n cynnwys tir nad yw wedi cael ei ddatblygu o'r blaen a gall cyfanswm yr arwynebedd a fydd ei angen ddod o fewn gofynion y Rheoliadau AEA. Unwaith eto, bydd hyn yn fater lle bydd yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn penderfynu beth sydd ei angen er mwyn dilysu unrhyw gais cynllunio.

3. Man Aros Dros Dro, Star

Disgrifiad o'r Safle a'r Cynigion

- 3.1 Mae safle'r Man Aros Dros Dro arfaethedig yn Star wedi ei nodi gan y Cyngor Sir fel y lleoliad mwyaf priodol ar gyfer Man Aros Dros Dro yn dilyn proses i ddethol safleoedd a gynhaliwyd yn 2016.
- 3.2 Mae'r safle rhwng Llanfairpwll a chroesffordd Star ar lain o dir rhwng yr A55 a'r A5. Mae tref Llanfairpwll tua 1 cilometr i'r dwyrain ac mae anheddiad Star i'r gogledd y tu draw i'r A55. Mae mesuriadau'r safle tua 435 metr o hyd a 50 metr o led ac mae ei arwynebedd tua 18,252 metr sgwâr neu 1.82 hectar.
- 3.3 Mae'r A55 ac ystâd feddal yn ffurfio ffin ogleddol y safle, a'r A5 y ffin ddeheuol. I'r gorllewin mae'r ffin wedi'i diffinio gan ystâd feddal yr A55 a'r rhwydwaith ffyrdd lleol sy'n cysylltu'r A5 a phentref Star trwy gyfrwng pont dros yr A55. I'r dwyrain, mae'r ffin wedi'i diffinio gan gwrs dŵr Afon Braint sy'n llifo o dan yr A5 a thrwy gwlfert i gyfeiriad y de orllewin.
- 3.4 Mae'r safle sy'n cael ei ystyried yn cynnwys tri chae sydd ar hyn o bryd yn laswelltir garw a phrysgwydd. Mae'r caeau'n weddol wastad ar y cyfan ond mae llethr raddol o'r gorllewin i'r dwyrain. Mae pob un o'r caeau mewn perchnogaeth breifat gyda'r cae mwyaf gorllewinol yn eiddo i un tîrfeidiannwr preifat a'r cael canol a dwyreiniol yn eiddo i gwmni coetir preifat. Mae'r cae dwyreiniol yn nodedig am ddioddef llifogydd o Afon Braint.
- 3.5 Byddai'r cynnig am Fan Aros Dros Dro yn cynnwys darn o dir ar gyfer cyfanswm o hyd at 15 o garafanau a cherbydau tynnu ar unrhyw un adeg. Bwriedir i'r Man Aros Dros Dro gynnig llety tymor byr am hyd at 2-3 wythnos ar y tro. Byddai'r safle'n cael ei reoli gan y Cyngor Sir. Byddai'r cynigion ar gyfer y Man Aros Dros Dro yn Star yn cynnwys y canlynol:-
 - Pwynt mynediad oddi ar yr A5 gyda giât 5 metr a rhwystr sy'n cyfyngu ar uchder
 - Llawr caled digon mawr ar gyfer 15 o garafanau neu ôl-gerbydau a cherbydau tynnu
 - Ffens ddiogel o amgylch y ffin a giât y gellir ei chloi
 - Llain blannu 5 metr ar hyd y ffin ddeheuol
 - Cyflenwad dŵr oer
 - Toiledau cludadwy pan fydd y safle'n cael ei ddefnyddio
 - Pwynt Gwaredu Carthffosiaeth
 - Pwynt Casglu ac Ailgylchu Sbwriel wedi'i Sgrinio
 - Pwyntiau cysylltu â'r cyflenwad trydan (gofyniad diweddar)

Asesiadau Cyffredinol a Thechnegol o'r Safle

- 3.6 Cynhaliwyd arfarniadau technegol ar gyfer y pynciau amgylcheddol canlynol ar safle Star. Y nod wrth gynnal yr asesiadau technegol oedd canfod a oedd unrhyw resymau neu gyfyngiadau technegol a fyddai'n golygu na fyddai'r safle'n addas i gael ei ddefnyddio fel safle preswyl dros dro gan y gymuned sipsiwn a theithwyr sy'n dymuno aros ar yr ynys am gyfnodau cymharol fyr. Yn ychwanegol at yr arfarniadau technegol penodol, cafodd ystyriaethau mwy cyffredinol fel maint y safle, mynediad a nodweddion ffisegol eraill eu hystyried:-
 - Arfarniad Cyffredinol o'r Safle

- Asesiad o Ansawdd yr Aer
- Asesiad o Effeithiau Sŵn
- Asesiad o Effeithiau Llifogydd
- Asesiad Ecolegol

Asesiad Cyffredinol o'r Safle

3.7 Mae'r safle rhwng yr A55 a'r A5 a choridor y ffordd yw'r brif nodwedd.

- Tir isel rhwng coridorau ffordd pwysig
- Mae prif Reilffordd Caer – Caergybi'n agos at y safle ac i'r de o'r A5
- Bydd angen mynediad at ffordd unffrwd heb gyfyngiadau (60 mya)
- Mae llystyfiant y briffordd yn ffurfio sgrin rannol i ardal breswyl Star i'r gogledd o goridor ffordd yr A55
- Mae'r A5 wedi'i chyfrif fel Llwybr Hanesyddol
- Safle Bws yn agos at Groesffordd Star
- Dim llwybr cyhoeddus ar hyd ymyl y ffordd ond cyfle i gysylltu i'r gorllewin yn agos at Groesffordd Star
- Dim golau stryd ger y Man Aros Dros Dro arfaethedig ond cyfle i ymestyn y ddarpariaeth o Groesffordd Star
- Bydd angen ail alinio'r wal derfyn bresennol i sicrhau gwelededd digonol i'r fynedfa a'r ffordd allan o'r safle
- Cyfleustodau a chysylltiadau i gael sylw yn ystod cyfnod y dylunio manwl gyda chyrrff statudol (efallai y bydd angen mesurau diogelu BT)

3.8 Mae asesiad dylunio rhagarweiniol yn dangos bod y safle'n ddigon mawr ar gyfer 15 man aros dros dro ar gyfer carafanau a cherbydau tynnu. Bydd angen ffens ddiogelwch i ddiffinio terfynau'r safle ac i sicrhau diogelwch y preswylwyr dros dro. Bydd angen rheoli dŵr wyneb a'i ryddhau (trwy ryddhau cyfyngedig) o ffos gyfagos sy'n cysylltu ag Afon Braint.

Asesiad o Ansawdd yr Aer

- 3.9 Nid yw'r safle wedi'i leoli o fewn Ardal Rheoli Ansawdd yr Aer (AQMA). Nid yw'r datblygiad yn debygol o arwain at gynnydd sylweddol mewn traffig; fodd bynnag, gall gyflwyno derbynyddion sensitif fel preswylwyr y carafanau a gallai'r rhain gael eu heffeithio gan draffig ffordd a rheilffordd sy'n mynd heibio. Oherwydd maint bychan y datblygiad arfaethedig, tybiwyd fod asesiad sgrinio safonol yn briodol i asesu amlygiad posibl defnyddwyr yn y dyfodol.
- 3.10 Mae'r asesiad yn canolbwyntio ar grynodiadau o nitrogen deuocsid (NO₂) a mater gronynnol y gellir ei anadlu (PM₁₀), fel y prif lygrwyr sy'n gysylltiedig ag allyriadau o draffig ffordd. Mae crynodiadau gwaelodlin NO₂ a PM₁₀ yn seiliedig ar waith modelu a rhaglenni monitro a gynhaliwyd eisoes. Cafwyd data traffig gan yr Adran Drafndiaeth (DfT).
- 3.11 Cafodd asesiad risg ei gynnal hefyd i ganfod effaith bosibl allyriadau llwch sy'n ffoi a PM₁₀ ar dderbynyddion lleol fel preswylwyr lleol yn ystod y cam adeiladu. Mae'r asesiad yn seiliedig ar fanylion y datblygiad arfaethedig a ddisgrifir uchod.
- 3.12 Byddai'r datblygiad arfaethedig yn y Man Aros Dros Dro, Star, yn cyflwyno preswylwyr newydd y cyfeirir atynt fel arall fel derbynyddion i'r safle. Tybiwyd fod lleoliadau'r derbynyddion a

dddefnyddiwyd yn yr asesiad yn cynrychioli amlygiad preswylwyr y dyfodol yn y Man Aros Dros Dro. Barnwyd fod effaith bosibl allyriadau o lif traffig ffordd a rheilffordd ar breswylwyr y safle yn y dyfodol yn ddibwys.

- 3.13 Daeth asesiad risg o effeithiau posibl llwch yn ystod gwaith adeiladu'r datblygiad arfaethedig i'r casgliad fod y safle'n safle risg isel ar gyfer baeddu llwch ac effeithiau ar iechyd pobl. O ganlyniad, bernir nad oes angen mesurau lliniaru.
- 3.14 Casgliad yr asesiad hwn yw bod y cynllun arfaethedig, o safbwynt ansawdd yr aer, yn addas i gael ei ystyried ar gyfer caniatâd cynllunio.

Asesiad o Effeithiau Sŵn

- 3.15 Cafodd arolwg mesur sŵn ei gynnal i fesur lefelau sŵn amgylcheddol arferol yn ystod y dydd a'r nos. Roedd y lefelau a fesurwyd yn debyg i'r rhai a gyflwynwyd ym mapiau sŵn Cymru 2012, a oedd yn rhan o ofynion y Gyfarwyddeb Sŵn Amgylcheddol (2002/49/EC). Defnyddiwyd y data i gynnal astudiaeth modelu sŵn i ragweld lefelau sŵn yn lleoliadau ffasâd y carafanau / ôl-gerbydau wedi'u lleoli yn y Man Aros Dros Dro.
- 3.16 Y brif ffynhonnell sŵn a oedd yn effeithio ar y safle yn ystod y dydd a'r nos oedd traffig ffordd yr A55. Mae'r datblygiad arfaethedig ar hyn o bryd yn cael ei effeithio gan lefelau sŵn allanol sy'n fwy na 60 dB L_{Aeq} yn ystod y dydd, a rhagwelir y byddai'n methu cyflawni meini prawf Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) o 55 dB $L_{Aeq(16h)}$ ar gyfer gerddi a manau hamdden awyr agored. O ganlyniad argymhellir fod cynigion y cynllun yn cynnwys rhwystr acwstig 3m ar hyd y ffin â'r A55 ac ar hyn ffin ddwyreiniol a gorllewinol y safle, i leihau amlygiad y safle i sŵn.
- 3.17 Ar ôl cyflwyno'r cynllun lliniaru uchod disgwylir y bydd y lefelau sŵn mewnol yn dderbyniol yn ystafelloedd byw ac ystafelloedd gwely'r carafanau dros dro gyda'r ffenestri ar gau. Fodd bynnag, rhaid cydnabod bod lefelau'r sŵn yn debygol o fod yn fwy na lefelau amwynderau awyr agored a byddant yn parhau'n uwch na'r meini prawf a'r canllawiau a argymhellir ar gyfer gerddi a manau hamdden allanol.

Asesiad o Effeithiau Llifogydd

- 3.18 Mae perygl llifogydd ar y safle wedi cael ei ystyried o bob ffynhonnell. Mae'r Man Aros Dros Dro arfaethedig wedi'i leoli o fewn Parth Llifogydd 1, ac felly bydd y perygl llifogydd gweddilliol yn isel er bod angen ystyried mynedfa ac allanfa diogel i'r A5 yn nyluniadau'r datblygiad. Tybir fod y perygl llifogydd o ddŵr daear a ffynonellau artiffisial yn ddibwys.
- 3.19 Er bod y rhan fwyaf o'r safle wedi'i leoli o fewn Parth Llifogydd A TAN15 (caniateir datblygiadau safleoedd carafanau a gwersylla mewn Parth A) ac mae rhan o'r safle'n dod o fewn Parth Llifogydd C2. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) wedi gwerthuso'r safle arfaethedig ac mae o'r farn y gellid bwrw ymlaen â datblygu'r safle, cyhyd â bod y Prawf Cyfiawnhad yn cael ei weithredu. I basio'r prawf hwn, rhaid i'r datblygiad ddangos:
- Bod lleoliad y datblygiad yn angenrheidiol i gynorthwyo neu i fod yn rhan o gynllun adfywio awdurdod lleol a / neu strategaeth i gynnal aneddiadau presennol; neu
 - Bod lleoliad y datblygiad yn angenrheidiol i gyfrannu at amcanion cyflogaeth allweddol i gynnal aneddiadau neu ranbarthau presennol; a

- Bod y datblygiad yn cyd-fynd â nodau Polisi Cynllunio Cymru (PCC); a
- Bod effeithiau posibl llifogydd ar gyfer y math penodol o ddatblygiad wedi cael eu hystyried a chanfuwyd eu bod yn dderbyniol (gyda chyfeiriad at y meini prawf a bennwyd yn TAN15).

3.20 Ni fyddai'r fan lle caniateid i'r carafanau aros wedi'i lleoli o fewn parth llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru ond ymhellach i'r gorllewin ar dir uwch. Argymhellir fod y dyluniad dŵr wyneb terfynol yn cynnwys mabwysiadu System Ddraenio Drefol Gynaliadwy (SuDs) er mwyn cadw dŵr ffo o fewn y cyfraddau maes glas cyfredol. Bydd angen ymgynghori rhwng Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (Cyngor Sir Ynys Môn). Fodd bynnag, mae'r safle'n addas i gael ei ddatblygu o safbwynt perygl llifogydd.

Ecoleg

3.21 Cafodd asesiad ecolegol rhagarweiniol ac Arolwg Cynefin Cam 1 ac asesiad ei gynnal ym mis Tachwedd 2016. Roedd y cynefinoedd yn yr ardal a arolygwyd yn cynnwys llystyfiant cynefinol tal dros laswelltir gwael wedi'i wella'n rhannol, prysgwydd, coed gwasgarog a waliau cerrig sych.

Mae'r ystyriaethau ecolegol posibl ar y safle'n cynnwys:

- Amharu ar adar sy'n nythu wrth godi llystyfiant (os bydd y safle'n cael ei glirio yn ystod tymor nythu adar))
- Tynnwyd sylw at ddyfrgwn a llygod y dŵr yn ystod astudiaeth ddesg o'r ffos i'r dwyrain sydd y tu allan i derfynau'r safle. Nid oes dim cynefinoedd addas na thystiolaeth o fodolaeth y rhywogaethau hyn ar y safle ei hun.

3.22 Ni yw'n ymddangos bod gan y safle unrhyw gyfyngiadau ecolegol arwyddocaol a fyddai'n golygu bod caniatâd cynllunio'n cael ei wrthod am resymau ecolegol cyn belled ag y cedwir at yr argymhellion a wneir yn yr adroddiad ecoleg.

Crynodeb a Chasgliadau

3.23 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Star yn lleoliad addas ar gyfer Man Aros Dros Dro. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn. Argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig felly gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbyrd yn ystod 2017.

2.24 Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol yn unol â chanllawiau ymarfer da a thrafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol cynnal i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu Man Aros Dros Dro yn Star.

Capita Property and Infrastructure Ltd

Bryn Eirias
Abergele Road
Colwyn Bay LL29 8BY

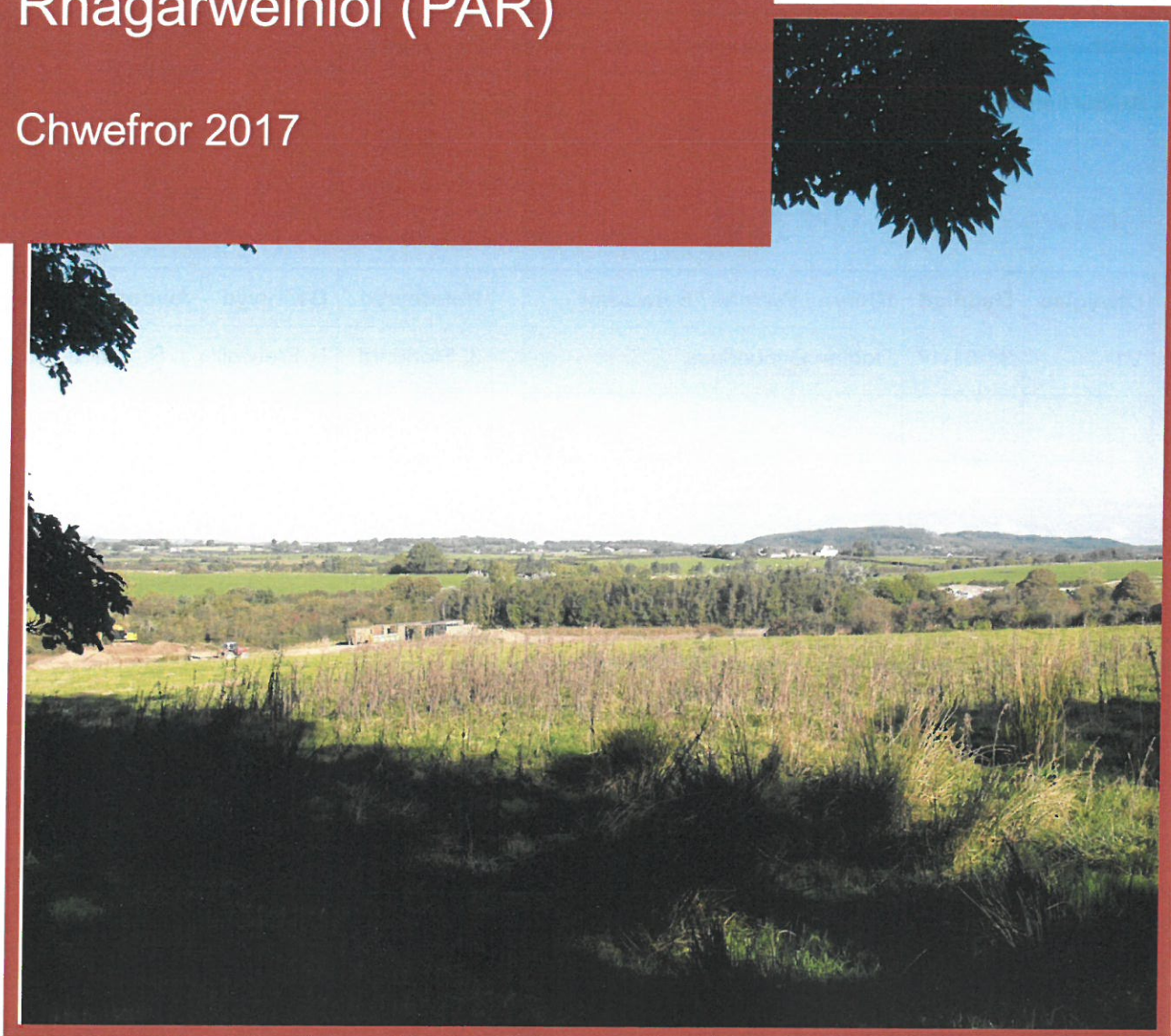
Tel +44 (0)1492 510200
Fax+44 (0)1492 510201

www.capita.co.uk

Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn
Safle Preswyl Parhaol, Penhesgyn.

Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR)

Chwefror 2017

Rheoli Ansawdd

Rhif y Gwaith	CS/090626		
Prosiect	Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn		
Lleoliad	Ynys Môn		
Teitl	Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) – Safle Preswyl Parhaol – Penhesgyn		
Cyf y Ddogfen	CS/090626/03/02 Reports	Rhifyn / Diwygiad	V1
Dyddiad	Chwefror 2017		
Paratowyd gan	Jon Stoddard		
Gwiriwyd gan	Laura Fretwell		
Awdurdodwyd gan	Jon Stoddard		

Statws / Hanes Diwygio

Diwygiad	Dyddiad	Rhifyn / Pwrpas / Sylwadau	Paratowyd	Gwiriwyd	Awdurdodwyd
V1	31-01-17	Dogfen Gyhoeddus	J. Stoddard	L. Fretwell	J. Stoddard

Cynnwys

0. Crynodeb Gweithredol	1
1. Cyflwyniad	2
2. Cefndir	4
3. Disgrifiad o'r Safle	8
4. Cynigion y Cynllun	10
5. Aseidiadau Technegol	11
6. Crynodeb a Chasgliadau	14

Ffigurau

Ffigur 1: Cynllun Lleoliad y Safle

Atodiadau

Atodiad A : Ffigur 1 : Cynllun Lleoliad y Safle
Ffigur 2 : Cynllun y Safle Presennol

Atodiad B : Lluniau o'r Safle

Atodiad C : Cynllun Cyfyngiadau'r Safle

Crynodeb Gweithredol

Mae gofyniad cyfreithiol ar Gyngor Sir Ynys Môn, yn ôl Deddf Tai (Cymru) 2014, i asesu ac i ddiwallu anghenion llety'r boblogaeth yn ei ardal. Mae hyn yn cynnwys anghenion y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr a phobl sy'n gysylltiedig â sioeau teithiol. O dan Ran 3 o'r Ddeddf, mae gofyniad ar Awdurdodau Lleol i gynnal Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr yn eu hardal. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru'n nodi y dylid canfod, deall a mynd i'r afael ag anghenion llety sipsiwn a theithwyr ar yr un sail â sectorau eraill o'r gymuned.

Yn 2015, ac yn unol â'r ddeddfwriaeth, roedd Cyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd wedi mynd ati ar y cyd i baratoi Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd (GTAA). Cyhoeddwyd y GTAA yn 2016 a chymeradwywyd y cynnwys gan Lywodraeth Cymru yn ôl Adran 102 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.

Yn dilyn ymlaen o GTAA 2016, cynhaliodd Cyngor Sir Ynys Môn broses Ymgynghori oedd wedi canfod yr angen am safle preswyl parhaol i ddiwallu anghenion Teithwyr yr Oes Newydd, oedd yn deillio o safle anawdurdodedig ar Ffordd Pentraeth, Ynys Môn. Yn dilyn proses ddeddf safle, canfuwyd llecyn o dir ym Mhenhesgyn, ger Penmynydd fel y lleoliad a ffeirir ar gyfer safle preswyl parhaol.

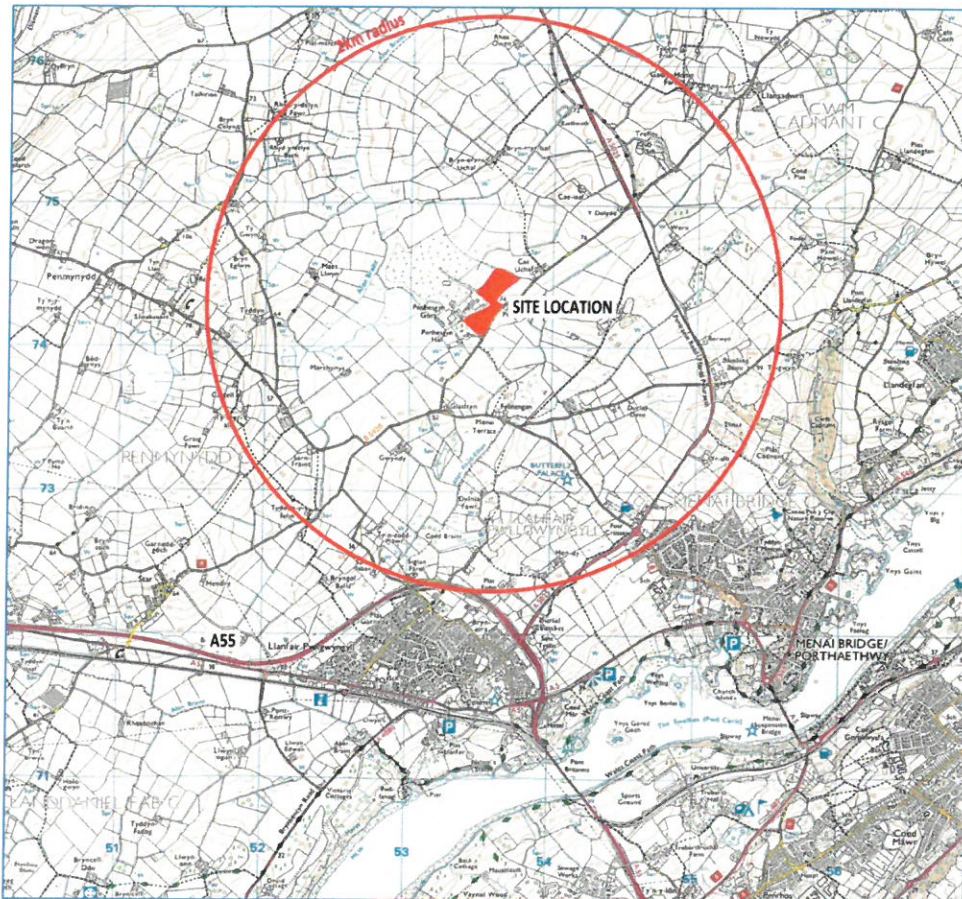
Penodwyd Capita gan Gyngor Môn yn Nhachwedd 2016 i ymgymryd â nifer o arfarniadau technegol er mwyn asesu p'un a yw'r safle ym Mhenhesgyn yn addas fel Safle Preswyl Parhaol. Roedd asesiadau technegol yn cynnwys ymchwiliad pellach i wahanol bynciau, sef ansawdd yr aer, sŵn, ac ecoleg. Ymgynghorwyd â Swyddog Iechyd yr Amgylchedd Cyngor Sir Ynys Môn yn ystod y gwaith o baratoi'r asesiadau technegol.

Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Penhesgyn yn lleoliad addas ar gyfer safle preswyl parhaol. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn. Felly, argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbryd yn ystod 2017.

Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol ar gyfer trafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn.

1. Cyflwyniad

- 1.1 Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yw hwn sy'n adrodd ynghylch dichonoldeb bwrw ymlaen â'r cynigion ar gyfer safle preswyl parhaol ar gyfer y gymuned o deithwyr yr oes newydd ar lecyn o dir ym Mhenhesgyn ger Penmynydd, Ynys Môn. Mae'r safle'n dir amaethyddol ar hyn o bryd a leolir i'r dwyrain o Ganolfan Ailgylchu Penhesgyn.

Ffigur 1 – Cynllun Lleoliad y Safle – Cyfeiriwch hefyd at Atodiad A

- 1.2 Mae'r PAR yn darparu disgrifiad o gefndir a chyd-destun y datblygiad arfaethedig ac mae'n crynhoi canfyddiadau cychwynnol nifer o arfarniadau technegol sydd ar gael fel dogfennau ar wahân.
- 1.3 Paratowyd y PAR gan Capita Real Estate and Infrastructure ar ran Adran Tai Cyngor Sir Ynys Môn. Penodwyd Capita ar 14eg Tachwedd 2016 yn dilyn proses gyflwyno tendr cystadleuol o dan Lot 'Cynhwysfawr' Fframwaith y GCC, NPS-PS-00014-14.

1.4 Mae'r PAR hwn wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

Tabl 1.1 – Strwythur yr Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR)	
Adran	Disgrifiad
1. Cyflwyniad	Cyflwyniad byr i darddiad, pwrpas a chynnwys yr Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) hwn
2. Cefndir	Disgrifiad o gefndir Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn, gan gynnwys y broses o ddethol safle
3. Disgrifiad o'r Safle	Disgrifiad o'r safle presennol ym Mhenhesgyn, ei leoliad a'i nodweddion ffisegol
4. Cynigion y Cynllun	Disgrifiad o gynigion amlinellol y cynllun
5. Aseidiadau Technegol	Crynodeb o'r Arfarniadau Technegol a gynhaliwyd ar gyfer y safle preswyl parhaol i deithwyr ym Mhenhesgyn
6. Crynodeb a Chasgliadau	Crynodeb o'r PAR a chanfyddiadau'r adroddiad

2. Cefndir

Deddfwriaeth mewn perthynas â darparu Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr

- 2.1 Mae Deddf Tai (Cymru) 2014 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddarparu safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr lle mae angen wedi'i ganfod. Mae dogfen Llywodraeth Cymru *'Teithio at Ddyfodol Gwell (2015)* yn cyflwyno fframwaith polisi y dylai Awdurdodau Lleol ei ddilyn. Mae Cylchlythyr Llywodraeth Cymru *30/2007 Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr* yn cryfhau'r gofyniad bod awdurdodau lleol yn canfod ac yn darparu safleoedd digonol a phriodol yn eu Cynlluniau Datblygu Lleol.
- 2.2 Mae gofyniad cyfreithiol felly ar Gyngor Sir Ynys Môn (yn ôl Deddf Tai (Cymru) 2014) i asesu ac i ddiwallu anghenion llety'r boblogaeth yn ei ardal. Mae hyn yn cynnwys anghenion y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr a phobl sy'n gysylltiedig â sioeau teithiol. Mae'r term Sipsiwn a Theithwyr yn cynnwys Sipsiwn Romani a Theithwyr Gwyddelig yn ogystal â phobl o unrhyw grŵp sy'n byw bywyd teithiol. Mae hefyd yn cynnwys pobl sy'n gysylltiedig â Sioeau Teithiol a Theithwyr yr Oes Newydd sydd â hanes o deithio a byw mewn cartrefi symudol. Mae'r diwethaf o'r rhain, sef Theithwyr yr Oes Newydd, yn ymwneud â'r gymuned o sipsiwn a theithwyr sy'n byw ar hyn o bryd mewn cilfan ger Penraeth ac y bwriedir eu symud i'r safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn.

Tabl 2.1 – Deddfwriaeth a pholisïau allweddol sy'n gysylltiedig â darparu Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr	
Teitl	Disgrifiad
Deddf Tai (Cymru) 2014	Dywed Adrannau 225 a 226 fod dyletswydd ar yr Awdurdod Lleol i gynnal asesiad o anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr
Deddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013	Mae'r Ddeddf yn cydgrynhoi'r ddeddfwriaeth ar safleoedd cartrefi symudol yng Nghymru.
Cylchlythyr 30/2007 Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr	Mae Cylchlythyr Llywodraeth Cymru'n tynnu sylw at y gofyniad ar Awdurdodau Lleol i ganfod ac i ddarparu safleoedd priodol yn eu cynlluniau.

- 2.3 Cafodd *"Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd 2016 (yr Asesiad o Anghenion)"* ei baratoi ar y cyd gan Gyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd yn ystod ail hanner 2015 ac mae'n diweddarau Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gogledd Orllewin Cymru blaenorol a gyhoeddwyd yn 2013.
- 2.4 Deallir y cynhaliwyd GTAA 2016 yn unol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru, ac fel yr argymhellwyd yn y canllawiau gan Grŵp Llywio oedd yn cynnwys Aelodau Cyngorau Ynys Môn a Gwynedd, swyddogion o'r adrannau Polisi Cynllunio a Thai, ynghyd ag aelod o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr. Cymeradwywyd y GTAA (2016) gan Gabinet Cyngor Gwynedd ar 19^{eg} Ionawr 2016, a gan Bwyllgor Gwaith Cyngor Sir Ynys Môn ar 8^{fed} Chwefror 2016.

Gwersylloedd Anawdurdodedig

- 2.5 Ym Môn, fel mewn sawl rhan arall o Gymru, ceir nifer o wersylloedd anawdurdodedig bob blwyddyn. Efallai bod safleoedd anawdurdodedig o'r fath yn darparu amodau byw ansicr a gwael weithiau ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr, yn ogystal â'u bod yn tarfu ar gymdogion sydd wedi ymgartrefu yn eu cyffiniau, ac yn creu pryder iddynt. Bydd costau posibl i'r Cyngor yn cynnwys mynd i'r afael ag unrhyw faterion o ran rheolaeth a gorfodaeth. Ystyrir bod Sipsiwn a Theithwyr sydd heb lain awdurdodedig ar gyfer eu carafanau neu gerbydau byw yn ddigartref.
- 2.6 Dengys tystiolaeth o gofnodion y Cyngor ei hun o wersylloedd anawdurdodedig bod y rhain yn debygol o ymddangos yn ardal Caergybi, pan fo Teithwyr Sipsi yn teithio yn ôl ac ymlaen i lwerddon drwy Borthladd Caergybi. Yn ogystal, ac mewn lleoliad mwy canolog ar yr ynys, mae Stad Ddiwydiannol Mona ar gyrion Llangefni yng nghanol yr ynys wedi dod yn fan aros boblogaidd ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr, gyda grŵp cymharol fawr yn dewis aros am 2-3 wythnos ym mis Gorffennaf/Awst bob blwyddyn. Mewn blynyddoedd diweddar, cafwyd gwrsylloedd anawdurdodedig eraill yn ymddangos yn ystod misoedd y gaeaf. Lleolir gwrsyll parhaol o Deithwyr yr Oes Newydd mewn cilfan ym Mhentraeth, sy'n safle anawdurdodedig ond yn cael ei ganiatáu.
- 2.7 Nododd GTAA 2016 yr angen am y canlynol ar Ynys Môn:
- Safle preswyl parhaol i ddiwallu anghenion Teithwyr yr Oes Newydd sy'n deillio o wersyll anawdurdodedig (o bedair llain) a leolir ar hyn o bryd mewn cilfan; a
 - Dau safle i'w defnyddio fel Mannau Aros Dros Dro ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr ar hyd yr A55 ym Môn, un yng Nghaergybi ac un yng nghanol yr ynys.
- 2.8 Mae'r PAR hwn yn ymwneud â'r cyntaf o'r rhain, sef safle preswyl parhaol i ddiwallu anghenion Teithwyr yr Oes Newydd sy'n deillio o wersyll anawdurdodedig (o bedair llain) a leolir ar hyn o bryd mewn cilfan ym Mhentraeth,

Y Broses Ddethol Safle

- 2.9 Wrth ymgymryd â'r GTAA a ddisgrifiwyd uchod, ymgwymerodd Cyngor Sir Ynys Môn â phroses ddethol safle i ganfod y lleoliad mwyaf priodol ar gyfer safle preswyl parhaol.

- 2.9 O fewn y broses hon, defnyddiwyd saith maen prawf gan Gyngor Sir Ynys Môn, sy'n deillio o'r ddogfen *Ymgynghoriad ar Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr ar Ynys Môn 11^{eg} Chwefror – 11^{eg} Mawrth, 2016* sef:

Tabl 2.2 – Meini Prawf Dethol Safle – Safleoedd Preswyl	
Meini Prawf	Sylwadau/Nodiadau
1. Lleoliad	Rhannwyd yr ynys yn bum band yn seiliedig ar y pellter o'r gwersyll anawdurdodedig presennol, ond sy'n cael ei ganiatáu, ar Ffordd Pentraeth.
2. Hygyrchedd	Mynediad i/oddi ar brif ffyrdd a llwybrau cludiant cyhoeddus ar gyfer safle preswyl parhaol.
3. Addasrwydd y Safle	Addasrwydd y safle a graddau'r gwaith ffisegol a fynnir i ddarparu cyfleusterau sylfaenol i'w ddefnyddio fel safle ar gyfer sipsiwn/teithwyr.
4. Mwynderau	Dylai mwynderau a chyfleusterau lleol fel siopau ac ysgolion fod yn agos.
5. Yr Amgylchedd	Ansawdd yr amgylchedd o amgylch y safle, gan gynnwys halogi ar y safle, llygredd gerllaw, lefelau sŵn, y perygl o lifogydd.
6. Cyfleustodau	Argaeledd ac agosrwydd cyfleustodau fel trydan, dŵr a charthffosiaeth, er y gellid defnyddio system garthffosiaeth nad yw'n rhan o'r brif rwydwaith ynghyd â generaduron trydan mewn safleoedd preswyl parhaol.
7. Argaeledd	Mewn cymhariaeth, mae safle Cyngor neu un o dan berchnogaeth gyhoeddus yn debygol o fod yn haws ac yn llai drud i'w gyflenwi na safle mewn perchnogaeth breifat fyddai efallai'n gofyn am drafodaethau helaeth neu gamau Prynu Gorfodol. Byddai angen cyflwyno rhybudd i denantiaid Mân-ddaliadau'r Cyngor i gael tir ar gyfer safleoedd preswyl.

Y Cyfnod Ymgynghori Cyntaf

- 2.11 Nodwyd tri safle yn yr ymarfer ymgynghori cyntaf hwn fel safleoedd preswyl posibl yn y lleoliadau a ganlyn:
- Safle 1: Gwersyll presennol, cilfan oddi ar yr A5025 rhwng Porthaethwy a Phentraeth
Safle 2: Parsel o dir ar Fân-ddaliad yn y Gaerwen
Safle 3: Tir ym Mhenhesgyn, ger Penmynydd
- 2.12 Ymgynghorodd y Cyngor â'r cyfleustodau, cyrff amgylcheddol statudol ac adrannau'r Cyngor yn Chwefror a Mawrth 2016. O ganlyniad i'r broses ymgynghori ac ymarferion asesu'r safleoedd, ystyriodd Pwyllgor Craffu Partneriaeth ac Adfywio'r Cyngor, ynghyd â'r Pwyllgor Gwaith, mai Safle 3, Tir ym Mhenhesgyn oedd y safle mwyaf priodol. Fe'i detholwyd hefyd fel y safle a ffefrir i fynd ymlaen i'w gynnwys yng Nghynllun Datblygu Lleol Gwynedd ac Ynys Môn ar y Cyd, fel dyraniad i ddiwallu anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr.

- 2.14 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol hwn yn ymwneud â dethol y safle preswyl parhaol a ddetholwyd gan y Cyngor Sir ym Mhenhesgyn ar gyfer y pedair llain ar gyfer Teithwyr yr Oes Newydd sy'n byw ar hyn o bryd mewn gwersyll anawdurdodedig, ond sy'n cael ei ganiatáu, ym Mhentraeth. Disgrifir safleoedd preswyl parhaol yn *'Dylunio Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr - Canllawiau - Mai 2015'* fel a ganlyn:-

Safleoedd Preswyl Parhaol

- 2.15 Dylai pob llain breswyl ddarparu ar gyfer y canlynol, mae angen pedair llain breswyl yn safle Penhesgyn. Mae Canllawiau Llywodraeth Cymru *'Dylunio Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr'* (2015) yn awgrymu y dylid darparu'r canlynol ar gyfer bob llain:-
- bloc amwynder sydd wedi'i gysylltu â'r cyflenwad dŵr, trydan a gwasanaethau/cyfleusterau eraill;
 - llecyn o lawr caled â systemau draenio priodol;
 - arwyneb y mae'n hawdd ei lanhau a'i gynnal a'i gadw;
 - cynhwysydd addas ar gyfer sbwriel cartref;
 - pwyntiau cysylltu â thrydan er mwyn gallu gosod cartrefi symudol mewn lleoedd gwahanol ar y safle;
 - ffordd o gadw'r cartrefi symudol yn ddiogel yn y llain yn ystod gwyntoedd cryf, fel cylchoedd dur wedi'u gosod mewn concrid;
 - cysylltiad â systemau draenio a charthffosiaeth; a
 - lle i sychu dillad.
- 2.16 Yn ychwanegol i'r uchod, mae'r Cyngor Sir yn mynnu y dylai'r canlynol fod ar gael ar gyfer y safle ym Mhenhesgyn:
- ffordd fynediad i'r safle ar draws cae;
 - llain lawr caled ar gyfer cerbyd byw'r aelwyd;
 - bloc amwynderau gydag ystafell ymolchi ac ati;
 - goleuadau ar gyfer diogelwch y cyhoedd a diogelwch;
 - cyflenwad dŵr ar gyfer yfed a defnydd domestig;
 - ffens gadarn o amgylch y safle a giât y gellir ei chloi.
- 2.17 Ar hyn o bryd, mae'r mynediad i safle Penhesgyn yn gyfyngedig neu nid yw'n bodoli o gwbl, a chydabyddir y bydd angen darparu isadeiledd newydd, gan gynnwys ffordd fynediad newydd i gysylltu â'r rhwydwaith ffyrdd lleol. Felly tybir fod darparu isadeiledd yn ofyniad ar gyfer datblygu'r safle, ac at ddibenion yr adroddiad hwn, nid yw'n cael ei ystyried fel cyfyngiad neu'n elfen o'r prosiect fyddai'n effeithio ar ddichonoldeb y safle o ran ei ddatblygu fel safle preswyl parhaol.
- 2.18 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol hwn yn archwilio dichonoldeb bwrw ymlaen â'r safle hwn, gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl ar gyfer ei ddefnyddio fel safle preswyl parhaol.

3 Disgrifiad o'r Safle

- 3.1 Lleolir safle Penhesgyn mewn ardal wledig yn bennaf, tua 2.5 cilometr i'r gogledd o Llanfairpwllgwyngyll a 2 gilometr i'r gogledd orllewin o Borthaethwy. Mae'r B5420 yn rhedeg o Borthaethwy i Langefni ac yn pasio o fewn 1 cilometr i'r safle.
- 3.2 Mae'r safle arfaethedig ym Mhenhesgyn wedi'i leoli oddi ar y B5420 ar hyd isffordd sy'n cysylltu'r B5420 â Ffordd Porthaethwy i Bentraeth yr A5025. Lleolir gwrsyll anawdurdodedig Teithwyr yr Oes Newydd yn y gilfan oddi ar yr A5025, tua 1.5 cilometr i'r dwyrain o safle Penhesgyn.
- 3.3 Mae'r safle'n cynnwys dau gae sy'n eiddo i'r Cyngor Sir ac mae eu harwynebedd tua 3.5 hectar (8.65 erw) a chae arall i'r de sydd mewn perchnogaeth breifat ac sydd tua 2.91 hectar (7.19 erw) sy'n rhoi cyfanswm o 6.41 hectar (15.84) o dir. Bydd angen yr ail gae ar gyfer mynediad i'r ddau gae sydd ym mherchnogaeth y Cyngor Sir. Ystyrir ar hyn o bryd ei bod yn annhebygol y bydd angen y cae cyfan at ddibenion adeiladu ffordd fynediad, ac mae'n debygol y gellir cadw'r rhan fwyaf o'r cae fel tir amaethyddol.
- 3.4 Gwnaed y sylwadau cyffredinol a ganlyn fel rhan o'r broses o arfarnu'r safle:
- Lleolir y safle wrth ymyl Canolfan Ailgylchu bresennol Penhesgyn a hen safle tirlenwi Penhesgyn
 - Byddai'n rhaid i fynediad i'r safle groesi cae sydd mewn perchnogaeth breifat a byddai'n rhaid ad-drefnu'r giât ddiogelwch ar gyfer Canolfan Ailgylchu Penhesgyn (CAP). Yn ogystal, byddai angen man troi yn y fynedfa i CAP ar gyfer yr adegau nad yw'r ganolfan ar agor i'r cyhoedd, i alluogi troi cerbydau
 - Mae'r safle mewn lleoliad gwledig heb fynediad at amwynderau na chyfleusterau lleol o fewn pellter cerdded cyfleus. Nid oes unrhyw lwybrau cyhoeddus yn croesi'r safle. Lleolir y llwybr cyhoeddus agosaf i'r safle tua 20-30 metr i'r dwyrain, ac mae'n cysylltu eiddo Cae Uchaf a Bryn-eryr-Uchaf a Bryn-eryr-Isaf
 - Mae'r safle'n cael ei guddio'n dda gan ei dopograffi a'r gwrychoedd a choed y gwrychoedd o'i amgylch, ac ni ellir ei weld yn hawdd. Gellir cael golygfa o'r safle o bell o'r manau cyhoeddus tua'r gorllewin a'r gogledd orllewin, tua 2 gilometr i ffwrdd. Mae eiddo Bryn-eryr-Uchaf a Bryn-eryr-Isaf yn weladwy o'r safle i'r gogledd, tua 800 metr i ffwrdd
 - Mae'r ddau gae lle byddai'r pedair llain wedi'u lleoli ar lethr serth ac mae'r draenio'n wael.
 - Byddai angen ffordd fynediad newydd i gael mynediad i'r pedair llain a byddai hynny'n golygu llawer o waith draenio a gwaith daear.
 - Byddai angen cloddiau i ffurfio bwnd lleihau sŵn ar hyd y terfyn gorllewinol (gweler isod)
 - Byddai angen cysylltiadau at ffynonellau dŵr yfed a thrydan
 - Mae carthffosiaeth yn debygol o gael ei reoli trwy ddefnyddio tanc septig.
- 3.5 Mae digon o le ar gyfer y pedair llain breswyl barhaol arfaethedig ar safle Penhesgyn lle byddai angen creu ffordd fynediad newydd a datblygu llwyfan ar gyfer y pedair llain breswyl. Nid oes dim cyfyngiadau wedi deillio o'r arfarniad cyffredinol o'r safle a fyddai'n golygu na fyddai'r safle'n addas fel safle preswyl parhaol ar gyfer y gymuned teithwyr. Byddai'n rhaid ail-ddylunio rhywfaint ar fynedfa'r cyhoedd i Ganolfan Ailgylchu Penhesgyn (CAP), giât y fynedfa a ffens ddiogelwch y safle.

3. Disgrifiad o'r Safle

- 3.6 Lleolir trydydd cae, sydd mewn perchnogaeth breifat, i'r de o'r ddau gae a ddisgrifir uchod. Byddai angen cael mynediad ar draws y trydydd cae hwn i ddarparu mynediad o'r safle i'r rhydwraith ffyrdd lleol. Rhagwelir y bydd y rhan fwyaf o'r cae yn cael ei gadw fel tir amaethyddol, yn amodol ar ystyriaethau manylach o ran dylunio.

4 Cynigion y Cynllun

- 4.1 Mae cynnig y cynllun yn darparu pedair llain ar gyfer safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn. Mae'r gofynion ar gyfer safle preswyl wedi'u disgrifio eisoes yn adrannau 2.14 a 2.15 o'r PAR hwn ond fe'u hailadroddir isod er hwylustod. Ymgynghorir â'r gymuned o Deithwyr yr Oes Newydd yn ystod y broses ddylunio. O ran pob llain breswyl, ystyrir y gofynion a ganlyn:-
- ffordd fynediad i'r safle ar draws cae;
 - bloc amwynder sy'n cynnwys toiled, ystafell ymolchi, cegin, storfa a lle bwyta;
 - bloc amwynder sydd wedi'i gysylltu â'r cyflenwad dŵr a gwasanaethau/cyfleusterau eraill;
 - llawr caled ar bob llain ar gyfer cerbyd byw'r aelwyd;
 - llawr caled gwastad gyda systemau draenio priodol;
 - arwyneb y mae'n hawdd ei lanhau a'i gynnal a'i gadw;
 - cynhwysydd addas ar gyfer sbwriel cartref;
 - pwyntiau cysylltu â thrydan er mwyn gallu gosod cartrefi symudol mewn lleoedd gwahanol ar y safle;
 - ffordd o gadw'r cartrefi symudol yn ddiogel yn y llain yn ystod gwyntoedd cryf, fel cylchoedd dur wedi'u gosod mewn concriid;
 - cysylltiad â systemau draenio a charthffosiaeth; a
 - lle i sychu dillad.
- 4.2 Bydd y pedair llain wedi'u gwahanu o'i gilydd, ac yn annhebyg i rai safleoedd preswyl parhaol eraill, ni fyddant wedi'u trefnu mewn cylch. Mae hyn yn rhannol oherwydd gofynion y gymuned o deithwyr yr oes newydd y deallir eu bod eisiau rhywfaint o breifatrwydd a bod o'r neilltu, ac yn rhannol oherwydd natur serth y safle.
- 4.3 Bydd angen man gwastad bach ar gyfer pob safle, tua 20 metr x 20 metr o ran maint, gyda mynediad uniongyrchol i ffordd fynediad newydd a fydd yn cysylltu â ffordd fynediad Canolfan Ailgyrchu Penhesgyn. Efallai y bydd angen darparu storfa finiau ar gyfer casglu sbwriel yn agos i'r is-ffordd a'r ffordd fynediad i Ganolfan Ailgyrchu Penhesgyn, sy'n cysylltu â'r B5420 tua 60 metr i'r de o Lasfryn.
- 4.4 Bydd gwrychoedd presennol y cae o amgylch y safle yn cael eu cadw er mwyn cadw cymeriad tirwedd yr ardal a hefyd i ddarparu sgrin weledol ar gyfer y safle. Os yn bosib, bydd gwrych presennol sy'n diffinio man gwahanu'r ddau gae yn cael ei gadw, er ei bod yn debygol y bydd gofyn i'r ffordd fynediad wasanaethu'r cae a leolir bellaf, i gyfeiriad y gogledd ddwyrain.
- 4.5 Mae rhagor o waith i'w wneud eto i ddatblygu cynigion presennol y cynllun ac mae'r Asesiadau Technegol a nodir yn Adran 5 isod wedi dechrau llywio'r broses ddylunio. Er enghraifft, oherwydd y materion posibl o ran llwch yng nghyffiniau'r safle ac ansawdd yr aer, mae gofyn lleoli'r lleiniau mor bell â phosib o Ganolfan Ailgyrchu Penhesgyn er mwyn cyflawni lefelau derbyniol o ran ansawdd yr aer. Daeth yn amlwg hefyd y bydd angen mesurau lliniaru sŵn yn ffurf rhwystr acwstig, fyddai'n cael ei godi mewn rhai rhannau o Ganolfan Ailgyrchu Penhesgyn i lliniaru effeithiau'r gwaith anaml sy'n cynhyrchu sŵn.

4. Cynigion y Cynllun

- 4.6 Bydd unrhyw fesurau lliniaru a amlinellir uchod ac fel yr awgrymwyd fel rhan o'r asesiadau technegol (dylid cyfeirio at adran 5 isod), ac sydd ar gael fel dogfennau ar wahân, yn cael eu hymgorffori o fewn cynigion y cynllun ac yn cael eu cynnwys fel rhan o unrhyw gais cynllunio.

3. Asesiadau Technegol

5.1 Cynhaliwyd arfarniadau technegol ar gyfer y pynciau amgylcheddol canlynol ar safle Penhesgyn yn 2016/17. Y nod wrth gynnal yr asesiadau technegol oedd canfod a oedd unrhyw resymau neu gyfyngiadau technegol a fyddai'n golygu na fyddai'r safle'n addas i gael ei ddefnyddio fel safle preswyl parhaol. Yn ychwanegol at yr arfarniadau technegol penodol, cafodd ystyriaethau mwy cyffredinol fel maint y safle, mynediad a nodweddion ffisegol eraill eu hystyried hefyd ac fe'u hadroddwyd uchod yn Adran 4.

5.2 Ymgwymerwyd â'r arfarniadau technegol a ganlyn ac fe'u crynhoir isod:-

- Asesiad o Ansawdd yr Aer
- Asesiad o Effeithiau Sŵn
- Asesiad Ecolegol

5.3 Oherwydd natur uchel a serth y safle ni chynhaliwyd Asesiad o'r Perygl o Lifogydd fel rhan o'r PAR hwn. Fodd bynnag, gall fod yn ofyniad ar gyfer unrhyw gais cynllunio manwl a bydd yn destun ymgynghoriad gyda'r Awdurdod Cynllunio Lleol.

Asesiad o Ansawdd yr Aer

5.4 Mae'r safle'n agos at gyn safle tirlenwi a chanolfan ailgylchu sy'n dal yn weithredol, a allai olygu risg posibl i iechyd; fodd bynnag nid yw'r safle wedi'i leoli o fewn Ardal Rheoli Ansawdd yr Aer (AQMA). Gan fod y datblygiad arfaethedig yn un bychan gyda gwaelodlin llygrwyr isel, barnwyd fod asesiad gwaelodlin yn ddigon i asesu amlygiad posibl defnyddwyr y dyfodol a derbynyddion presennol fel defnyddwyr Canolfan Ailgylchu Penhesgyn.

5.5 Yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, rhoddwyd sylw dyladwy i faterion yn ymwneud ag iechyd a llesiant posibl y preswylwyr tebygol ar Safle Penhesgyn.

5.6 Daeth yr astudiaeth gwaelodlin i'r casgliad bod lefelau gormodol o nitrogen deuocsid (NO₂) ar ffin y safle yn annhebygol. Mae'r amodau hyn yn bodoli eisoes ac nid ydynt yn debygol o waethygu o ganlyniad i'r datblygiad. Mae hefyd yn debygol na fydd lefelau'r deunydd gronynnol (PM₁₀) yn uwch na lefelau derbyniol ar ffin y safle ac felly ni thybir fod effeithiau PM₁₀ arwyddocaol. Fodd bynnag, tybir fod effeithiau baeddu llwch o ganlyniad i symudiadau cerbydau gwastraff a Cherbydau Nwyddau Trwm (HGV) sy'n gysylltiedig â'r cyfleusterau ailgylchu o bosibl yn risg uchel.

5.7 Daeth yr asesiad risg ar gyfer effeithiau posibl llwch yn ystod y gwaith o adeiladu'r lleiniau arfaethedig a'r ffordd fynediad i'r casgliad bod y safle'n safle risg isel o ran effeithiau baeddu llwch ac effeithiau ar iechyd pobl.

5.8 Ni thybir fod effeithiau ar dderbynyddion newydd o Nwy Tirlenwi (LFG) o'r cyn safle tirlenwi'n arwyddocaol. Bydd crynodiadau methan yn sylweddol is na lefelau fflamadwyedd ac ni fyddant ychwaith yn cael effaith andwyol ar iechyd pobl. Disgwylir y bydd crynodiadau carbon deuocsid yn gwasgaru nes byddant yn grynodiadau atmosfferig ansylweddol. Ni chredir felly fod angen mesurau i liniaru effeithiau LFG.

- 5.9 Ni thbyir fod lefelau arogleuon yn arwyddocaol. Yn seiliedig ar gofnodion o gwynion a gafwyd gan Gyngor Sir Ynys Môn a Cyfoeth Naturiol Cymru bernir nad oes angen mesurau lliniaru. Nid yw crynodiadau bio-aerosol yn debygol o fod yn uwch na throthwyon Asiantaeth yr Amgylchedd ar y safle, cyn belled â bod derbynyddion wedi'u lleoli ymhellach na 250 m oddi wrth safle compostio Penhesgyn.
- 5.10 Os bydd mesurau priodol i liniaru effaith llwch yn cael eu cyflwyno a bod preswylwyr newydd wedi'u lleoli fwy na 250 m i ffwrdd oddi wrth gyfleusterau compostio presennol Penhesgyn, daeth yr asesiad o ansawdd yr aer i'r casgliad y bydd y cynllun arfaethedig ar gyfer safle preswyl parhaol ar gyfer y gymuned teithwyr yn addas i gael ei ystyried ar gyfer caniatâd cynllunio.

Asesiad o Effeithiau Sŵn

- 5.11 Cafodd arolwg mesur sŵn ei gynnal i fesur lefelau sŵn amgylcheddol arferol yn ystod y dydd a'r nos. Mae'r safle wedi'i leoli mewn amgylchedd gwledig tawel iawn a'r brif ffynhonnell sŵn a oedd yn effeithio ar safle'r datblygiad yn ystod y dydd oedd sŵn gweithredu Canolfan Ailgylchu Penhesgyn (y Ganolfan Ailgylchu), a'r mwyaf amlwg oedd gwaith malu pren. Defnyddiwyd data'r arolwg i gynnal astudiaeth modelu sŵn i ragweld lefelau sŵn mewn yn lleoliadau ffasâd y lleiniau arfaethedig.
- 5.12 Disgwylir gallu cyflawni meini prawf sŵn allanol mewn cartrefi symudol gyda'r ffenestri ar agor ac ynghau. Disgwylir y bydd lefelau allanol yn cyflawni'r lefel is o 50 dB L_{Aeq} fel y mae Sefydliad lechyd y Byd (WHO) yn ei argymhell ar gyfer amwynderau allanol.
- 5.13 Dangosodd asesiad arall a gynhaliwyd yn unol â Nodyn Technegol 11: Sŵn (TAN 11) y bydd lleiniau posibl carafanau / ôl-gerbydau a fydd wedi'u lleoli ar safle'r datblygiad yn dod o fewn Categori Amlygiad i Sŵn (NEC) A yn ystod y dydd a'r nos. Mae hyn yn golygu na fydd angen ystyried sŵn fel ffactor wrth benderfynu rhoi caniatâd cynllunio.
- 5.14 Mae asesiad a gynhaliwyd yn unol â Safon Brydeinig (BS 4142:2014) a ddefnyddir i asesu lefelau sŵn o natur ddiwydiannol / masnachol wedi dangos potensial ar gyfer effaith andwyol o ganlyniad i waith gweithredu'r Ganolfan Ailgylchu yn ystod y dydd, gwaith malu pren yn fwyaf penodol. Felly mae cynllun lliniaru'n cael ei argymhell a dylai gynnwys y canlynol:-
- Bwnd pridd ar hyd terfyn de orllewinol y Ganolfan Ailgylchu ar uchder o 1.5m;
 - Hefyd dylid codi ffens â byrddau clos o bren acwstig 1.8m o uchder ar ymyl man malu pren y Ganolfan Ailgylchu.
- 5.15 Mae'r strategaeth lliniaru sŵn hon yn lleihau'r posibilrwydd o effaith andwyol nes ei fod yn cyrraedd lefel foddhaol ar draws y safle preswyl parhaol arfaethedig ar gyfer teithwyr ym Mhenhesgyn. Hefyd, gall y prosesau a'r gweithrediadau ailgylchu gwastraff presennol newid yn y dyfodol a gellid eu rheoli i leihau'r lefelau sŵn presennol ymhellach.

Ecoleg

- 5.16 Cynhaliwyd asesiad ecolegol rhagarweiniol ac Arolwg Cynefin Cam 1 ac asesiad o'r safle ym mis Tachwedd 2016. Mae'r cynefinoedd yn yr ardal a arolygwyd yn cynnwys glaswelltir gwael wedi'i wella'n rhannol, glaswelltir wedi'i wella, coed llydanddail, gwrychoedd a waliau cerrig sych, prysgwydd gwasgaredig a glaswelltir corsiog.

5.17 Mae'r ystyriaethau ecolegol posibl ar y safle'n cynnwys:

- Potensial i amharu ar goeden lle gallai ystlumod glwydo (yn ddibynnol ar leoliad y ffens ddiogelwch arfaethedig)
- Amharu ar adar sy'n nythu wrth gael gwared ar lystyfiant (os bydd y safle'n cael ei glirio yn ystod y tymor nythu adar)
- Mae angen asesu pwll cyfagos (nid yw o fewn ffiniau'r safle ond i'r gogledd orllewin o'r safle) i ganfod y potensial am amffibiaid fel mesur rhagofalus

5.18 Nid yw'n ymddangos bod unrhyw gyfyngiadau ecolegol arwyddocaol ar y safle a fyddai'n arwain at wrthod caniatâd cynllunio am resymau ecolegol. Mae cyfleoedd ar y safle yn ystod cam dylunio'r datblygiad i gadw gwrychoedd mewn manau a ffiniau'r safle a hefyd i gynyddu bioamrywiaeth bosibl y safle.

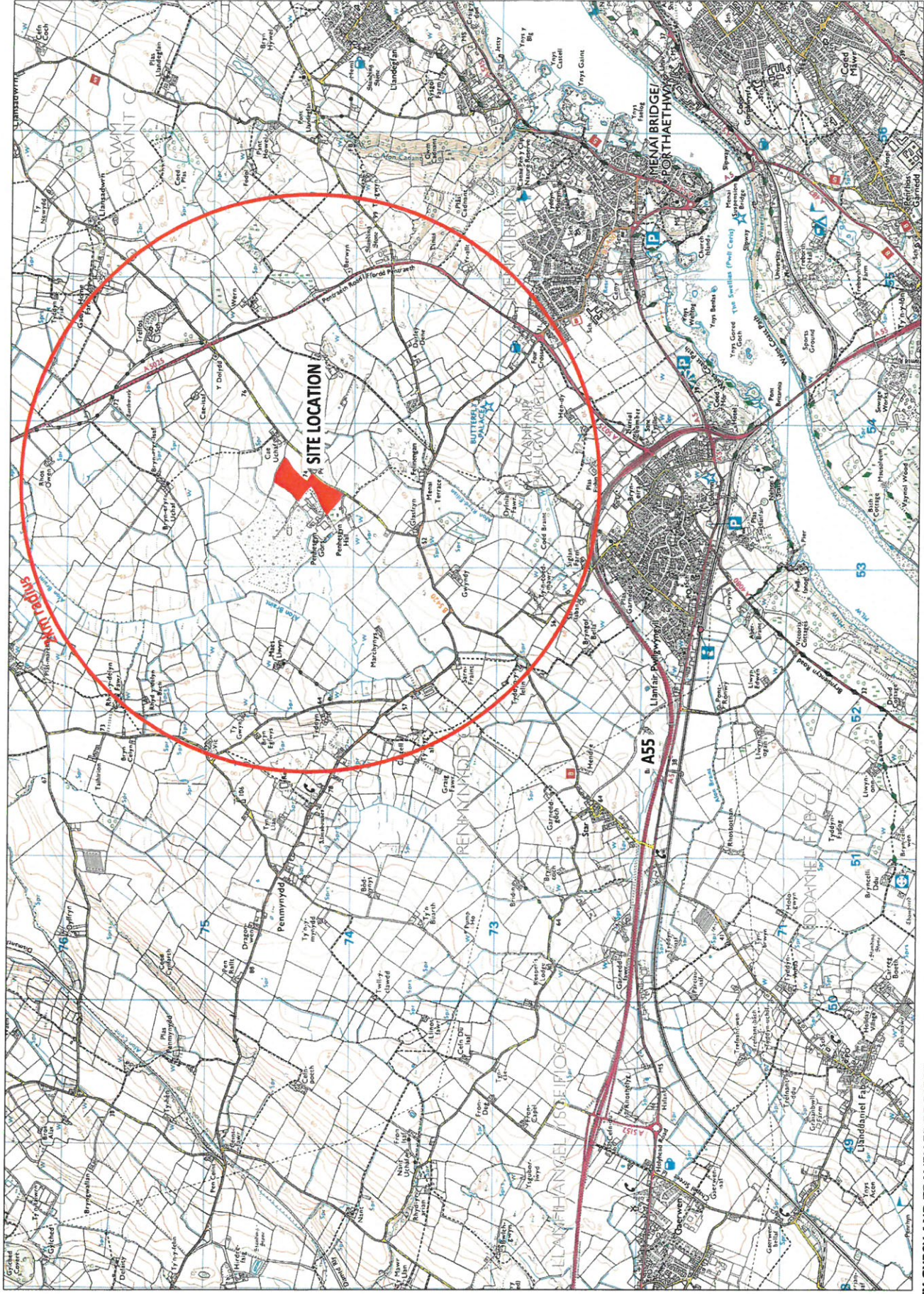
5 Crynodeb a Chasgliadau

- 6.1 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Penhesgyn yn lleoliad addas ar gyfer datblygiad preswyl parhaol ar gyfer teithwyr. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn ac ansawdd yr aer. Argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig felly gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbryd yn ystod 2017.
- 6.2 Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol yn unol â chanllawiau ymarfer da a thrafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu safle preswyl parhaol ym Mhenhesgyn.
- 6.3 Efallai y bydd gofyniad hefyd i gynnal Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol neu AEA gan fod y safle'n cynnwys tir nad yw wedi cael ei ddatblygu o'r blaen a gall cyfanswm yr arwynebedd a fydd ei angen ddod o fewn gofynion y Rheoliadau AEA. Unwaith eto, bydd hyn yn fater lle bydd yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn penderfynu beth sydd ei angen er mwyn dilysu unrhyw gais cynllunio.

Atodiad A

Ffigur 1: Cynllun Lleoliad y Safle

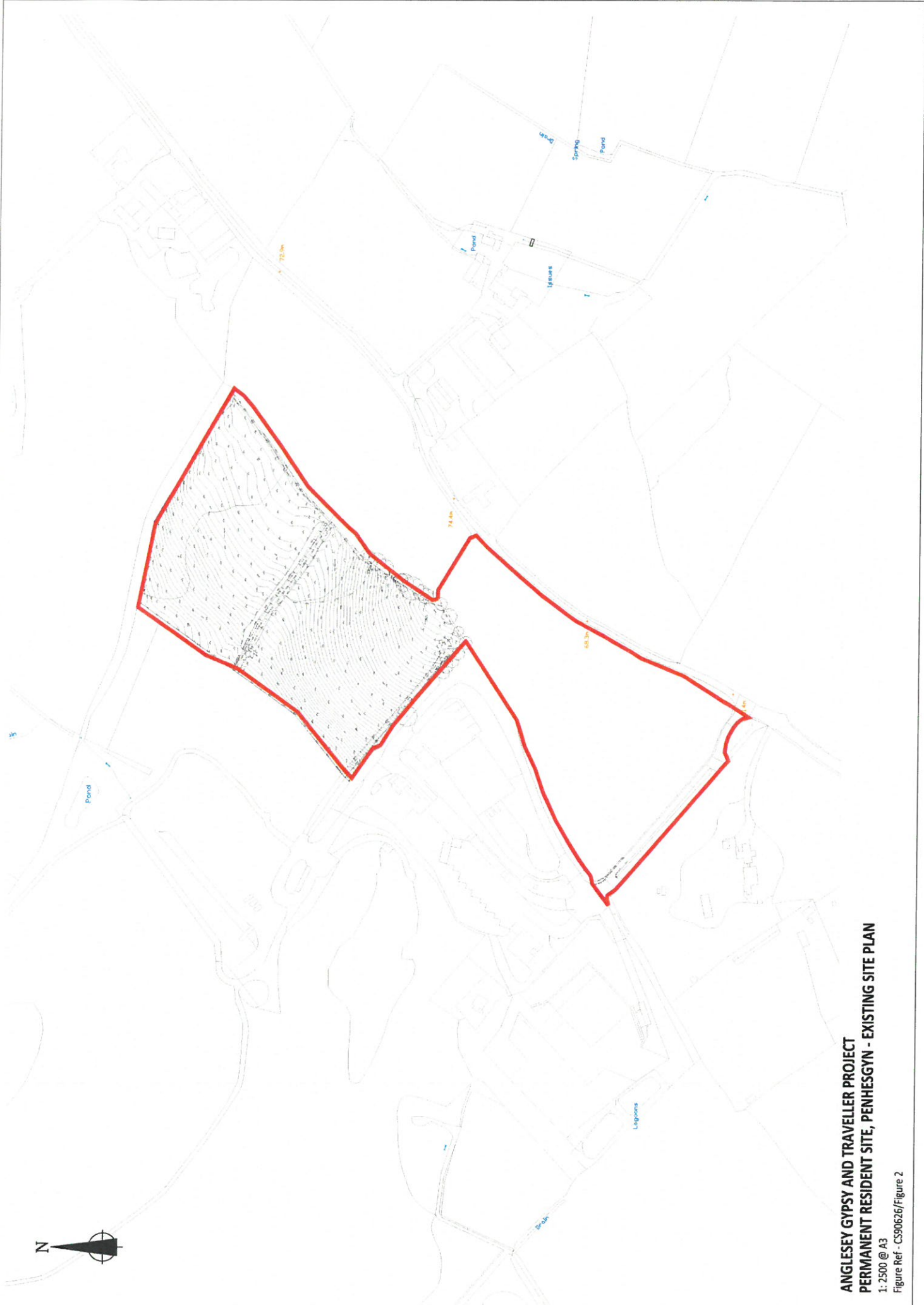
Ffigur 2: Cynllun y Safle Presennol

**ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
PERMANENT RESIDENT SITE, PENHSGYN - LOCATION PLAN**

1: 25,000 @ A3

Figure Ref - CS90626/Figure 1

**ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
PERMANENT RESIDENT SITE, PENHESGYN - EXISTING SITE PLAN**

1: 2500 @ A3

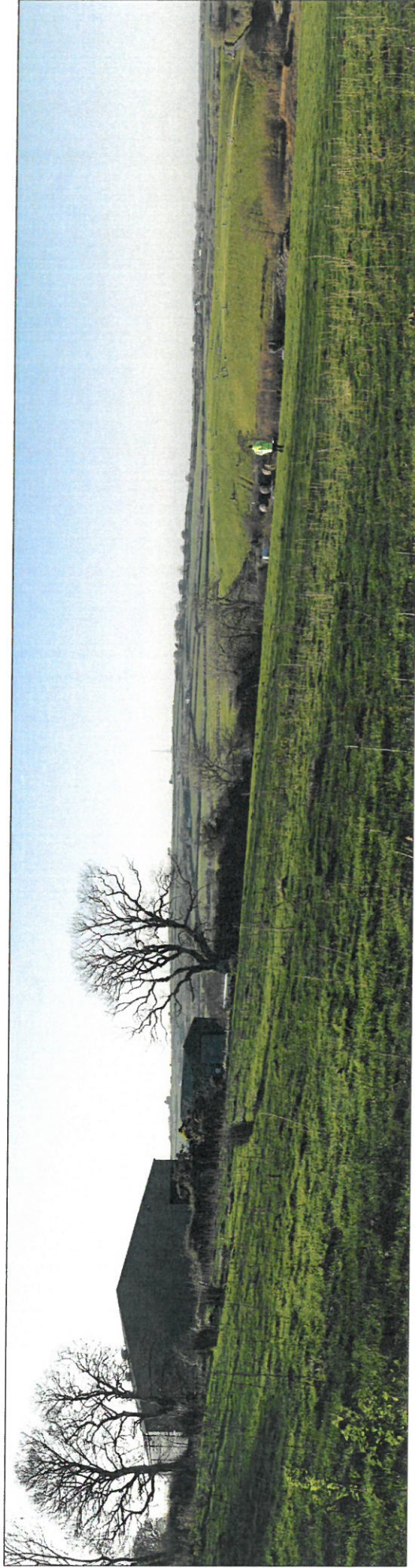
Figure Ref - CS90626/ Figure 2

Atodiad B

Lluniau o'r safle

Photograph looking north west, across the site towards Pentraeth Forest

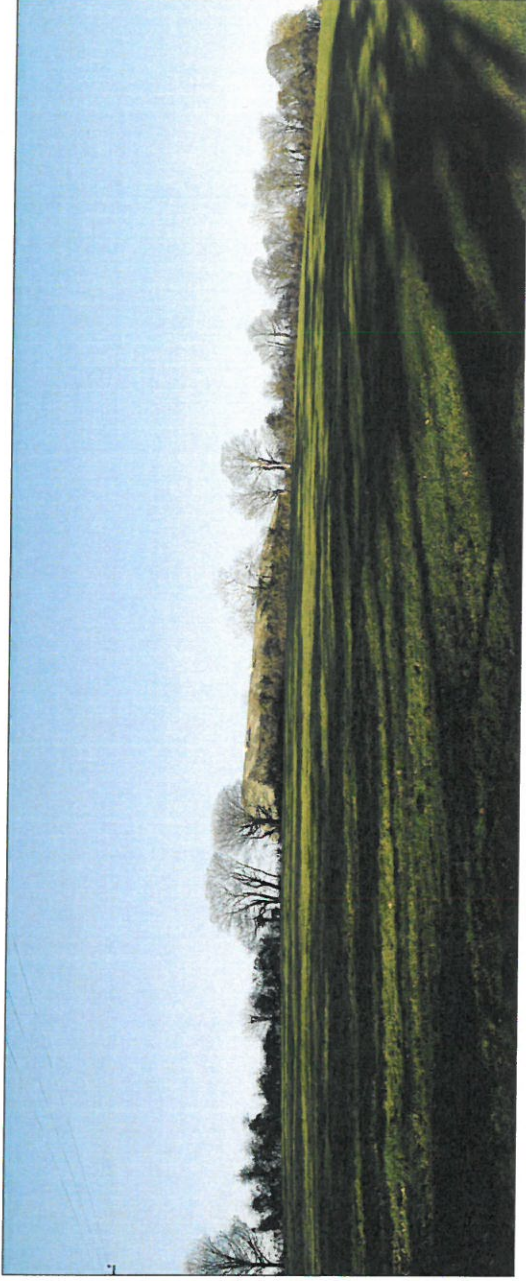

Photograph looking west, towards Penmyddid and the waste transfer station

**ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
PERMANENT RESIDENT SITE, PENHESGYN - SITE PHOTOGRAPHS**
Figure Ref - CS90626/Figure 3

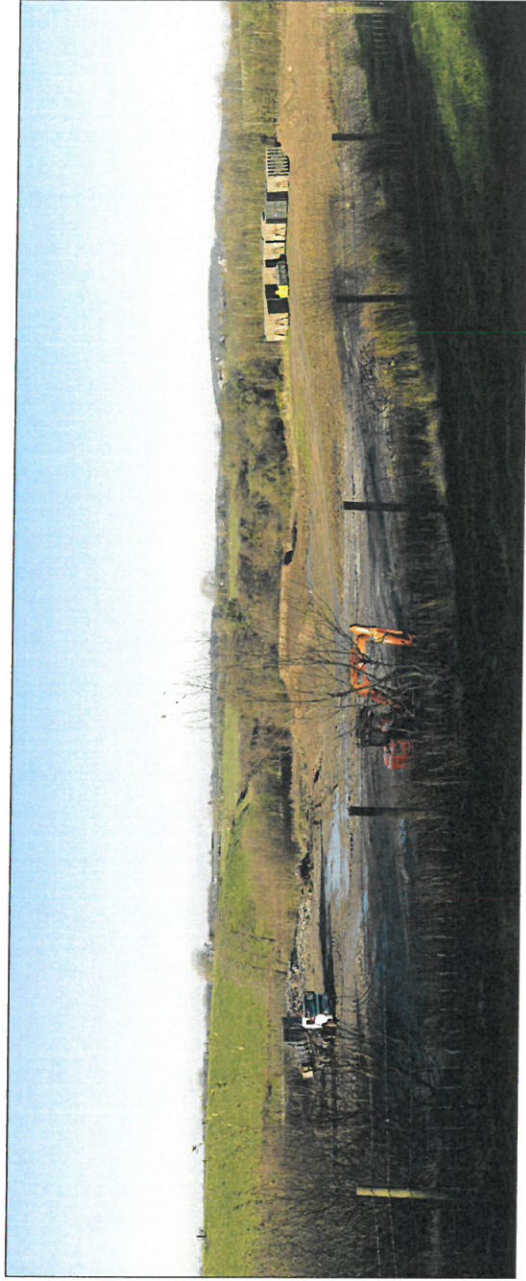
Photograph of site entrance to the waste Recycling Centre

Photograph looking north towards waste transfer station from the site entrance access road

Photograph looking west towards the waste transfer station

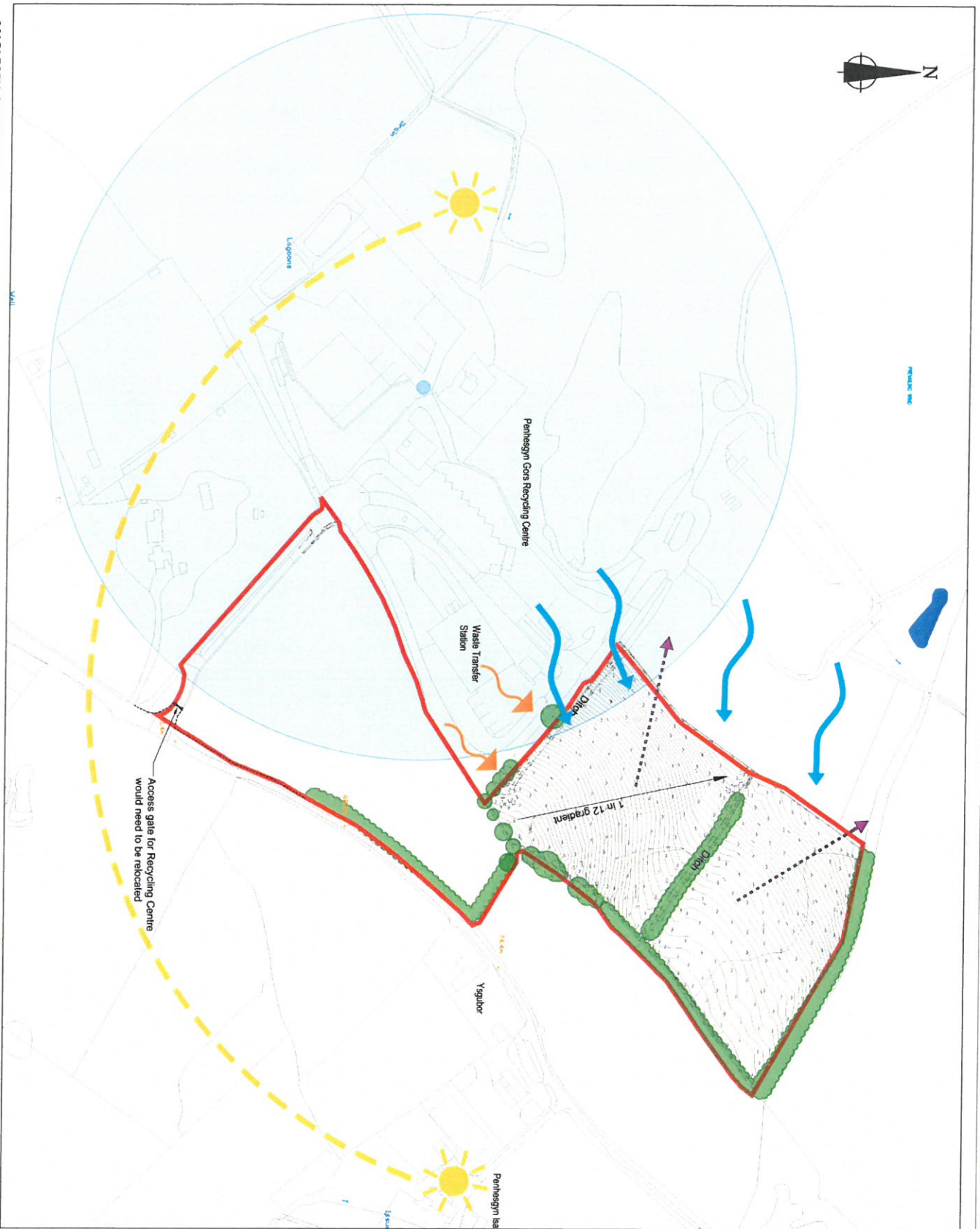

Photograph looking north west from the western boundary of the site

**ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
PERMANENT RESIDENT SITE, PENHESGYN - SITE PHOTOGRAPHS**
Figure Ref - CS90626/Figure 4

Atodiad C

Cynllun Cyfyngiadau'r Safle

- Key**
- Site Boundary
 - Existing vegetation (roofs zones to be protected)
 - Potential for bats (see ecology drawing)
 - Mainly grassland
 - Existing pond (Need to assess suitability for Great Crested Newts)
 - 250m air quality buffer zone
 - Noise
 - Views out
 - Prevailing wind
 - Sun path

Access gate for Recycling Centre would need to be relocated

ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
PERMANENT RESIDENT SITE, PENHESGYN - ENVIRONMENTAL CONSTRAINTS PLAN

1: 2500 @ A3
 Figure Ref - CS90626/ Figure 5

Capita Property and Infrastructure Ltd
Bryn Eiras
Abergele Road
Colwyn Bay LL29 8BY

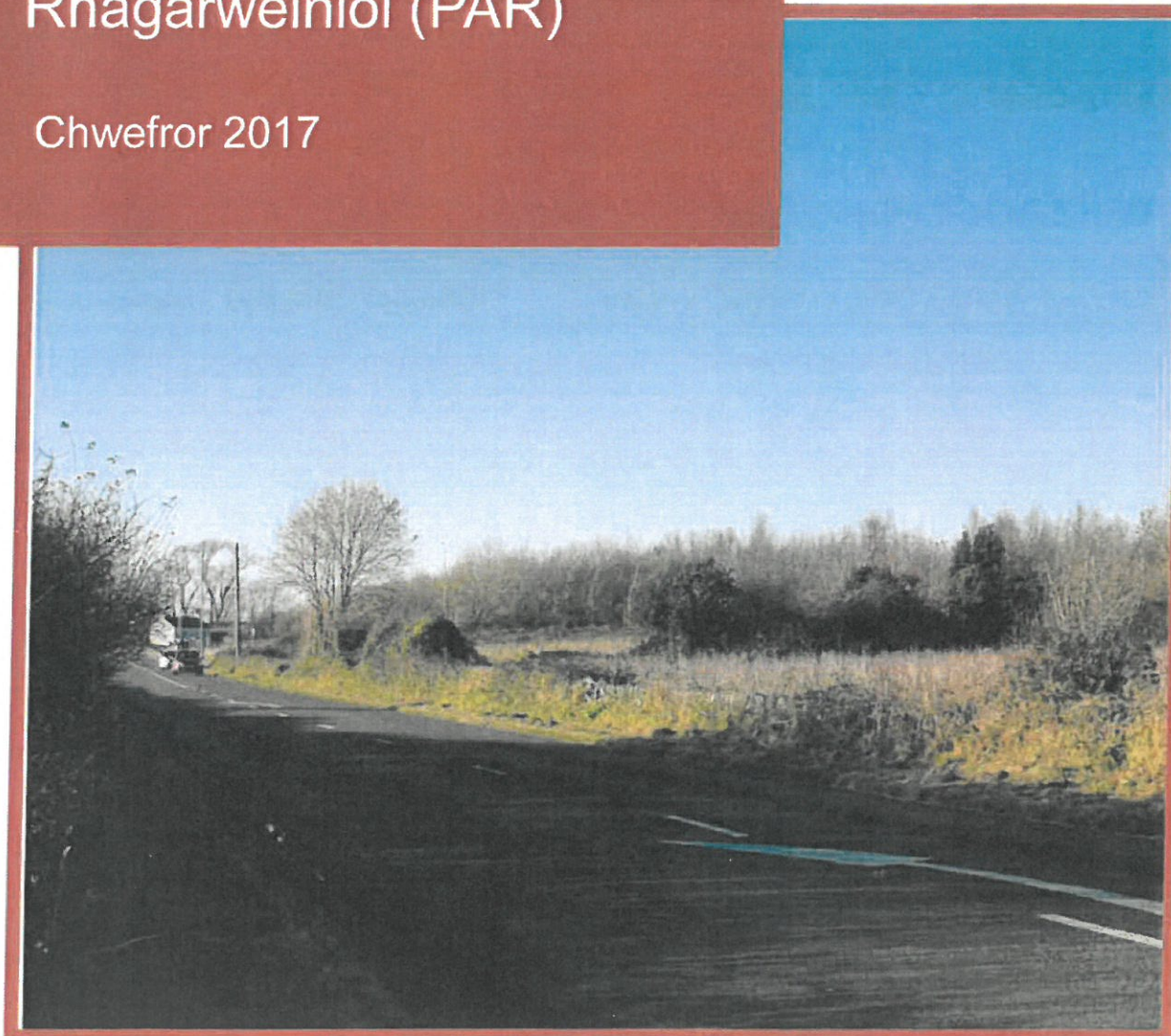
Tel +44 (0)1492 510200
Fax+44 (0)1492 510201

www.capita.co.uk

Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn
Man Aros Dros Dro, Star

Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR)

Chwefror 2017

Rheoli Ansawdd

Rhif y Gwaith	CS/090626		
Prosiect	Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn		
Lleoliad	Ynys Môn		
Teitl	Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) Man Aros Dros Dro - Star		
Cyf y Ddogfen	CS/090626/03/02 Reports	Rhifyn / Diwygiad	V1
Dyddiad	Chwefror 2017		
Paratowyd gan	Jon Stoddard		
Gwiriwyd gan	Laura Fretwell		
Awdurdodwyd gan	Jon Stoddard		

Statws / Hanes Diwygio

Diwygiad	Dyddiad	Rhifyn / Pwrpas / Sylwadau	Paratowyd	Gwiriwyd	Awdurdodwyd
V1	31-01-17	Dogfen Gyhoeddus	J. Stoddard	L. Fretwell	J. Stoddard

Cynnwys

0. Crynodeb Gweithredol	1
1. Cyflwyniad	2
2. Cefndir	4
3. Disgrifiad o'r Safle	9
4. Cynigion y Cynllun	10
5. Asesiadau Technegol	15
6. Crynodeb a Chasgliadau	18

Ffigurau

Ffigur 1: Cynllun Lleoliad y Safle

Atodiadau

Atodiad A : Ffigur 1 : Cynllun Lleoliad y Safle
Ffigur 2 : Cynllun y Safle Presennol

Atodiad B : Lluniau o'r Safle

Atodiad C : Cynllun Cyfyngiadau'r Safle

Crynodeb Gweithredol

Mae gofyniad cyfreithiol ar Gyngor Sir Ynys Môn, yn ôl Deddf Tai (Cymru) 2014, i asesu ac i ddiwallu anghenion llety'r boblogaeth yn ei ardal. Mae hyn yn cynnwys anghenion y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr a phobl sy'n gysylltiedig â sioeau teithiol. O dan Ran 3 o'r Ddeddf, mae gofyniad ar Awdurdodau Lleol i gynnal Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr yn eu hardal. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru'n nodi y dylid canfod, deall a mynd i'r afael ag anghenion llety sipsiwn a theithwyr ar yr un sail â sectorau eraill o'r gymuned.

Yn 2015, ac yn unol â'r ddeddfwriaeth, roedd Cyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd wedi mynd ati ar y cyd i baratoi Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd (GTAA). Cyhoeddwyd y GTAA yn 2016 a chymeradwywyd y cynnwys gan Lywodraeth Cymru yn ôl Adran 102 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.

Yn dilyn ymlaen o GTAA 2016, cynhaliodd Cyngor Sir Ynys Môn broses Ymgynghori oedd wedi canfod yr angen am Fan Aros Dros Dro i ddarparu llety dros dro i sipsiwn a theithwyr. Yn dilyn proses ddethol safleoedd, canfuwyd bod llecyn o dir yn Star, rhwng yr A55 a'r A5 yn safle addas i'w yrru yn ei flaen.

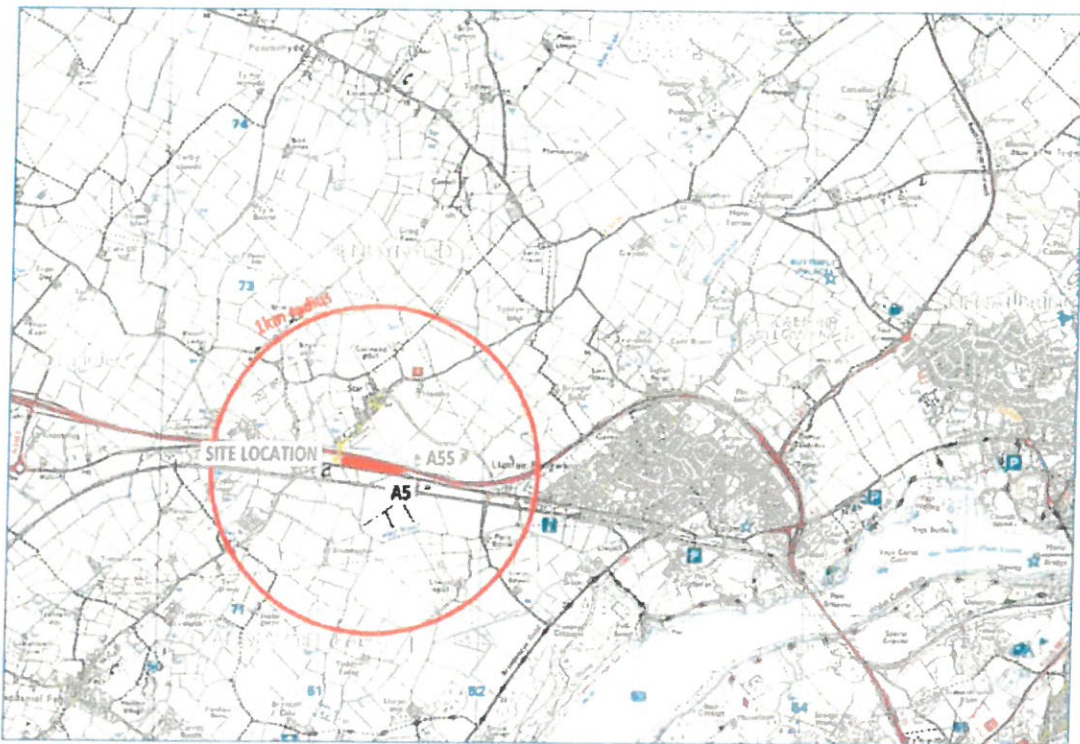
Penodwyd Capita gan Gyngor Môn yn Nhachwedd 2016 i ymgymryd â nifer o arfarniadau technegol er mwyn asesu pu'n a yw'r safle yn Star yn addas fel Man Aros Dros Dro. Roedd asesiadau technegol yn cynnwys ymchwiliad pellach i wahanol bynciau, sef ansawdd yr aer, sŵn, y perygl o lifogydd ac ecoleg. Ymgynghorwyd â Swyddog Iechyd yr Amgylchedd Cyngor Sir Ynys Môn yn ystod y gwaith o baratoi'r asesiadau technegol.

Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Star yn lleoliad addas ar gyfer Man Aros Dros Dro. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn. Felly, argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbryd yn ystod 2017.

Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol ar gyfer trafodaethau â rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu Man Aros Dros Dro yn Star.

1. Cyflwyniad

- 1.1 Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yw hwn sy'n adrodd ynghylch dichonoldeb bwrw ymlaen â'r cynigion ar gyfer Man Aros Dros Dro ar gyfer y gymuned sipsiwn a theithwyr ar lecyn o dir yn Star, Ynys Môn. Mae'r safle yn llecyn o dir sydd heb ei ddatblygu, nad oes digon o ddefnydd yn cael ei wneud ohono ar hyn o bryd, a leolir rhwng Llanfairpwll a'r ardal i'r dwyrain o'r Gaerwen.

Ffigur 1 – Cynllun Lleoliad y Safle – Cyfeiriwch hefyd at Atodiad A

- 1.2 Mae'r PAR yn darparu disgrifiad o gefndir a chyd-destun y datblygiad arfaethedig ac mae'n crynhoi canfyddiadau cychwynnol nifer o arfarniadau technegol sydd ar gael fel dogfennau ar wahân.
- 1.3 Paratowyd y PAR gan Capita Real Estate and Infrastructure ar ran Adran Tai Cyngor Sir Ynys Môn. Penodwyd Capita ar 14eg Tachwedd 2016 yn dilyn proses gyflwyno tendr cystadleuol o dan Lot 'Cynhwysfawr' Fframwaith y GCC, NPS-PS-00014-14.

1.4 Mae'r PAR hwn wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

Tabl 1.1 – Strwythur yr Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR)	
Adran	Disgrifiad
1. Cyflwyniad	Cyflwyniad byr i darddiad, pwrpas a chynnwys yr Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) hwn
2. Cefndir	Disgrifiad o gefndir Prosiect Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn, gan gynnwys y broses o ddethol safle
3. Disgrifiad o'r Safle	Disgrifiad o'r safle presennol yn Star, ei leoliad a'i nodweddion ffisegol
4. Cynigion y Cynllun	Disgrifiad o gynigion amlinellol y cynllun
5. Asesiadau Technegol	Crynodeb o'r Arfarniadau Technegol a gynhaliwyd ar gyfer y Man Aros Dros Dro yn Star
6. Crynodeb a Chasgliadau	Crynodeb o'r PAR a chanfyddiadau'r adroddiad

2. Cefndir

Deddfwriaeth mewn perthynas â darparu Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr

- 2.1 Mae Deddf Tai (Cymru) 2014 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddarparu safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr lle mae angen wedi'i ganfod. Mae dogfen Llywodraeth Cymru *'Teithio at Ddyfodol Gwell'* (2015) yn cyflwyno fframwaith polisi y dylai Awdurdodau Lleol ei ddilyn. Mae Cylchlythyr Llywodraeth Cymru 30/2007 *Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr* yn cryfhau'r gofyniad bod awdurdodau lleol yn canfod ac yn darparu safleoedd digonol a phriodol yn eu Cynlluniau Datblygu Lleol.
- 2.2 Mae gofyniad cyfreithiol felly ar Gyngor Sir Ynys Môn (yn ôl Deddf Tai (Cymru) 2014) i asesu ac i ddiwallu anghenion llety'r boblogaeth yn ei ardal. Mae hyn yn cynnwys anghenion y Gymuned Sipsiwn a Theithwyr a phobl sy'n gysylltiedig â sioeau teithiol. Mae'r term Sipsiwn a Theithwyr yn cynnwys Sipsiwn Romani a Theithwyr Gwyddelig yn ogystal â phobl o unrhyw grŵp sy'n byw bywyd teithiol. Mae hefyd yn cynnwys pobl sy'n gysylltiedig â Sioeau Teithiol a Theithwyr yr Oes Newydd sydd â hanes o deithio a byw mewn cartrefi symudol.

Tabl 2.1 – Deddfwriaeth a pholisïau allweddol sy'n gysylltiedig â darparu Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr	
Teitl	Disgrifiad
Deddf Tai (Cymru) 2014	Dywed Adrannau 225 a 226 fod dyletswydd ar yr Awdurdod Lleol i gynnal asesiad o anghenion llety Sipsiwn a Theithwyr
Deddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013	Mae'r Ddeddf yn cydgrynhoi'r ddeddfwriaeth ar safleoedd cartrefi symudol yng Nghymru.
Cylchlythyr 30/2007 Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr	Mae Cylchlythyr Llywodraeth Cymru'n tynnu sylw at y gofyniad ar Awdurdodau Lleol i ganfod ac i ddarparu safleoedd priodol yn eu cynlluniau.

- 2.3 Cafodd *"Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Ynys Môn a Gwynedd 2016 (yr Asesiad o Anghenion)"* ei baratoi ar y cyd gan Gyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd yn ystod ail hanner 2015 ac mae'n diweddarau Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr Gogledd Orllewin Cymru blaenorol a gyhoeddwyd yn 2013.
- 2.4 Deallir y cynhaliwyd GTAA 2016 yn unol â chanllawiau statudol Llywodraeth Cymru, ac fel yr argymhellwyd yn y canllawiau gan Grŵp Llywio oedd yn cynnwys Aelodau Cynghorau Ynys Môn a Gwynedd, swyddogion o'r adrannau Polisi Cynllunio a Thai, ynghyd ag aelod o'r Gymuned Sipsiwn a Theithwyr. Cymeradwywyd y GTAA (2016) gan Gabinet Cyngor Gwynedd ar 19^{eg} Ionawr 2016, a gan Bwyllgor Gwaith Cyngor Sir Ynys Môn ar 8^{fed} Chwefror 2016.

Gwersylloedd Anawdurdodedig

- 2.5 Ym Môn, fel mewn sawl rhan arall o Gymru, ceir nifer o wersylloedd anawdurdodedig bob blwyddyn. Efallai bod safleoedd anawdurdodedig o'r fath yn darparu amodau byw ansicr a gwael weithiau ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr, yn ogystal â'u bod yn tarfu ar gymdogion sydd wedi ymgartrefu yn eu cyffiniau, ac yn creu pryder iddynt. Bydd costau posibl i'r Cyngor yn cynnwys mynd i'r afael ag unrhyw faterion o ran rheolaeth a gorfodaeth. Ystyrir bod Sipsiwn a Theithwyr sydd heb lain awdurdodedig ar gyfer eu carafanau neu gerbydau byw yn ddigartref.
- 2.6 Dengys tystiolaeth o gofnodion y Cyngor ei hun o wersylloedd anawdurdodedig bod y rhain yn debygol o ymddangos yn ardal Caergybi, pan fo Teithwyr Sipsi yn teithio yn ôl ac ymlaen i lwerddon drwy Borthladd Caergybi. Yn ogystal, ac mewn lleoliad mwy canolog ar yr ynys, mae Stad Ddiwydiannol Mona ar gyrion Llangefni yng nghanol yr ynys wedi dod yn fan aros boblogaidd ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr, gyda grŵp cymharol fawr yn dewis aros am 2-3 wythnos ym mis Gorffennaf/Awst bob blwyddyn. Mewn blynyddoedd diweddar, cafwyd gwersylloedd anawdurdodedig eraill yn ymddangos yn ystod misoedd y gaeaf.

Yr angen am Fannau Aros Dros Dro

- 2.7 Nododd GTAA 2016 yr angen am y canlynol ar Ynys Môn:
- Safle preswyl parhaol i ddiwallu anghenion Teithwyr yr Oes Newydd sy'n deillio o wersyll anawdurdodedig (o bedair llain) a leolir ar hyn o bryd mewn cilfan; a
 - Dau safle i'w defnyddio fel Mannau Aros Dros Dro ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr ar hyd yr A55 ym Môn, un yng Nghaergybi ac un yng nghanol yr ynys.
- 2.8 Mae'r PAR hwn yn ymwneud â'r ail o'r rhain, sef Man Aros Dros Dro ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr ar hyd yr A55 yng nghanol yr ynys.

Y Broses Ddethol Safle

- 2.9 Wrth ymgymryd â'r GTAA a ddisgrifiwyd uchod, ymgymrodd Cyngor Sir Ynys Môn â phroses ddethol safle i ganfod y lleoliad mwyaf priodol ar gyfer Man Aros Dros Dro yng nghanol yr ynys.

- 2.10 O fewn y broses hon, defnyddiwyd saith maen prawf gan Gyngor Sir Ynys Môn, sy'n deillio o'r ddogfen *Ymgynghoriad ar Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr ar Ynys Môn 11^{eg} Chwefror – 11^{eg} Mawrth, 2016* sef:

Tabl 2.2 – Meini Prawf Dethol Safle	
Meini Prawf	Sylwadau/Nodiadau
1. Lleoliad	Gofyniad i ddarparu lleoliad yng nghanol yr ynys
2. Hygyrchedd	Mynediad i ac oddi ar brif ffyrdd, sef yr A55/A5
3. Addasrwydd y Safle	Addasrwydd ffisegol y safle i ddiwallu anghenion
4. Mwynderau	Dylai mwynderau a chyfleusterau lleol fel siopau ac ysgolion fod yn agos (sy'n bwysicach wrth ystyried lleoliad safleoedd preswyl na mannau aros dros dro)
5. Yr Amgylchedd	Ansawdd yr amgylchedd o amgylch y safle, gan gynnwys halogi ar y safle, llygredd gerllaw, lefelau sŵn, y perygl o lifogydd
6. Cyfleustodau	Argaeledd ac agosrwydd cyfleustodau fel trydan, dŵr a charthffosiaeth, er y gellid defnyddio system garthffosiaeth nad yw'n rhan o'r brif rwydwaith ynghyd â generaduron trydan mewn mannau aros dros dro
7. Argaeledd	Mewn cymhariaeth, mae safle Cyngor neu un o dan berchnogaeth gyhoeddus yn debygol o fod yn haws ac yn llai drud i'w gyflenwi

Y Cyfnod Ymgynghori Cyntaf

- 2.11 Nodwyd sawl safle yn yr ymarfer ymgynghori cyntaf hwn fel mannau aros dros dro posibl yn y lleoliadau a ganlyn. Nodwch fod Safleoedd 1 - 3 yn safleoedd preswyl parhaol ac nad ydynt wedi'u cynnwys isod:-
- Tir gwag yn Stad Ddiwydiannol Mona – Safle A (Safle 4)
 - Tir gwag yn Stad Ddiwydiannol Mona – Safle B (Safle 5)
 - Tir gwag yn Stad Ddiwydiannol Penrhos – (Safle 6)
 - Tir yn union i'r dwyrain o B&M (Homebase gynt) – (Safle 7)
 - Tir i'r de o Alpoco (Safle 8)
- 2.12 Ymgynghorodd y Cyngor â'r cyfleustodau, cyrff amgylcheddol statudol ac adrannau'r Cyngor yn Chwefror a Mawrth 2016. O ganlyniad i'r broses ymgynghori, ystyriodd Pwyllgor Gwaith y Cyngor na ddylid mynd ar drywydd yr un o'r Mannau Aros Dros Dro posibl uchod, ac felly bod angen canfod safleoedd eraill ar gyfer ymarfer ymgynghori pellach. Nid oedd yr un o'r safleoedd ymgeisiol yn y broses ymgynghori gyntaf a oedd o dan berchnogaeth y Cyngor yn cael eu hystyried i fod yn addas, ac felly diwygiwyd y meini prawf chwilio i gynnwys safleoedd posibl o fewn perchnogaeth breifat.

Yr Ail Gyfnod Ymgynghori

- 2.13 Felly ymgwymerwyd ag ail ymarfer ymgynghori am gyfnod o bedair wythnos, a oedd yn rhedeg o'r 2^{il} Mehefin – 1^{af} Gorffennaf 2016. Roedd yr ymarfer ymgynghori'n canolbwyntio ar ddarparu Mannau Aros Dros Dro ar gyfer y safleoedd a ganlyn ar y rhestr fer:-

Man Aros Dros Dro am hyd at bythefnos i Sipsiwn a Theithwyr sydd eisoes yn gwersylla yng nghanol yr ynys	Man Aros Dros Dro yn ardal Caergybi am hyd at ddwy noson
Safle 1 – Stribedyn o dir rhwng yr A55/A5 rhwng Llanfairpwll a Chroesffordd Star	Safle 4 – Tir ar hen fferm, oddi ar Lôn Cyttir, Caergybi (i'r de o Ysgol Kingsland)
Safle 2 – Parsel o dir ar Fân-ddaliad yn y Gaerwen	Safle 5 – Tir yn Fferm Tyddyn Lantern, Caergybi
Safle 3 – Tir ger yr A5 yn ymyl Fferm Cymunod, Bryngwran	

- 2.14 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol hwn yn ymwneud â dethol Man Aros Dros Dro yng nghanol yr ynys, ac nid safle yn ardal Caergybi. Felly dylid diystyru'r cyfeiriadau at Safleoedd 4 a 5 uchod, ac ni chawsant ond eu cynnwys er cyflawnder.
- 2.15 Mae angen i'r Man Aros Dros Dro yng nghanol yr ynys ddarparu lle ar gyfer hyd at 15 o garafanau.

Mannau Aros Dros Dro

- 2.16 Mae Mannau Aros Dros Dro ar gyfer gwersylloedd y mae eu hangen am gyfnodau cymharol fyr, sef safle ar gyfer arosiadau byr o hyd at 28 diwrnod. Mae'n rhaid i'r safleoedd hyn wneud darpariaeth ar gyfer gwaredu gwastraff, cyflenwad dŵr a glanweithdra, fan leiaf.
- 2.17 Deallir, yn ystod y broses ymgynghori gyntaf, mai'r hyn a ffafriwyd gan Sipsiwn a Theithwyr a chymunedau lleol oedd safle a oedd *"yn gwarchod preifatrwydd y deiliaid ac un nad oedd yn amharu'n sylweddol ar fusnesau ac aelwydydd cyfagos."*
¹ Ymgynghoriad ar Fannau Stopio Dros Dro ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr yn Ynys Môn 2^{il} Mehefin – 1^{af} Gorffennaf 2016 – para 4.1.2
- 2.18 Ar gyfer yr ail ymgynghoriad ar Fannau Aros Dros Dro, defnyddiwyd pump o feini prawf i sgorio'r safleoedd a ddetolwyd er mwyn profi a oeddynt yn addas ac yn ymarferol. Gwnaed mân newidiadau i'r meini prawf dethol yn dilyn y gwersi a ddysgwyd o'r broses ymgynghori gyntaf, sef:-
- Nid yw lleoliad mwyach yn faen prawf annibynnol ar yr amod bod ganddynt fynediad rhwydd i'r prif lwybrau trafndiaeth
 - Nid yw cyfleustodau wedi'u cynnwys mwyach fel maen prawf annibynnol oherwydd nid yw cysylltiad i'r prif wasanaethau'n hanfodol
 - Nid yw mwynderau'n cael eu cynnwys fel maen prawf annibynnol oherwydd mae'r sawl sy'n defnyddio manau aros dros dro wedi teithio i'r safleoedd hynny, ac ystyrir felly fod ganddynt eu cludiant eu hunain i ddefnyddio'r cyfleusterau y byddant eu hangen yn ystod eu harhosiad byr

- Cynhwysir maen prawf ychwanegol "Defnydd Cyfagos". Mae hwn yn asesu i ba raddau y gellir sicrhau preifatrwydd y safle er budd ei ddefnyddwyr a busnesau a thirgolion cyfagos i'r safle

2.19 Roedd canlyniadau'r ail ymgynghoriad yn argymhell y ffafriwyd bwrw ymlaen ag un o'r ddau safle a ganlyn:

- Safle 1 – Stribedyn o dir rhwng yr A55/A5 rhwng Llanfairpwll a Chroesffordd Star
- Safle 2 – Parsel o dir ar Fân-ddaliad yn y Gaerwen

Yn dilyn ystyriaeth bellach, daeth Cyngor Sir Ynys Môn i'r casgliad, ar ôl pwyso a mesur, y gellir cynllunio a chyflenwi Safle 1 o fewn amserlen resymol, ond na ellid rhoi'r un sicrwydd ar gyfer Safle 2.

2.20 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol hwn yn archwilio dichonoldeb bwrw ymlaen â'r safle hwn, gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl ar gyfer ei ddefnyddio fel Man Aros Dros Dro.

3. Disgrifiad o'r Safle

- 3.1 Mae safle'r Man Aros Dros Dro arfaethedig yn Star wedi ei nodi gan y Cyngor Sir fel y lleoliad mwyaf priodol ar gyfer Man Aros Dros Dro, yn dilyn proses i ddethol safleoedd a gynhaliwyd yn 2016 ac fel y disgrifiwyd uchod yn Adran 2.
- 3.2 Mae safle'r Man Aros Dros Dro arfaethedig yn Star wedi'i leoli rhwng Llanfairpwll a chroesffordd Star ar lain o dir rhwng yr A55 a'r A5. Mae tref Llanfairpwll tua 1 cilometr i'r dwyrain ac mae anheddiad Star i'r gogledd y tu draw i'r A55. Mae mesuriadau'r safle yn tua 435 metr o ran hyd a 50 metr o ran lled, ac mae ei arwynebedd yn tua 18,252 metr sgwâr neu 1.82 hectar.
- 3.3 Lleolir y safle rhwng dau goridor ffyrdd yr A55 a'r A5. Cwblhawyd y rhan hon o'r A55 (Gwibffordd Gogledd Cymru) ar draws Ynys Môn yn 2001, i gymryd lle'r A5. Dosbarthir yr A5 fel llwybr hanesyddol a ddyluniwyd gan Thomas Telford ar ddechrau'r 1900'au. I'r de o'r A5, ceir prif Lein Rheilffordd Caer – Caergybi sy'n ffurfio rhan o goridor cludiant ehangach ar draws y rhan hon o Ynys Môn.
- 3.4 Mae'r A55 ac ystâd feddal yn ffurfio ffin ogleddol y safle, a'r A5, y ffin ddeheuol. I'r gorllewin, mae'r ffin wedi'i diffinio gan ystâd feddal yr A55 a'r rhwydwaith ffyrdd lleol sy'n cysylltu'r A5 a phentref Star trwy gyfrwng pont dros yr A55. I'r dwyrain, mae'r ffin wedi'i diffinio gan gwrs dŵr Afon Braint sy'n llifo o dan yr A5 a thrwy gwlfert i gyfeiriad y de orllewin.
- 3.5 Mae'r safle sy'n cael ei ystyried yn cynnwys tri chae sydd ar hyn o bryd yn laswelltir garw a phrysgwydd. Mae'r caeau'n weddol wastad ar y cyfan ond mae llethr raddol o'r gorllewin i'r dwyrain. Mae pob un o'r caeau mewn perchnogaeth breifat gyda'r cae mwyaf gorllewinol yn eiddo i un tîrfeidiannwr preifat a'r cael canol a dwyreiniol yn eiddo i gwmni coetir preifat. Mae'r cae dwyreiniol yn nodedig am ddioddef llifogydd o Afon Braint.
- 3.6 Mae'r cae sydd fwyaf i'r gorllewin wrth ymyl y bont dros yr A55 mewn perchnogaeth breifat. Rhoddwyd caniatâd cynllunio yn Hydref 2016 ar gyfer codi bloc stablau, ynghyd â newidiadau i'r fynedfa bresennol ar y tir wrth ymyl Caniâtau.
- 3.7 Byddai angen i Gyngor Môn gaffael y caeau sydd mewn perchnogaeth breifat er mwyn bwrw ymlaen â'r Man Aros Dros Dro yn Star.

4. Cynigion y Cynllun

- 4.1 Y cynnig a wneir yn y cynllun yw darparu Man Aros Dros Dro. Er eglurder ac i osgoi amheuaeth, nodir y diffiniad o Fan Aros Dros dro yn y 'Canllaw Arfer Da o ran Dylunio Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr yng Nghymru', fel a ganlyn:-

"Dylai Mannau Aros Dros Dro fod yn hynny'n union, dros dro. O ran pwrpas, dylent ddarparu llety ysbeidiol i Sipsiwn a Theithwyr sydd angen llety ar safle. Gall hyn fod oherwydd ffeiriau neu ddigwyddiadau diwylliannol fel Sioe Frenhinol Cymru neu hyd yn oed ar gyfer teithio rhwng Cymru ac Iwerddon a all arwain at gynnydd mewn galw am fannau o'r fath".

Y prif nod felly yw darparu llety dros dro i sipsiwn a theithwyr ar safle dynodedig yn hytrach na chael un neu ragor o wersylloedd anawdurdodedig.

- 4.2 Mae'r ddogfen "Designing Gypsy and Traveller Sites – Good Practice Guide" yn disgrifio Mannau Aros Dros Dro fel:-

"Temporary Stopping Places accommodate intermittent needs for site accommodation for which a charge may be levied as determined by the local authority concerned. They are not occupied all year round but may be available at times of increased demand, such as fairs or cultural celebrations that are attended by Gypsy and Travellers."

- 4.3 Mae'r Canllawiau'n nodi rhai paramedrau y mae angen eu hystyried wrth ddedhol safle fel Man Aros Dros Dro sef:

Tabl 4.1 – Canllawiau Arfer Da o ran Dylunio	
Canllaw Arfer Da o ran Dylunio Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr yng Nghymru	Designing Gypsy and Traveller Sites – Good Practice Guide
Mynediad diogel a da i rwydweithiau ffyrdd – amharu cyn lleied â phosib ar gymunedau cyfagos	Mynediad diogel a hwylus i rwydweithiau ffyrdd ac wedi'u lleoli i amharu cyn lleied â phosib ar gymunedau cyfagos
Gall defnyddio tir cyfagos gael effaith sylweddol ar y safle a'i ddeiliaid dros dro	Weddi'u lleoli i amharu cyn lleied â phosib ar gymunedau cyfagos
Dylid rhoi ystyriaeth ofalus i blant ifanc	Risgiau i blant o ddefnydd tir cyfagos
Nifer ac amlder digwyddiadau diwylliannol	Pellter diogel rhwng ôl-gerbydau/carafanau a strwythurau eraill sy'n llosgadwy
Agosrwydd at borthladdoedd fferi a ph'un a yw'r ardal yn llwybr sefydledig ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr	Mae'n rhaid i'r ffordd i mewn ac allan o'r safle fod yn gadarn ar gyfer ei defnyddio gan gerbydau trymion fel ôl-gerbydau
Ffyrdd mynediad digon cadarn ar gyfer cerbydau trymion, dylid cael glât ar y fynedfa i'r safle	Mynediad i gerbydau brys, galluogi gwneud y defnydd mwyaf o'r safle o fewn ei gapasiti bwriadedig
Marcio ffiniau, mynediad i gerbydau brys	Rhwystir clir o amgylch man aros brys
Cyflenwad dŵr oer	Dŵr oer, naill ai o safbibell neu dancer
Portaloos ar gyfer dynion a merched. Un portaloos ar gyfer bob pedwar aelwyd + portashower	Portaloos ar gyfer dynion a merched. Un portaloos ar gyfer bob pedwar aelwyd
Pwynt Gwaredu Carthffosiaeth a darpariaeth ar gyfer gwaredu gwastraff	Pwynt Gwaredu Carthffosiaeth a darpariaeth ar gyfer gwaredu gwastraff
Cynghorir y dylid ymgynghori â Swyddog Tân a'r Heddlu	Cynghorir y dylid ymgynghori â Swyddog Tân a'r Heddlu

- 4.4 Defnyddir y canllawiau arfer da a amlinellir uchod i ddatblygu cynigion y cynllun ymhellach. At ddibenion yr Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol hwn, mae paramedrau sylfaenol y cynllun yn cael eu nodi isod. Hyd yma, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghori â swyddog diogelwch tân, ac felly efallai y bydd angen addasu'r paramedrau dylunio a nodir isod ar ôl datblygu'r dyluniad ymhellach.
- 4.5 Mae'r cynnig presennol o ran y Man Aros Dros Dro yn Star ar gyfer darn o dir i gynnwys cyfanswm o hyd at 15 o garafanau a cherbydau tynnu ar unrhyw un adeg. Bwriedir i'r Man Aros Dros Dro gynnig llety tymor byr, fel y nodwyd yn y canllawiau uchod, am hyd at 2-3 wythnos ar y tro. Byddai'r safle'n cael ei reoli gan y Cyngor Sir. Byddai'r cynigion ar gyfer y Man Aros Dros Dro yn Star yn cynnwys y canlynol:-
- Pwynt mynediad oddi ar yr A5 gyda giât 5 metr a rhwystr sy'n cyfyngu ar uchder
 - Llawr caled digon mawr ar gyfer 15 o garafanau neu ôl-gerbydau a cherbydau tynnu
 - Ffens ddiogel o amgylch y ffin a giât y gellir ei chloi
 - Llain blannu 5 metr ar hyd y ffin ddeheuol
 - Cyflenwad dŵr oer
 - Toiledau cludadwy pan fydd y safle'n cael ei ddefnyddio
 - Pwynt Gwaredu Carthffosiaeth
 - Pwynt Casglu ac Ailgylchu Sbwriel wedi'i Sgrinio
 - Pwyntiau cysylltu â'r cyflenwad trydan (gofyniad diweddar)
- 4.6 Mae cynigion presennol y cynllun yn dal i fod angen eu datblygu ymhellach, ac mae'r Asesiadau Technegol a nodir yn Adran 5 isod wedi dechrau llywio'r broses ddylunio. Er enghraifft, oherwydd lleoliad y safle wrth ymyl yr A55, daeth yn amlwg y bydd angen lliniaru sŵn yn defnyddio rhwystr acwstig i leihau sŵn i lefel dderbyniol. Bydd angen ymgorffori hyn o fewn cynigion cyffredinol y cynllun pe bai'r safle'n cael ei ystyried yn un addas i fwrw ymlaen ag ef mewn cais cynllunio manwl. Mae ystyriaethau rhagarweiniol o ran dylunio, y rhoddwyd sylw iddynt yn ddiweddar, yn cael eu nodi isod:-
- Arfarniad Cyffredinol o'r Safle**
- 4.7 Mae'r safle rhwng yr A55 a'r A5 a choridor y ffyrdd yw'r brif nodwedd, ac fe'i disgrifir mewn cyfres o bwyntiau bwled isod:-
- Tir isel rhwng coridorau ffyrdd pwysig
 - Mae prif Reilffordd Caer – Caergybi'n agos at y safle ac i'r de o'r A5
 - Bydd angen mynediad at ffordd unffrwd heb gyfyngiadau (60 mya)
 - Mae llystyfiant y briffordd yn ffurfio sgrin rannol i ardal breswyl Star i'r gogledd o goridor o'r A55
 - Ceir arwyddbost ar gyfer yr A5 fel Llwybr Hanesyddol
 - Safle Bws yn agos at Groesffordd Star
 - Dim llwybr cyhoeddus ar hyd ymyl y ffordd ond cyfle i gysylltu i'r gorllewin yn agos at Groesffordd Star
 - Dim golau stryd ger y Man Aros Dros Dro arfaethedig ond cyfle i ymestyn y ddarpariaeth o Groesffordd Star
 - Bydd angen ail alinio'r wal derfyn bresennol i sicrhau gwelededd digonol i'r fynedfa a'r ffordd allan o'r safle

- Cyfleustodau a chysylltiadau i gael sylw yn ystod cyfnod y dylunio manwl gyda chyrrff statudol (efallai y bydd angen mesurau diogelu BT)

4.8 Ymgwymerwyd ag asesu ac ystyried y dyluniad rhagarweiniol fel rhan o'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol a ddisgrifir yn fanylach isod :-

Cynllun y Safle

- 4.9 Bydd cynllun arfaethedig y safle yn cynnwys llecyn o lawr caled 38m o ran lled, a 95.5m o ran hyd. Bydd hyn yn darparu ar gyfer 15 o fannau aros dros dro a wahanir yn defnyddio marciau ar y ffordd. Yn ogystal, bydd y safle'n cynnwys mannau sy'n rhoi lle i droi ac ar gyfer darpariaeth toiledau cludadwy. Pennwyd maint y llecynnau llawr caled yn ôl yr anghenion o ran gallu symud cerbydau yn ôl ac ymlaen er mwyn troi, fel bod modd i gerbydau gael mynediad i bob un o'r lleiniau dros dro, sy'n caniatáu'r lle sydd ei angen rhwng unedau i fodloni safonau a chanllawiau presennol. Bydd angen trafod manylion cynllun y safle gyda'r Swyddog Tân Lleol.
- 4.10 Yn unol â'r canllawiau a argymhellir, adeiladir llecyn llawr caled cyffredinol, yn defnyddio slab concriid neu orffeniad tebyg, sy'n barhaol ac yn hawdd i'w gynnal a chadw. Bydd hyn yn darparu safle gwydn ar gyfer gosod traed sefydlogi carfanau, a gellir eu cynnal a chadw'n hawdd. Defnyddir cyrbiau uchel o amgylch y llecyn llawr caled i atal llygru mannau oddi ar y safle gyda dŵr ffo.
- 4.11 Mae'n debygol y bydd mannau ar gyfer darparu cyfleusterau toiled cludadwy yn cael eu hadeiladu yn defnyddio deunydd sylfaen gwaelodol neu debyg wedi'i gywasgu, wedi'i gynnwys o fewn ymylon pren cywastad.
- 4.12 Cynhaliwyd asesiad sŵn ar y safle oherwydd ei leoliad wrth ymyl Gwibffordd Gogledd Cymru, yr A55, a chrynhir y canfyddiadau yn Adran 5. Mae canfyddiadau'r asesiad wedi argymhell y dylid darparu rhwystr lliniaru sŵn ar hyd ffiniau gogleddol, dwyreiniol a gorllewinol y safle. Bydd y rhwystr arfaethedig yn ffurf ffens lliniaru sŵn 3m o uchder wedi'i wneud o ddrur a phlastig wedi'i ailgylchu. Yn unol â'r canllawiau presennol, lleolir y ffens fel bod clustogfa o o leiaf 3m rhyngddi â'r lleiniau dros dro. Darperir tirlunio/llystyfiant o fewn y glustogfa i gynnal 'off set' clir.
- 4.13 I gynnal diogelwch, bydd y ffin ddeheuol yn cael ei chau yn defnyddio ffens 'weld mesh' rhwng y rhwystrau lliniaru sŵn, a darperir system giât wedi'i rheoli ar draws y fynedfa newydd. Lleolir y giatiaiau i alluogi lleoli cerbyd ac ôl-gerbyd oddi ar y brif ffordd yn gyfan gwbl, er mwyn gweithio'r giatiaiau wrth fynd i mewn ac allan o'r safle.

Priffyrdd a Mynediad

- 4.14 Mae'r cynigion drafft presennol yn cynnwys y ddarpariaeth o lawr caled concriid gyda 15 llain aros dros dro wedi'u marcio. Mae angen mynedfa newydd i mewn i'r safle oddi ar Ffordd Caergybi (yr A5) a bydd y cynllun yn gofyn am ail alinio'r wal derfyn bresennol i ddarparu ar gyfer y lleiniau gweledd o'r gyffordd.

- 4.15 Mae'r cyfyngiad cyflymder ar yr A5 heibio'r safle wedi'i ddatgyfyngu, ac felly mae'n cyd-fynd â'r llawlyfr dylunio ar gyfer Ffyrdd a Phontydd TD 41/95, tybiwyd llain gweledd o 219m ar y naill ochr i'r fynedfa, o bellter o 4.5m yn ôl o ymyl y gerbyttfordd. Mae'r pellter o 4.5m o ymyl y gerbyttfordd yn bellter arferol ond gellir lleihau hyn i 2.4m ar gyfer mynedfeydd sy'n cael llai o ddefnydd. Bydd y pellter hwn o 4.5m yn cael ei ymgorffori er mwyn darparu ar gyfer y sefyllfa waethaf o ran y cais hwn.
- 4.16 Er mwyn darparu'r gweledd a fynnir o'r fynedfa, mae angen ail alinio'r wal derfyn bresennol rhwng y safle presennol a'r ffordd gyhoeddus. Ynghyd ag ail alinio'r wal derfyn, darperir troetffordd newydd i gerddwyr tua'r dwyrain, i gysylltu â'r droetffordd bresennol yn y gyffordd â'r bont dros Wibffordd Gogledd Cymru, yr A55.
- 4.17 Gellir ymestyn y ddarpariaeth o oleuadau stryd ar hyd ffordd gyhoeddus yr A5 i ddarparu'r golau a fynnir o amgylch y fynedfa newydd arfaethedig i'r safle. Bydd angen cynnal asesiad o'r cyfarpar presennol ar gyfer goleuadau i gadarnhau p'un a oes capasiti digonol i ymestyn y rhwydwaith presennol. Fel arall, bydd angen rhwydwaith newydd ar wahân ar gyfer y colofnau goleuadau ychwanegol.

Cynigion o ran Dŵr Arwyneb a Draenio Dŵr Budr

- 4.18 Mae'r safle presennol ar lethr naturiol o tua 2.8% (1 mewn 35) o'r gogledd i'r de, ac ar lethr o tua 1.0% (1 mewn 100) o'r gorllewin i'r dwyrain. Lleolir ffos agored ar hyn o bryd y tu ôl i'r wal ar hyd ffin ddeheuol y safle. Mae dŵr wyneb sy'n llifo oddi ar y safle arfaethedig ar hyn o bryd yn gollwng i mewn i'r ffos ac yn cael ei gario tua 200m i'r dwyrain, i ollyngfa i mewn i Afon Braint.
- 4.19 Bydd y ffos bresennol yn cael ei llenwi i ddarparu ar gyfer y fynedfa arfaethedig ac ail alinio'r wal derfyn, ac felly bydd angen ffurfio cwrs dŵr newydd i gymryd ei lle y tu ôl i'r wal sy'n cael ei hail alinio. Bydd angen creu cwlfert ar ffurf pibell 600mm o ran diamedr.
- 4.20 Gan fod y safle yn ardal maes glas ar hyn o bryd, bydd dŵr wyneb sy'n gollwng o'r llecyn llawr caled newydd yn cael ei gyfyngu i'r gyfradd dŵr ffo bresennol ar gyfer ardaloedd maes glas. Bydd y dŵr ffo o'r llecyn hwn yn cael ei atal rhag gollwng yn syth i mewn i'r cwrs dŵr gan gyrbiau uchel o amgylch y slab. Bydd hyn yn atal llygredd uniongyrchol i mewn i'r ffos agored ac Afon Braint. Darperir system ddraenio SuDS, gyda dŵr wyneb yn cael ei gasglu mewn gyliau ar y ffordd ac yn cael ei gario, drwy ddisgyrchiant, i strwythur arafu, gyda'r gollyngiadau'n cael eu cyfyngu i'r cwrs dŵr i lawr yr afon.
- 4.21 Datblygir y dull arafu yn ystod cyfnod y dylunio manwl, ond darperir mesurau i ddarparu dull sgrinio ar gyfer atal llygredd yn naturiol. Bydd gyliau'r ffordd yn darparu'r lefel gyntaf o sgrinio gyda draeniau hidlo efallai, ynghyd â phantiau neu fesurau eraill sy'n darparu diogelwch ychwanegol.
- 4.22 Nid oes unrhyw garthffosydd budr cyhoeddus wedi'u lleoli o fewn cyffiniau'r safle arfaethedig ar hyn o bryd. Bydd angen neilltuo manau o fewn y safle ar gyfer cyfleusterau toiled dros dro a gellir darparu unedau cludadwy fel y bo angen. Gellid danfon unedau i'r safle ar ôl derbyn rhybudd bod ymwelwyr yn cyrraedd neu wedi cofrestru, ac yna gellir eu symud oddi yno ar ôl iddynt adael.

- 4.23 Gellid gosod system fwy parhaol yn ffurf rhwydwaith disgyrchiant wedi'i gysylltu ynghyd â threfniant tanc septig. Gellid cysylltu unedau dros dro neu barhaol i'r rhwydwaith gyda'r gollyngiadau'n suddo i un tanc septig. Byddai hyn yn osgoi'r angen am ddanfon cyfleusterau toiled dros dro yn ôl a blaen, ond byddai angen gwagio'r tanc ar y safle.
- 4.24 O ran unedau casét toiledau, y gellir fod wedi eu defnyddio wrth deithio, darperir cyfleusterau ar gyfer eu gwagio ar y safle. Gwasanaethir hyn gan drefniant tanc septig unigol o faint cyfatebol, fodd bynnag, byddai angen ei wagio'n rheolaidd ar ôl i ymwelwyr adael. Pe darperir y trefniadau draenio dŵr budr mwy parhaol, gellid cysylltu'r system wagio casetiau â'r tanc septig cyffredinol fel y disgrifiwyd uchod, a byddai hwn yn cael ei wagio'n llai aml.

Gwasanaethau

- 4.25 Mae'r safle yn ardal Maes Glas ar hyn o bryd ac felly nid oes unrhyw gysylltiadau o ran gwasanaethau cyfleustodau i mewn i'r safle.
- 4.26 Ceir tystiolaeth ar y safle o gyfarpar British Telecom sy'n bodoli eisoes o fewn ymyl cerbyttfordd yr A5. Bydd manylion y llinell gyfarpar ynghyd â'i lefel ar draws mynedfa arfaethedig y safle, yn cael eu canfod er mwyn asesu p'un a oes angen gostwng y gwasanaeth neu ddefnyddio'r mesurau diogelu uchod.
- 4.27 Mae angen pwyntiau cysylltu â gwasanaethau ym mhob llain, felly bydd angen canfod lleoliad y gwasanaethau dŵr a thrydan cyhoeddus. Lleolir eiddo preswyl a masnachol yn agos i'r safle sy'n cael eu gwasanaethu gan y darparwyr cyfleustodau, ac mae ceblau uwchben a siambrau hydrantau dŵr yng nghyffordd Croesfordd Star yn dangos bod gwasanaethau yn bresennol yn yr ardal.

5. Asesiadau Technegol

5.1 Cynhaliwyd arfarniadau technegol ar gyfer y pynciau amgylcheddol canlynol ar safle Star yn 2016/17. Y nod wrth gynnal yr asesiadau technegol oedd canfod a oedd unrhyw resymau neu gyfyngiadau technegol a fyddai'n golygu na fyddai'r safle'n addas i gael ei ddefnyddio fel Man Aros Dros Dro. Yn ychwanegol at yr arfarniadau technegol penodol, cafodd ystyriaethau mwy cyffredinol fel maint y safle, mynediad a nodweddion ffisegol eraill eu hystyried hefyd ac fe'u hadroddwyd uchod yn Adran 4.

5.2 Ymgwymerwyd â'r arfarniadau technegol a ganlyn ac fe'u crynhoir isod:-

- Asesiad o Ansawdd yr Aer
- Asesiad o Effeithiau Sŵn
- Asesiad o Effeithiau Llifogydd
- Asesiad Ecolegol

Asesiad o Ansawdd yr Aer

- 5.3 Nid yw'r safle wedi'i leoli o fewn Ardal Rheoli Ansawdd yr Aer (AQMA). Nid yw'r datblygiad yn debygol o arwain at gynnydd sylweddol mewn traffig; fodd bynnag, gall gyflwyno derbynyddion sensitif fel preswylwyr y carafanau a gallai'r rhain gael eu heffeithio gan draffig ffordd a rheilffordd sy'n mynd heibio. Oherwydd maint bychan y datblygiad arfaethedig, tybiwyd fod asesiad sgrinio safonol yn briodol i asesu amlygiad posibl defnyddwyr yn y dyfodol.
- 5.4 Mae'r asesiad yn canolbwyntio ar grynodiadau o nitrogen deuocsid (NO₂) a mater gronynnol y gellir ei anadlu (PM₁₀), fel y prif lygrwyr sy'n gysylltiedig ag allyriadau o draffig ffordd. Mae crynodiadau gwaelodlin NO₂ a PM₁₀ yn seiliedig ar waith modelu a rhaglenni monitro a gynhaliwyd eisoes. Cafwyd data traffig gan yr Adran Drafnidiaeth (DfT).
- 5.5 Cafodd asesiad risg ei gynnal hefyd i ganfod effaith bosibl allyriadau llwch sy'n ffoi a PM₁₀ ar dderbynyddion lleol fel preswylwyr lleol yn ystod y cam adeiladu. Mae'r asesiad yn seiliedig ar fanylion y datblygiad arfaethedig a ddisgrifir uchod.
- 5.6 Byddai'r datblygiad arfaethedig yn y Man Aros Dros Dro, Star, yn cyflwyno preswylwyr newydd y cyfeirir atynt fel arall fel derbynyddion i'r safle. Tybiwyd fod lleoliadau'r derbynyddion a ddefnyddiwyd yn yr asesiad yn cynrychioli amlygiad preswylwyr y dyfodol yn y Man Aros Dros Dro. Barnwyd fod effaith bosibl allyriadau o lif traffig ffordd a rheilffordd ar breswylwyr y safle yn y dyfodol yn ddibwys.
- 5.7 Daeth asesiad risg o effeithiau posibl llwch yn ystod gwaith adeiladu'r datblygiad arfaethedig i'r casgliad fod y safle'n safle risg isel ar gyfer baeddu llwch ac effeithiau ar iechyd pobl. O ganlyniad, bernir nad oes angen mesurau lliniaru.
- 5.8 Casgliad yr asesiad hwn yw bod y cynllun arfaethedig, o safbwynt ansawdd yr aer, yn addas i gael ei ystyried ar gyfer caniatâd cynllunio.

Asesiad o Effeithiau Sŵn

- 5.9 Cafodd arolwg mesur sŵn ei gynnal i fesur lefelau sŵn amgylcheddol arferol yn ystod y dydd a'r nos. Roedd y lefelau a fesurwyd yn debyg i'r rhai a gyflwynwyd ym mapiau sŵn Cymru 2012, a oedd yn rhan o ofynion y Gyfarwydeb Sŵn Amgylcheddol (2002/49/EC). Defnyddiwyd y data i gynnal astudiaeth modelu sŵn i ragweld lefelau sŵn yn lleoliadau ffasâd y carafanau / ôl-gerbydau wedi'u lleoli yn y Man Aros Dros Dro.
- 5.10 Y brif ffynhonnell sŵn a oedd yn effeithio ar y safle yn ystod y dydd a'r nos oedd traffig ffordd yr A55. Mae'r datblygiad arfaethedig ar hyn o bryd yn cael ei effeithio gan lefelau sŵn allanol sy'n fwy na 60 dB L_{Aeq} yn ystod y dydd, a rhagwelir y byddai'n methu cyflawni meini prawf Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) o 55 dB $L_{Aeq(16h)}$ ar gyfer gerddi a manau hamdden awyr agored. O ganlyniad argymhellir fod cynigion y cynllun yn cynnwys rhwystr acwstig 3m ar hyd y ffin â'r A55 ac ar hyn ffin ddwyreiniol a gorllewinol y safle, i leihau amlygiad y safle i sŵn.
- 5.11 Ar ôl cyflwyno'r cynllun lliniaru disgwylir y bydd y lefelau sŵn mewnol yn dderbyniol yn ystafelloedd byw ac ystafelloedd gwely'r carafanau dros dro gyda'r ffenestri ar gau. Fodd bynnag, rhaid cydnabod bod lefelau'r sŵn yn debygol o fod yn fwy na lefelau mwynderau awyr agored a byddant yn parhau'n uwch na'r meini prawf a'r canllawiau a argymhellir ar gyfer gerddi a manau hamdden allanol.

Asesiad o Effeithiau Llifogydd

- 5.12 Flood risk at the site has been considered from all sources. The proposed Temporary Stopping Place is located within Flood Zone 1, and therefore the residual flood risk will be minimal although it is required that safe access/egress onto the A5 needs to be considered in the development designs. Flood risk from both groundwater and artificial sources is considered negligible.
- 5.13 Er bod y rhan fwyaf o'r safle wedi'i leoli o fewn Parth Llifogydd A TAN15 (caniateir datblygiadau safleoedd carafanau a gwersylla mewn Parth A) ac mae rhan o'r safle'n dod o fewn Parth Llifogydd C2. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) wedi gwerthuso'r safle arfaethedig ac mae o'r farn y gellid bwrw ymlaen â datblygu'r safle, cyhyd â bod y Prawf Cyfiawnhad yn cael ei weithredu. I basio'r prawf hwn, rhaid i'r datblygiad ddangos:
- Bod lleoliad y datblygiad yn angenrheidiol i gynorthwyo neu i fod yn rhan o gynllun adfywio awdurdod lleol a / neu strategaeth i gynnal aneddiadau presennol; neu
 - Bod lleoliad y datblygiad yn angenrheidiol i gyfrannu at amcanion cyflogaeth allweddol i gynnal aneddiadau neu ranbarthau presennol; a
 - Bod y datblygiad yn cyd-fynd â nodau Polisi Cynllunio Cymru (PCC); a
 - Bod effeithiau posibl llifogydd ar gyfer y math penodol o ddatblygiad wedi cael eu hystyried a chanfuwyd eu bod yn dderbyniol (gyda chyfeiriad at y meini prawf a bennwyd yn TAN15).

- 5.14 Ni fyddai'r fan lle caniateid i'r carafanau aros wedi'i lleoli o fewn parth llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru ond ymhellach i'r gorllewin ar dir uwch. Argymhellir fod y dyluniad dŵr wyneb terfynol yn cynnwys mabwysiadu System Ddraenio Drefol Gynaliadwy (SuDs) er mwyn cadw dŵr ffo o fewn y cyfraddau maes glas cyfredol. Bydd angen ymgynghori rhwng Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (Cyngor Sir Ynys Môn). Fodd bynnag, mae'r safle'n addas i gael ei ddatblygu o safbwynt perygl llifogydd.

Ecoleg

- 5.15 Cafodd asesiad ecolegol rhagarweiniol ac Arolwg Cynefin Cam 1 ac asesiad ei gynnal ym mis Tachwedd 2016. Roedd y cynefinoedd yn yr ardal a arolygwyd yn cynnwys llystyfiant cynefinol tal dros laswelltir gwael wedi'i wella'n rhannol, prysgwydd, coed gwasgarog a waliau cerrig sych.

Mae'r ystyriaethau ecolegol posibl ar y safle'n cynnwys:

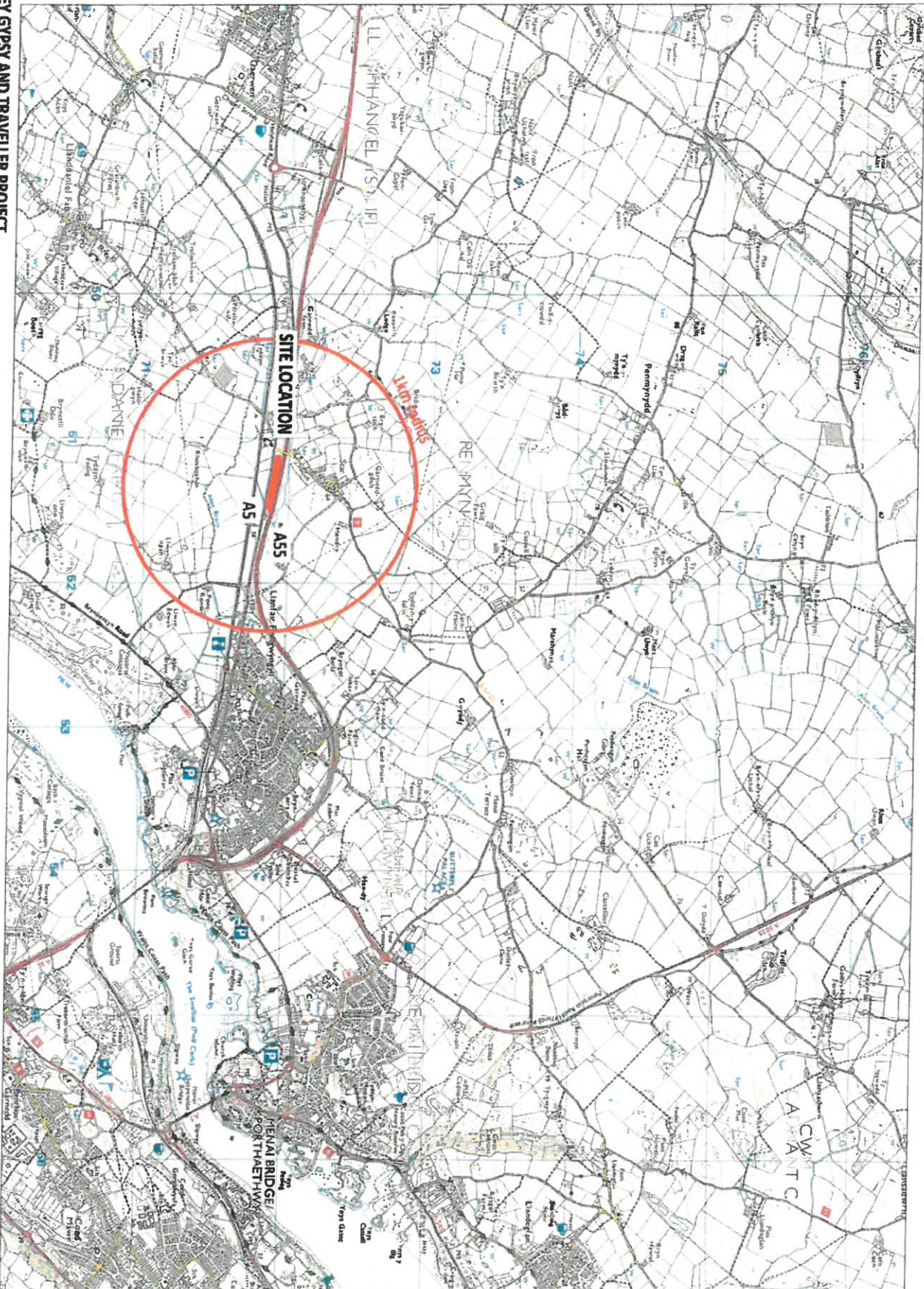
- Amharu ar adar sy'n nythu wrth godi llystyfiant (os bydd y safle'n cael ei glirio yn ystod tymor nythu adar)
 - Tynnwyd sylw at ddyfrgwn a llygod y dŵr yn ystod astudiaeth ddesg o'r ffos i'r dwyrain sydd y tu allan i ffiniau'r safle. Nid oes dim cynefinoedd addas na thystiolaeth o fodolaeth y rhywogaethau hyn ar y safle ei hun.
- 5.16 Nidyw'n ymddangos bod gan y safle unrhyw gyfyngiadau ecolegol arwyddocaol a fyddai'n golygu bod caniatâd cynllunio'n cael ei wrthod am resymau ecolegol cyn belled ag y cedwir at yr argymhellion a wneir yn yr adroddiad ecoleg.

6. Crynodeb a Chasgliadau

- 6.1 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) hwn wedi crynhoi'r cefndir i'r cynigion ar gyfer darparu Man Aros Dros Dro ar gyfer y gymuned sipsiwn a theithwyr yn Star. Yn ogystal, mae wedi crynhoi'r asesiadau technegol yr ymgwymerwyd â hwy, o ran ansawdd aer, sŵn, y perygl o lifogydd ac ecoleg.
- 6.2 Mae'r Adroddiad Arfarnu Rhagarweiniol (PAR) yn crynhoi canfyddiadau'r asesiadau technegol a gynhaliwyd hyd yma; mae'r arfarniadau technegol ar gael hefyd fel dogfennau unigol. Mae canfyddiadau'r PAR yn dangos fod safle Star yn lleoliad addas ar gyfer Man Aros Dros Dro. Bydd angen ymgorffori rhai mesurau lliniaru yng nghynigion y cynllun er mwyn i'r safle ateb rhai gofynion, yn enwedig o ran sŵn. Argymhellir bwrw ymlaen â'r dyluniad a chynigion y cynnig felly gyda golwg ar baratoi cais cynllunio manwl i'w gyflwyno rywbryd yn ystod 2017.
- 6.3 Ceir digon o le ar y safle ar gyfer 15 llain a chyfleusterau toiled ar wahân. Bydd y pellter rhwng y lleiniau yn destun trafodaethau pellach gyda'r Swyddog Tân, a gall bod angen gwneud rhai newidiadau. Gall cerbydau symud o fewn y safle i gael mynediad i bob llain. Darperir gweledd digonol i gerbydau wrth adael y safle, yn y ddau gyfeiriad, ynghyd â digon o le i gerbydau ac ôl-gerbydau sefyll oddi ar y brif ffordd wrth fynd i mewn i'r safle, er mwyn stopio i agor y giatiau i gael mynediad.
- 6.4 Gellir darparu mesurau lliniaru sŵn a diogelwch digonol i ddarparu safle saff a diogel. Bydd lleoliad y safle yn galluogi darparu systemau draenio addas ar gyfer rheoli dŵr wyneb a gollyngiadau budr. Lleolir cyfarpar cyfleustodau dŵr a thrydan cyhoeddus yn agos i'r safle arfaethedig pe bai angen darparu gwasanaethau. Felly, mae cynnwys yr adroddiad hwn yn dangos yn glir y gellir gwneud yr addasiadau a darparu'r gwasanaethau angenrheidiol i alluogi darparu'r safle hwn fel lleoliad dichonadwy ar gyfer ei ddefnydd arfaethedig fel Man Aros Dros Dro i Sipsiwn a Theithwyr.
- 6.5 Y camau nesaf fydd paratoi dyluniadau amlinellol ar gyfer trafodaethau â rhanddeiliaid allweddol ac i sicrhau bod gofynion technegol ac iechyd a diogelwch eraill yn cael eu hymgorffori yng nghynigion y cynllun. Efallai y bydd gofyniad i gynnal rhagor o asesiadau technegol neu amgylcheddol cynnal i sicrhau bod yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer cais cynllunio manwl ar gael. Ymgynghorir â'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn ystod y broses hon i sicrhau bod modd paratoi a dilysu cais cynllunio dilys i gael ei ystyried ymhellach. Fodd bynnag, nid yw hyn yn gwarantu y bydd y cais cynllunio'n llwyddiannus nac yn ystyried materion eraill a all effeithio ar y gallu i ddarparu Man Aros Dros Dro yn Star.

Atodiad A

Ffigur 1: Cynllun Lleoliad y Safle
Ffigur 2: Cynllun y Safle Presennol

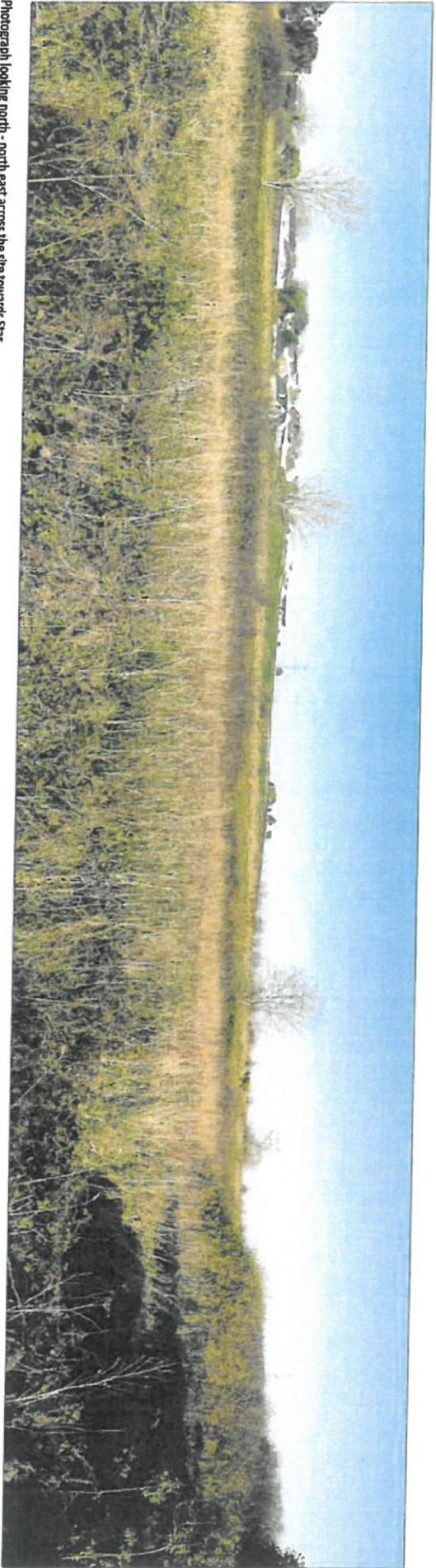

ANGLESY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
TEMPORARY STOPPING PLACE, STAR - SITE LOCATION PLAN

1: 25,000 @ A3
Figure Ref - CS90626/ Figure 1

Atodiad B

Lluniau o'r safle

Photograph looking north - north east across the site towards Star

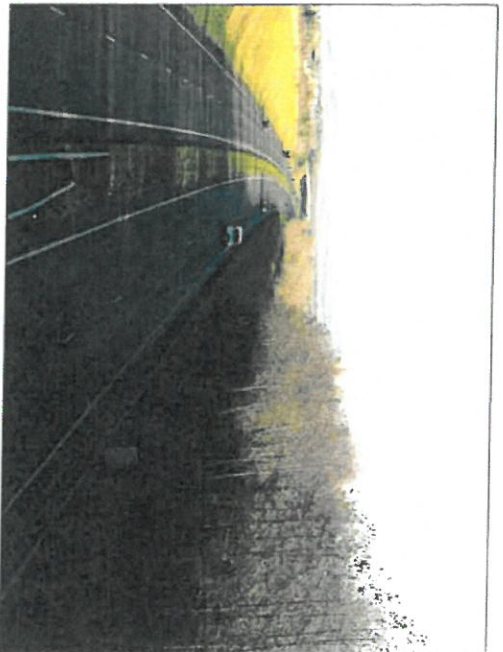
Photograph looking east along the A5 with Snowdonia Mountains in the distance. The site is to the left of the photograph

**ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
TEMPORARY STOPPING PLACE, STAR - SITE PHOTOGRAPHS**

Figure Ref - CS90626/ Figure 3

Photograph looking west toward the Star Junction with a minor road which crosses over the A55

Photograph looking east over the A55. The site is in the middle distance on the right in the photograph

Photograph of the drainage ditch which runs into the River Braint located beyond the site boundary to the east

**ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
TEMPORARY STOPPING PLACE, STAR - SITE PHOTOGRAPHS**

Figure Ref - CS90826/figure 4

Atodiad C

Cynllun Cyfyngiadau'r Safle

- Key**
- Site Boundary
 - Existing vegetation (from zones to be protected)
 - Secondary under buffer value along AS5
 - Marshy grassland
 - Flood zone 2 & 3
 - Niche
 - Views N/NE
 - Preserving wind
 - Sun path

ANGLESEY GYPSY AND TRAVELLER PROJECT
TEMPORARY STOPPING PLACE, STAR - ENVIRONMENTAL CONSTRAINTS PLAN

1:2500 @ A3
 Figure Ref - CS90262/figure 5

Capita Property and Infrastructure Ltd
Bryn Eirias
Abergele Road
Colwyn Bay LL29 8BY

Tel +44 (0)1492 510200
Fax+44 (0)1492 510201

www.capita.co.uk

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd - Safleoedd i Deithwyr a Sipsiwn yn Star a Phenhesgyn.

Ar sail Gweithdy Cyfranogol a gynhaliwyd ar
23 Ionawr 2017

Adran Rheoleiddio a Datblygu
Economaid,
Cyngor Sir Ynys Môn,
Swyddfa'r Sir,
LLANGEFNI,
Ynys Môn,
LL77 7TW.

(01248) 752820

Regulation and Economic
Development Department,
Isle of Anglesey County
Council,
County Offices,
LLANGEFNI,
Anglesey.
LL77 7TW

(01248) 752820

Rhagarweiniad

Mae'r cynnig sy'n cael sylw isod yn yr Asesiad hwn o'r Effaith ar Iechyd yn cynnwys dau safle ar wahân: -

- Safle parhaol ar gyfer 4 o leiniau a bloc cyfleusterau ger Safle Mwynderau Dinesig Penhesgyn a fwriedir i ddarparu ar gyfer trigolion sydd, ar hyn o bryd, yn defnyddio cilfan ar Ffordd Pentraeth, Porthaethwy.
- Lle aros dros dro am hyd at 3 wythnos ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr ar dir rhwng yr A55 (T) a'r A5 yn Star. Byddai'r safle yn darparu 15 llain, ond ar wahân i drydan o'r prif gyflenwad a chyflenwad dŵr, ni fyddai unrhyw gyfleusterau parhaol eraill yn cael eu darparu. Byddai'r toiledau yn symudol ac yn cael eu gosod ar y safle pryd bynnag y byddai'n cael ei ddefnyddio, ynghyd â chynwysyddion gwastraff eraill.

Cafodd y gweithdy cyfranogol drosolwg o'r prosiect gan Mr Jonathan Stoddard, Cyfarwyddwr Cyswllt Capita, sef yr Ymgynghorwyr sy'n cynghori'r Cyngor ar y mater. Rhannwyd cynlluniau'r safle a ffotograffau ohono gyda'r rheini a gymerodd ran yn y gweithdy.

Beth yw Asesiad o'r Effaith ar Iechyd?

Derbynnir yn gyffredinol mai diffiniad Consensus Gothenburg o'r Ganolfan Ewropeaidd ar gyfer Polisi Iechyd (1999) yw'r diffiniad gorau o'r fath Asesiadau, sef 'A combination of procedures, methods and tools by which a policy, programme or project may be judged as to its potential effects on the health of a population, and the distribution of those effects within the population'. Fodd bynnag, mae diffiniadau eraill wedi eu cynnig yn ddiweddar (Elliott et al. 2010) wrth i'r Asesiadau esblygu:

'... a process through which evidence (of different kinds), interests, values and meanings are brought into dialogue between relevant stakeholders (politicians, professionals and citizens) in order imaginatively to understand and anticipate the effects of change on health and health inequalities in a given population'.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ddatblygu'r defnydd o'r Asesiadau hyn fel rhan allweddol o strategaethau i wella iechyd a lleihau anghydraddoldebau. Nid ydynt yn

ofyniad statudol yng Nghymru neu yn unrhyw le arall yn y DU ar hyn o bryd, ond mae Llywodraeth Cymru yn gynyddol yn ystyried ei bod yn arfer dda i ystyried materion iechyd a lles yn benodol mewn meysydd nad ydynt yn ymwneud ag iechyd. Dywed Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 21 (Chwefror 2014) ar gyfer gwastraff : -

Undertaking a health impact assessment at an early stage may be valuable with regard to health and wellbeing concerns, however, the actual and/or potential impacts on human health arising from a proposal should be identified as part of undertaking an environmental impact assessment.”

Paragraff 4.72 NCT 21 - Gwastraff.

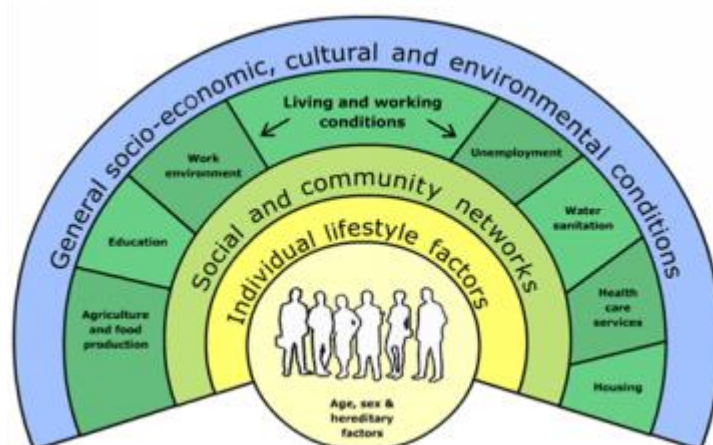
Mae dogfen ymgynghori ddiweddar Llywodraeth Cymru ar y Mesur Iechyd y Cyhoedd (Cymru) (Llywodraeth Cymru, 2016) yn cynnig y bydd Gweinidogion Cymru yn gwneud rheoliadau bod raid i gyrrff cyhoeddus gynnal asesiadau o'r effaith ar iechyd mewn amgylchiadau penodedig. Y nod yw :

Assessments should be limited to policies, plans and programmes which have outcomes of national or major significance, or which have a significant effect at the local level on public health”.

Hefyd, er mwyn sicrhau cysondeb â Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, bwriedir y bydd raid i bob un o'r cyrrff cyhoeddus y mae'r ddeddf yn berthnasol iddynt gynnal Asesiadau o'r Effaith ar Iechyd. O ganlyniad, mae'n ymddangos ymrwymiad a disgwyliad cynyddol mai'r Asesiadau hyn yw'r dull priodol o asesu effaith cynigion ar iechyd. O fewn yr asesiad hwn o'r Effaith ar Iechyd, ystyrir bod "Iechyd" yn dod o dan y diffiniad o iechyd gan Sefydliad Iechyd y Byd (1948)

“Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity”.

Yn amlach na pheidio, cynrychiolir y **penderfynyddion cymdeithasol ehangach** ar gyfer **iechyd** gan y model a **ddatblygwyd gan Dahlgren a Whitehead (1991)**.

Ffigur 1: Y Penderfynyddion Iechyd (Dahlgren a Whitehead 1990)

Mae'r model hwn yn dangos sut y gall ffactorau amrywiol effeithio mewn gwahanol ffordd ar wahanol grwpiau o bobl, gan ganolbwyntio'n benodol ar gyd-destun personol yr unigolyn. Gall rhai effeithiau ar benderfynyddion iechyd fod yn uniongyrchol, amlwg a / neu fwriadol, tra gall eraill fod yn anuniongyrchol, yn anodd eu hadnabod ac yn anfwriadol. Mae dosbarthiad anghyfartal y penderfynyddion cymdeithasol hyn yn arwain at annhegwch yn y maes iechyd. Mae Aseidiadau o'r Effaith ar Iechyd yn ceisio rhagweld yr effeithiau hyn a'u lliniaru. Maent o gymorth i wneud penderfyniadau a gallant felly roi gwybod i gymunedau a'r rheini sy'n gwneud penderfyniadau am yr effaith bosib ar iechyd a lles, ond nid ydynt yn gyfrwng ar gyfer gwneud y penderfyniad ei hun. Un o fanteision yr Aseidiad yw ei fod yn cynyddu ymwybyddiaeth ar draws pob sector o sut y gall penderfyniadau effeithio ar iechyd, gan ymgorffori gwelliannau iechyd neu gamau lliniaru a fydd, o bosib, yn lleihau'r galw ar y gwasanaethau iechyd ac yn hyrwyddo mwy o degwch. Dylai'r Aseidiadau ystyried anghydraddoldebau a'u heffeithiau ar amrywiaeth o grwpiau bregus, a hynny mewn ffordd gydlynol, p'un a ydynt yn anghydraddoldebau sy'n ymwneud ag oed neu incwm, neu grwpiau sydd wedi eu hanfanteisio'n gymdeithasol. Er mwyn gwneud y defnydd gorau o'r Aseidiadau mae Canllawiau WHIASU (2012) ¹

1. UNED GYMORTH CYMRU - ASESU'R EFFAITH AR IECHYD, 2012. *Aseu'r Effaith ar Iechyd: Canllawiau ymarferol*. Ar gael yn <http://www.wales.nhs.uk/sites3/page.cfm?orgid=522&pid=63782>

yn argymhell eu bod yn cael eu gwneud ar sail ragolygol – sef yn ddigon hwyr yn y broses ddatblygu i fedru deall natur y datblygiad yn llawn ond yn ddigon cynnar i ddylanwadu ar ei ddyluniad.

Mae Ynys Môn wedi datblygu ei declyn cymorth ei hun, yn seiliedig ar y model Penderfynyddion Iechyd Ehangach a amlygwyd uchod. Defnyddiwyd y pecyn cymorth hwn eisoes i asesu nifer o ddatblygiadau arfaethedig, gan gynnwys safle biomas, datblygiad hamdden a maes parcio rhannu ceir. O ganlyniad, mae'r asesiad cyflym hwn o'r Effaith ar Iechyd yn seiliedig ar y pecyn cymorth hwn sydd bellach wedi hen sefydlu.

Sgrinio - Penderfynu a ddylid cynnal Asesiad

Mae'r ddogfen o'r enw 'Travellers' Health Matters – A Retrospective Health Impact Assessment of Low Grade Traveller Accommodation'² yn taflu goleuni ar broblemau iechyd posib a wynebir gan deithwyr sy'n byw mewn cartrefi symudol. Mae'r Astudiaeth yn ymwneud â safle preswyl ger Galway yng Ngweriniaeth Iwerddon ac er bod hyn ychydig yn wahanol i'r hyn a gynigir yn Ynys Môn, mae'r wybodaeth am iechyd teithwyr yn arbennig o ddefnyddiol, gan nad oes gwybodaeth ar gael o ddata iechyd lleol neu gyfrifiad. Roedd yr adroddiad yn nodi bod rhai o'r effeithiau ar iechyd teithwyr yn cynnwys:

-

- Gall amodau tai gwael (oerni a lleithder) arwain at gyflyrau anadlol. Gall yr angen i sychu dillad dan do yn ystod y gaeaf ychwanegu at broblemau a achosir gan leithder a llwydni
- Cysylltir amodau tai gwael hefyd ag iselder a phryder ymhlith pobl, yn enwedig menywod a phlant.
- Mae anallu i gadw bwyd a rhoi bwyd mewn oergell yn arwain at risgiau o halogi bwyd, gwenwyn bwyd a thlodi bwyd.

2. **Mudiad Teithwyr Galway, 2009. Travellers' Health Matters – A Retrospective Health Impact Assessment of Low Grade Traveller Accommodation'**. Ar gael yn: -
<http://www.publichealth.ie/files/file/Travellers%20Health%20Matters%20HIA.PDF>

- Mae anallu i oeri bwyd yn ystod y nos yn arwain at orfod cael gwared ar fwyd os nad yw'n cael ei fwyta a dibyniaeth ar fwyd sydd ddim yn difetha.
- Nid oes modd prynu bwyd nad yw'n difetha ar raddfa fawr ac mae hynny'n cyfyngu ar allu'r preswylwyr i gynllunio eu diet, gan arwain at risg uwch o ordewdra a chostau byw uwch.
- Tlodi tanwydd oherwydd costau uchel tanwydd ar gyfer generaduron a dulliau eraill o wresogi dan do.

- Peryglon tân sy'n gysylltiedig â defnyddio canhwyllau a ffynonellau eraill o olau yn absenoldeb trydan.

Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn nodi mai statws iechyd ac addysg Sipsiwn a Theithwyr yw'r isaf o unrhyw grŵp sydd dan anfantais yng Nghymru.³ Mae CLILC hefyd yn nodi bod llety o safon dderbyniol yn hanfodol i iechyd a lles ac atgyfnerthir hynny trwy gynnwys "Tai" yn y model Dahlgren a Whitehead (1990) yn ffigur 1.

Mae'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yn eu dogfen 'Gypsies and Travellers – Simple Solutions For Living Together (2009)⁴ yn nodi : -

- Mae'r disgwyliad oes ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr 10 mlynedd yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol i ferched a dynion.
- Mae Sipsiwn a Theithwyr sy'n famau 20 gwaith yn fwy tebygol na gweddi y boblogaeth o fod wedi dioddef marwolaeth plentyn.
- Yn 2003, enillodd llai na chwarter o blant Sipsiwn a Theithwyr bump TGAU a graddau A * - C, o gymharu â chyfartaledd cenedlaethol o dros hanner.

3. Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, (2014). Llyfr Gwaith Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr ar gyfer Cyngorwyr. Ar gael yn: - www.wlga.gov.uk/download.php?id = 5788 & l = 1

4. Mae'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, (2009). Gypsies and Travellers – Simple Solutions for Living Together. <https://www.equalityhumanrights.com/en/gypsies-and-travellers-simple-solutions-living-together>

Mae'r Comisiwn yn mynd ymlaen i argymhell y dylai'r Adran Iechyd sefydlu targedau i leihau anghydraddoldebau iechyd ymysg Sipsiwn a Theithwyr; a datblygu canllawiau a hyfforddiant ar gyfer awdurdodau iechyd ac ymarferwyr.

Mae Deddf Tai (Cymru) 2014 yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddarparu safleoedd ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr lle mae angen wedi'i nodi. Mae Cyngor Sir Ynys Môn eisoes wedi nodi ac ymgynghori ar leoliadau posib ar gyfer safleoedd I Sipsiwn a Theithwyr ar yr Ynys ac mae'r ddau safle cyfredol wedi symud ymlaen i'r cam dylunio manwl. Fel rhan o'r broses hon, mae'r Awdurdod Lleol wedi comisiynu nifer o adroddiadau arbenigol ar y ddau safle a gwnaed penderfyniad i gynnal Asesiad o'r Effaith ar Iechyd. Cafodd y mater ei drafod yn y Bwrdd Prosiect lle penderfynwyd mai'r cam gorau ymlaen fyddai cynnal Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd, yn seiliedig ar weithdy cyfranogol. O gofio profiad yr awdurdod lleol o gynnal Asesiadau o'r fath, byddai'r

Asesiad yn cael ei hwyluso'n fewnol gan yr Adain Gwarchod y Cyhoedd. Mae canlyniad y gweithdy cyfranogol i'w weld isod.

Draft no status

Crynodeb o Declyn AEI Ynys Môn

Dyma fersiwn gryno o'r teclyn AEI llawn a gellir ei ddefnyddio fel *aide memoir* i hwyluso proses sgrinio gyflym iawn o'r effaith ar iechyd neu fel rhestr wirio ar gyfer Sgriwitini. Rhaid bod yn gwbl gyfarwydd â'r Teclyn AEI llawn cyn defnyddio hwn.

Teitl y rhaglen, polisi neu brosiect gan gynnwys nodau ac amcanion allweddol: **Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr yn Star a Phenhesgyn.**

Beth yw cyfraniad y gweithgaredd tuag at: (Allwedd: -- (sylweddol negyddol), - (cymharol negyddol), Niwtral (dim effaith glir), DB (amherthnasol), + (cymharol gadarnhaol), ++ (sylweddol gadarnhaol))

1. Grwpiau Bregus? / Vulnerable Groups?	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Grwpiau cysylltiedig ag oedran (e.e. plant a phobl ifanc, oedolion 18-64 oed, pobl hŷn Age related, income related, who may suffer discrimination or other social disadvantage, geographical areas		X					Mae Safle Phenhesgyn yn cynnig y cyfle i wella mwynderau gyda chyfleusterau cegin, bwyta ac ymolchi. Mae nifer o'r rhain wedi cael eu nodi fel rhai sy'n achosi iechyd gwael (Mudiad Teithwyr Galway (2009)) ac sy'n effeithio ar bob grŵp oedran. Mae sipsiwn a theithwyr yn dioddef gwahaniaethau a gall safleoedd parhaol olygu llai o wrthdaro gyda chymunedau lleol a galluogi'r plant i fynychu'r un ysgol pan yn yr ardal. Mae safle Star hefyd yn ddigon mawr ar gyfer teuluoedd mwy a all fod yn teithio gyda'i gilydd. Bydd digon o le rhwng y carafanau i ostwng y risg o dân a hynny'n unol â chanllawiau'r llywodraeth.
2. Ffordd o fyw unigolion? / Individual lifestyles?	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Diet, gweithgaredd corfforol, defnydd o alcohol / tybaco / cyffuriau di-bresgripsiwn eraill, gweithgaredd rhywiol, unrhyw weithgaredd arall y mae risg yn gysylltiedig ag ef / Diet		X					Penhesgyn: Bydd bloc mwynderau newydd yn darparu amgylchedd glân i baratoi a storio bwyd ac i ymolchi. Bwriedir cynnwys ardal ym

2. Ffordd o fyw unigolion? / Individual lifestyles?	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
physical activity, use of alcohol / tobacco / other non-prescription drugs, sexual activity, other risk-taking activity							Mhenhesgyn lle gall preswylwyr dyfu llysiâu a all annog gweithgaredd corfforol ac er nad oes bwriad i ddarparu ardal fwynderau yn Star (oherwydd sŵn y traffig), roedd y gweithdy'n teimlo y dylid rhoi ardal o'r neilltu fel y gallai plant chwarae'n ddiogel ond dylid ei gwahanu'n ddigonol o'r lôn – dylai'r gwaith ffensio gan gynnwys ffensys acwstig fod yn foddhaol. Mae Penhesgyn yn bellach o'r rhwydwaith cludiant cyhoeddus a all olygu nad yw pobl yn cael eu hannog i gerdded i siopau ac ati yn enwedig os bydd angen iddynt gario eu siopa. (Ychwanegiad – nodwyd fodd bynnag, bod yna lwybr cyhoeddus mwy uniongyrchol ar draws y caeau). Mae Star yn ymyl safle bws. Bwriedir darparu llwybr wrth ochr y lôn o fynedfa'r safle i'r safle bws. Mae'r A5 yn ffordd brysur gyda chyfyngiad cyflymder 60 mya.
3. Dylanwadau cymdeithasol a chymunedol ar iechyd / Social and community influences on health?	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Trefniadaeth a swyddogaethau'r teulu, rhwydweithiau cymorth cymdeithasol, balchder lleol, ynysiad cymdeithasol, ethos diwylliannol, hiliaeth / Family organisation & roles, social support networks, local pride, social isolation, cultural ethos, racism		X					Byddai safle Penhesgyn yn well na'r lleoliad cyfredol oherwydd byddai yno fwy o gyfleusterau a blociau mwynderau pwrpasol a fyddai'n darparu mwy o gyfleoedd i gefnogi rôl y teulu. Mae'r safleoedd hefyd yn gyfreithlon a bydd llai o ofn y bydd camau'n cael eu cymryd gan yr awdurdod lleol a fydd, yn ei dro, yn cwrdd â'i ofynion statudol. Fodd bynnag, efallai y ceir gwrthwynebiad gan gymunedau lleol a gellid gwella hynny drwy grwpiau cyswllt. Bydd angen i deithwyr / y cyngor fod wedi sefydlu trefniadau i baratoi safle Star ar gyfer ei ddefnyddio. Dylai'r

3. Dylanwadau cymdeithasol a chymunedol ar iechyd / Social and community influences on health?	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
							Awdurdod Lleol ystyried a oes cyfleoedd ychwanegol i wella cysylltiadau cludiant cyhoeddus i Benhesgyn oherwydd bydd y safle'n bellach o'r A5025.
4. Living and environmental conditions affecting health?	++	+	Neutral	-	--	N/A	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Tai dylunio cymdogaethau, sŵn ac ansawdd aer, diogelwch cymunedol, peryglon ar y ffyrdd,, gwastraff, pa mor ddeniadol yw ardal / Housing, neighbourhood design, noise & air quality, community safety, road hazards, waste, attractiveness of area			X				Bydd Penhesgyn wedi cael ei ddylunio'n benodol ac yn fwy sympathetig i'r amgylchedd lleol na'r safle cyfredol ar Ffordd Pentraeth. Mae safle Star yn fwy gweladwy ac wedi ei godi ar gaeau rhwng dwy lôn. Er y bydd blociau mwynderau'n cael eu darparu ym Mhenhesgyn, bydd raid i breswylwyr ddarparu eu llety cysgu eu hunain yn eu cerbydau cyfredol - a oes modd eu symud? Efallai y bydd yr awdurdod lleol yn dymuno cyflwyno safonau sylfaenol i sicrhau diogelwch y safle, e.e. gollyngiadau olew. Rhwystrau acwstig i gael eu codi yn Star er mwyn gostwng sŵn ar y safle a bydd preswylwyr Penhesgyn yn cael eu lleoli yn cael sydd bellaf draw o'r safle Mwynderau Dinesig. Efallai y bydd trigolion yn Star yn gwrthwynebu ar sail weledol ond mae yna arglawdd sylweddol a choed eisoes ar y safle. Bydd mwy o goed yn cael eu plannu ar y ddau safle. Ceir mynediad i Star oddi ar yr A5 lle mae'r cyfyngiad cyflymder yn 60mya. Bydd y fynedfa'n llydan a bydd llwybr troed yn cael ei ddarparu at y safle bws. Hefyd, bydd ffens o amgylch y safle a giât.
5. Economic conditions affecting health?	++	+	Neutral	-	--	N/A	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Unemployment, income, economic inactivity, type of			X				Mae Star yn darparu safle swyddogol i deithwyr

5. Economic conditions affecting health?	++	+	Neutral	-	--	N/A	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
employment, workplace conditions							sy'n dod i'r ardal i weithio tra bydd Penhesgyn yn cynnig cyfle i breswylwyr sefydlu cyfeiriadau parhaol a all fod o gymorth iddynt gael gwaith. Gallai diffyg cyswllt rhyngwyd neu ffôn symudol lesteirio eu cyfleoedd busnes/cyflogaeth. Efallai y bydd angen i'r ddwy gymuned dalu rhenti a fydd yn gostwng yr incwm gwario.
6. Mynediad i wasanaethau a'u hansawdd? / Access and quality of services?	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Gwasanaethau meddygol a gwasanaethau gofal eraill, cyngor gyrfaoedd, cludiant, addysg a hyfforddiant, siopau, technoleg gwybodaeth / Medical and other caring services, careers advice, transport, education and training, shops, information technology		X					Bydd gan deithwyr a sipsiwn fel ei gilydd safle sefydlog a fydd yn fodd iddynt ddatblygu cysondeb wrth gael at wasanaethau megis meddygon, deintyddion ac ysgolion ac ati. Bydd gan deithwyr Penhesgyn gyfeiriad parhaol gyda blwch post ar gyfer pob preswlydd. Gellid codi hysbysfyrdau (ar gyfer gwybodaeth gan y pwynt cyswllt yn y Cyngor) i roi gwybod am wasanaethau lleol yn Star. Dylai'r awdurdod lleol ystyried gwella mynediad i gludiant cyhoeddus ym Mhenhesgyn a darparu cyswllt Wi-Fi yn y ddau safle.
7. Ffactorau Macro-economaidd, amgylcheddol a chynaliadwyedd / Macro-economic, environmental & sustainability factors	++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B	Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb Supporting Evidence / Effect on Inequality:
Polisiau'r llywodraeth, cynnyrch domestig gros, datblygiad economaidd, amrywiaeth fiolegol, hinsawdd / Government policies, gross domestic product, economic development, biological diversity, climate		X					Bydd yr Awdurdod Lleol yn cydymffurfio gyda deddfwriaeth a bydd sipsiwn a theithwyr yn teimlo'n saffach o wybod eu bod yn defnyddio safleoedd cyfreithlon sydd wedi eu dylunio'n dda ac yn ddiogel ar gyfer grwpiau o deuluoedd. Bydd gwaith adeiladu'n creu gwaith ar gyfer busnesau a bydd plannu ychwaneg o goed a gwrychoedd o gymorth i gynnal ecoleg.

Atodiad 2: Teclyn Ynys Môn ar gyfer Aseu'r Effaith ar Iechyd

<p>Teclyn Ynys Môn ar gyfer Aseu'r Effaith ar Iechyd: Mae'r teclyn wedi cael ei ddylunio ar gyfer ei ddefnyddio i ddatblygu polisiau a gwerthuso prosiectau yn ystod eu datblygu a'u cyflawni. Dylai fod o gymorth i ysgogi deialog, creu syniadau newydd ac annog meddwl mewn modd mwy cydlynol. Mae'r teclyn wedi ei ddylunio i'ch helpu chi feddwl am effeithiau posibl y prosiect neu'r polisi ar Iechyd a Llesiant unigolion a chymunedau yn Ynys Môn.</p>	<p>Mae iechyd yn golygu llawer iawn mwy na pheidio â bod yn sâl. Mae'n adnodd ar gyfer byw o ddydd i ddydd ac yn caniatáu i bobl gyflawni eu potensial. Mae iechyd yn gyflwr o lesiant corfforol, meddyliol a chymdeithasol - – ac nid absenoldeb salwch yn unig (WHO, 1984)</p> <p>Bydd y fframwaith hwn felly yn anelu at 'hyrwyddo unigolion a chymunedau iach a llawn egni' (Strategaeth Gymunedol)</p>				<table border="1"> <thead> <tr> <th>Rhan 1 wedi'i chwblhau gan</th> <th>Yn cynrychioli</th> <th>Dyddiad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mr Trystan P.Owen</td> <td>CSYM</td> <td>25.01.17</td> </tr> <tr> <td>Grŵp Gwerthuso</td> <td>Yn cynrychioli</td> <td>Dyddiad</td> </tr> <tr> <td>Laura Fretwell</td> <td>Capita</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Jon Stoddard</td> <td>Capita</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Bryn Hall</td> <td>Unity</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Gareth Jones</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Cyng Alun Mummery</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Cyng Meirion Jones</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Cyng Jim Evans</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Lucy Reynolds</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Mike Evans</td> <td>CGC</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Huw Thomas</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Trystan P. Owen</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Gwiriwyd gan</td> <td>Yn cynrychioli</td> <td>Dyddiad</td> </tr> <tr> <td>Huw Thomas</td> <td>CSYM</td> <td>23.01.17</td> </tr> <tr> <td>Cymeradwywyd gan</td> <td>Yn cynrychioli</td> <td>Dyddiad</td> </tr> <tr> <td>TBC</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Rhan 1 wedi'i chwblhau gan	Yn cynrychioli	Dyddiad	Mr Trystan P.Owen	CSYM	25.01.17	Grŵp Gwerthuso	Yn cynrychioli	Dyddiad	Laura Fretwell	Capita	23.01.17	Jon Stoddard	Capita	23.01.17	Bryn Hall	Unity	23.01.17	Gareth Jones	CSYM	23.01.17	Cyng Alun Mummery	CSYM	23.01.17	Cyng Meirion Jones	CSYM	23.01.17	Cyng Jim Evans	CSYM	23.01.17	Lucy Reynolds	CSYM	23.01.17	Mike Evans	CGC	23.01.17	Huw Thomas	CSYM	23.01.17	Trystan P. Owen	CSYM	23.01.17	Gwiriwyd gan	Yn cynrychioli	Dyddiad	Huw Thomas	CSYM	23.01.17	Cymeradwywyd gan	Yn cynrychioli	Dyddiad	TBC		
Rhan 1 wedi'i chwblhau gan	Yn cynrychioli	Dyddiad																																																									
Mr Trystan P.Owen	CSYM	25.01.17																																																									
Grŵp Gwerthuso	Yn cynrychioli	Dyddiad																																																									
Laura Fretwell	Capita	23.01.17																																																									
Jon Stoddard	Capita	23.01.17																																																									
Bryn Hall	Unity	23.01.17																																																									
Gareth Jones	CSYM	23.01.17																																																									
Cyng Alun Mummery	CSYM	23.01.17																																																									
Cyng Meirion Jones	CSYM	23.01.17																																																									
Cyng Jim Evans	CSYM	23.01.17																																																									
Lucy Reynolds	CSYM	23.01.17																																																									
Mike Evans	CGC	23.01.17																																																									
Huw Thomas	CSYM	23.01.17																																																									
Trystan P. Owen	CSYM	23.01.17																																																									
Gwiriwyd gan	Yn cynrychioli	Dyddiad																																																									
Huw Thomas	CSYM	23.01.17																																																									
Cymeradwywyd gan	Yn cynrychioli	Dyddiad																																																									
TBC																																																											
	<p>Defnyddiwch y raddfa isod os gwelwch yn dda wrth ystyried yr effaith a gaiff y gweithgaredd / polisi / prosiect ar Iechyd a Llesiant:</p>																																																										
	+ +	Effaith gadarnhaol iawn ar Iechyd a Llesiant	-	Effaith negyddol ar Iechyd a Llesiant																																																							
	+	Effaith gadarnhaol ar Iechyd a Llesiant	- -	Effaith negyddol iawn ar Iechyd a Llesiant																																																							
	N	Niwtral	D/B	Amherthnasol – i Iechyd a Llesiant																																																							

Teitl y rhaglen, polisi neu brosiect:

Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr yn Star a Penhesgyn

Disgrifiad (nodau ac amcanion allweddol):

Mae wnelo'r Prosiect â dau safle:-

- Safle parhaol ar gyfer 4 o leiniau a bloc mwynderau ger Safle Mwynderau Dinesig Penhesgyn a'r bwriad fyddai darparu llety ar gyfer preswylwyr cyfredol y gilfan ar Ffordd Pentraeth, Porthaethwy.
- Man stopio dros dro am hyd at 3 wythnos i Sipsiwn a Theithwyr ar dir rhwng yr A55(T) a'r A5 yn Star. Byddai'r safle'n darparu 15 o leiniau, ond ac eithrio prif gyflenwad trydan a chyflenwad dŵr, ni fyddai unrhyw fwynderau parhaol eraill yn cael eu darparu. Byddai toiledau symudol yn cael ei danfon i'r safle pryd bynnag y byddai'n cael ei ddefnyddio, ynghyd â chynwysyddion gwastraff eraill.

Section 2

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwylidig y gweithgaredd: Expected effect of activity :					Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:	
1. Grwpiau Bregus? 1. Vulnerable Groups?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	
1a	Grwpiau cysylltiedig ag oedran (e.e. plant a phobl ifanc, oedolion 18-64 oed, pobl hŷn <i>Age related groups (e.g. children and young people, adults 18-64, older people)</i>		X					P& S* Darparu cyfleusterau pwrpasol yn hytrach na gorfod dibynnu ar wersylloedd di-awdurdod a all fod â chyfleusterau iechydol gwael heb unrhyw system blymio, prif gyflenwad dŵr neu drydan ac yn dibynnu ar doiledau symudol. Bydd blociau mwynderau ym Mhenhesgyn gyda cheginau a chyfleusterau ymolchi a bydd cyflenwad o drydan a dŵr yn Star. Mae byw mewn cartrefi symudol megis carafanau a bysus gyda systemau gwresogi gwael yn achosi salwch anadlol ar draws y grwpiau oedran. Ychydig o lefydd chwarae i blant. Mae amodau tai gwael yn gysylltiedig hefyd gydag iselder a phryder ymysg pobl, yn arbennig menywod a phlant. Mae anallu i storio a chadw bwyd yn oer yn arwain at y risg o haint a gwenwyn bwyd a thlodi bwyd. Mae gwerylloedd di-awdurdod yn achosi gwrthdaro posibl gyda chymunedau lleol ac mae hynny'n effeithio ar bob grŵp oedran.
1b	Grwpiau cysylltiedig ag incwm (e.e. teuluoedd neu unigolion ar incwm isel / yn economaidd anweithgar / di-waith / ddim yn gallu gweithio am resymau iechyd). <i>Income related groups (e.g. families or individuals on low income / economically inactive / unemployed / unable to work due to ill health)</i>		X					P – grŵp incwm isel gydag adnoddau a chyfleusterau cyfyngedig sydd ar hyn o bryd yn byw mewn amodau gwael. Ar hyn o bryd, ychydig iawn o ddarpariaeth sydd ar yr ynys i deithwyr. Ychydig neu ddim diogelwch tân, efallai na fydd modd i eneraduron trydan redeg nifer o gyfarpar megis peiriannau golchi neu beiriannau sychu dillad ac ati. Hylifau a nwyon fflamychol yn cael eu storio yn ymyl y carafanau. Posibilrwydd y ceir plâu o lygod mawr ar safle di-awdurdod. Tanwydd tloti – defnyddio poteli nwy neu ddiesel / petrol ar gyfer generaduron. Cost sychu dillad mewn tŷ golchi. Diffyg lle i baratoi bwyd yn creu mwy o ddibyniaeth ar brydau parod. Prinder cyfleusterau ymolchi / cawod.
1c	Grwpiau y gwahaniaethir yn eu herbyn neu sy'n dioddef anfantais cymdeithasol arall (e.e. pobl ag		X					Mae sipsiwn a theithwyr yn dioddef gwahaniaethu. S – Ychydig iawn o deithwyr ifanc sy'n derbyn addysg ffurfiol ac mae eu cyrhaeddiad addysgol yn is. Mae disgwyliad

	<p>anableddau / grwpiau iechyd meddwl / gofawyr / grwpiau ffoaduriaid / pobl sy'n ceisio lloches / teithwyr / teuluoedd un rhiant / pobl lesbiaid a hoyw / grwpiau ethnig, ieithyddol a diwylliannol / grwpiau crefyddol).</p> <p><i>Groups who suffer discrimination or other social disadvantage (e.g. people with disabilities / mental health groups / carers / refugee groups / people seeking asylum / travellers / single parent families / lesbian and gay people / ethnic, linguistic and cultural groups / religious groups)</i></p>							<p>oes sipsiwn a theithwyr yn is ac mae nifer uwch o farwolaethau ymysg babanod / plant ifanc. Cyfraddau uwch o glefyd siwgr ymysg teithwyr. Hefyd, mae cyfraddau uwch o straen, clefydau heintus a damweiniau oherwydd eu hamodau byw. Cydlyniant teuluol – gall grwpiau o deithwyr sy'n teithio hefo'i gilydd gael anhawster dod o hyd i ddigon o le. Amodau cyfyng – carafanau'n rhy agos – risg tân. Nifer o wersylloedd mewn ardaloedd cyhoeddus, ychydig iawn o breifatrwydd. Risg o wenwyn carbon monocsid oherwydd gwresogyddion hylosg cludadwy.</p>
1d	<p>Materion daearyddol (e.e. pobl sy'n byw mewn ardaloedd lle mae'n hysbys bod dangosyddion economaidd a/neu iechyd yn wael / pobl yn byw mewn ardaloedd anghysbell / pobl yn methu â chael mynediad i wasanaethau ac adnoddau).</p> <p><i>Geographical issues (e.g. people living in areas known to exhibit poor economic and/or health indicators / people living in isolated areas / people unable to access services and facilities)</i></p>					X	<p>Cymunedau gwledig wedi cael eu dewis fel lleoliadau ar gyfer safleoedd. P – Yn bell o wasanaethau a chludiant. Costau teithio cynyddol oherwydd bod gwasanaethau'n llai cyfleus, dim yn annog pobl i gerdded. S – wedi ei leoli yn ymyl y brif ffordd ac agos at safle bws.</p>	

- P & S = Penhesgyn a Star.

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwyliedig y gweithgaredd: Expected effect of activity :						Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:
2. Ffyrdd o fyw unigol? Individual Lifestyles?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	
2a	Diet <i>Diet</i>	X (P)	X (S)					Penhesgyn: Bydd bloc mwynderau newydd yn darparu amgylchedd glân i baratoi a storio bwyd; hylendid personol – darperir bloc cawodydd a pheiriannau golchi. Dynodir darn o dir i bobl dyfu eu bwyd eu hunain. Rheoli'r safle er mwyn cynnal safonau. Star: lleiniau caled ar gyfer carafanau a cherbydau; cysylltiadau i gyflenwad dŵr glân/trydan.
2b	Ymarfer Corff <i>Physical Activity</i>		X (P) X(S)					Penhesgyn: Campfa werdd – y llain llysiâu. Amgylchedd diogelwch. Effeithiau negyddol posibl – dim mynediad uniongyrchol i gludiant lleol; problem o bosib i bobl a chanddynt anawsterau symudedd oherwydd byddant yn cael eu cyfyngu i'r safle. Star: - Er bod y safle'n weddol swnlyd a bod dim bwriad i ddarparu llecyn mwynderau awyr agored, cydnabuwyd y byddai modd darparu rhywfaint o dir gwyrdd fel y gallai plant chwarae'n ddiogel. Mae'r safle rhwng yr A55(T) a'r A5, ond bydd ffens derfyn yn cael ei hadeiladu yn ogystal â rhwystr acwstig.
2c	<i>Defnydd o alcohol, sigarêts, cyffuriau di-bresgripsiwn</i> <i>Use of alcohol, cigarettes, non-prescription drugs</i>		X(P)	X(S)				Penhesgyn: Nid yw'n agos at y rhwydwaith cludiant cyhoeddus. Safle newydd – gwell ymdeimlad o lesiant a lles oherwydd bod y safle'n un tymor hir. Star: gallai'r effaith ar y gymuned leol arwain at gynydd yn y defnydd o alcohol, sigarêts ac ati.
2d	Gweithgarwch rhywiol <i>Sexual activity</i>						X	D/B
2e	Gweithgarwch arall a allai achosi risg <i>Other risk-taking activity</i>			X				Pen: Dim yn agos at brif ffordd. Star: Ceir mynediad i'r safle oddi ar yr A5 lle mae cyfyngiad cyflymder o 60mya ond nid yw ar safel diwydiannol a allai beri risgiau eraill i blant.

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwyliedig y gweithgaredd: Expected effect of activity :					Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:
3. Dylanwadau Cymdeithasol a Chymunedol ar Iechyd? Social & Community Influences on Health?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A
3a	Trefniadaeth deuluol a rolau <i>Family organisation and roles</i>		X(P) X(S)				Penh: Safle dynodedig; gwell na'r presennol o ganlyniad i fwy o adnoddau a bloc cyfleusterau wedi'i adeiladu'n bwrpasol – gwell cyfle i drefnu'r teulu a chynllunio ar gyfer y dyfodol, amgylchedd diogel a glân i grwpiau cefnogi eraill allu cyfarfod ar y safle. Star: Safle cyfreithiol i sipsiwn a theithwyr allu parcio am gyfnod cyfyngedig heb ofn unrhyw awdurdodau, gallant gynllunio lle byddant yn aros ymlaen llaw. Dim safle gwahanol wedi'i gynnig gan y gymuned sipsiwn a theithwyr ac mae dyletswydd ar yr awdurdod lleol i ddarparu safle.
3b	Grym a dylanwad dinasyddion <i>Citizen power and influence</i>		X(P)		X(S)		Penhesgyn: Nid yw'r lleoliad yn cael ei ffafrio gan y gymuned – yn dilyn ymgynghoriad. Anghenion Sipsiwn a theithwyr yn cael eu hystyried. Star: Efallai bod y gymuned o dan yr argraff y bydd y safle yn llawn drwy'r amser. Mae'n leoliad stopio dros dro a ddefnyddir am hyd at 3 wythnos. Er y bydd y safle ar agor drwy'r flwyddyn, bydd gan y fynedfa giât ddiogel. A yw'r adran dai yn mynd i fod yn bwynt cyswllt i'r sipsiwn wrth iddynt gyrraedd? Sut byddwn yn cael rhybudd ymlaen llaw er mwyn agor y giât a gosod toiledau symudol ar y safle ac ati.
3c	Cymorth cymdeithasol ehangach, rhwydweithiau cymdeithasol a chymdogrwydd <i>Wider social support, social networks and neighbourliness</i>		X(P) X(S)				Penhesgyn: Trigolion wedi bod yn byw yn Ffordd Pentraeth am gyfnod hir. Bydd y safle wedi'i adeiladu'n bwrpasol, yn cael ei gynnal a'i gadw a'i reoli'n well na safle Pentraeth; gwell argraff; llai o densiwn yn y gymuned. Gallai tensiynau lleol waethygu os nad yw'r ardal yn cael ei rheoli a'i chynnal a'i chadw.
3d	Hunaniaeth gymunedol ac ymdeimlad o berthyn <i>Community identity and sense of belonging</i>		X(P) X(S)				Cadarnhaol i'r teithwyr – gwell ymdeimlad o dderbyniad, llai o densiwn Rheolaeth o'r safle; cyfarfodydd rheolaidd rhwng cymunedau.
3e	Rhaniadau yn y gymuned a phwysau gan gyfoedion <i>Divisions in community and peer</i>						Gweler 3d.

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwyliedig y gweithgaredd: Expected effect of activity :						Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:
3. Dylanwadau Cymdeithasol a Chymunedol ar lechyd? Social & Community Influences on Health?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	
	<i>pressure</i>							
3f	Arwahaniad Cymdeithasol <i>Social isolation</i>		X(S)		X(P)			Penh: potensial oherwydd ei leoliad; dim mynediad uniongyrchol i drafnidiaeth lleol. Gellid ystyried ymestyn y llwybr bysiau a darparu ardal droi ger Penhesgyn a fyddai hefyd yn rhoi opsiwn o ran cludiant cyhoeddus ar gyfer gweithwyr y safle. Star: rhan fwyaf wedi gyrru i'r safle – mwy symudol. Agosach at siopau/gwasanaethau iechyd na Mona (y lleoliad maent wedi bod yn ei ddefnyddio) a ger y safle bws.
3g	Ethos diwylliannol ac ysbrydol <i>Cultural and spiritual ethos</i>						X X	Ddim yn berthnasol
3h	Hiliaeth <i>Racism</i>				X			Mae sipsiwn a theithwyr yn grŵp wedi'u gwarchod – potensial ar gyfer effeithiau negyddol ar yr iaith/sylwadau/protestiadau. Mae gan yr Awdurdod Lleol ganllawiau.
3i	Eithriad cymdeithasol arall <i>Other social exclusion</i>		X					Sut mae cymunedau ym Mhenhesgyn yn datblygu dros amser – hirhoedledd y safle. A ydynt wedi penderfynu eithrio eu hunain yn gymdeithasol oherwydd eu ffordd o fyw?
3j	Ymddygiad gwrthgymdeithasol ac ofn trosedd <i>Anti-social behaviour & the Fear of Crime</i>				X			Ymysg y gymuned leol – oes yna sail dros eu hofn? Ofn yr hyn nad ydynt yn ei wybod/chwedlau/cam wybodaeth/ sylw negyddol ar y cyfryngau cymdeithasol. Cyfleusterau da ar y safle yn lleihau risg.

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwyliedig y gweithgaredd: Expected effect of activity :					Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:
4. Amodau byw ac amgylcheddol sy'n effeithio ar iechyd? Living & environmental conditions affecting health?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A
4a	Amgylchedd adeiledig a / neu cynllun y gymdogaeth <i>Built environment and / or Neighbourhood design</i>		X(P)		X(S)		PenH: Gwell na'r safle presennol yn Ffordd Pentraeth, dyluniad gwell. Star: mwy gweladwy, amgylchedd fwy adeiledig, mewn cae rhwng dwy ffordd. Bydd rhwystr acwstig yn sgrin i'r safle ond bydd y safle dal yn weladwy. Mwy o blannu – cymryd rhai blynyddoedd i dyfu.
4b	Tai a/neu amgylchedd o dan do <i>Housing and / or Indoor environment</i>		X(P)	X(S)			PenH: Bloc cyfleusterau i gael ei ddarparu ond byddant yn defnyddio eu cerbydau presennol fel llety. A fydd y Cyngor yn gweithredu'r safonau sylfaenol os yw'n gyfrifoldeb ar y trigolion i ddod â llety eu hunain ac a fydd y cerbydau yn gallu symud? Star: dim blociau cyfleusterau i gael eu darparu.
4c	Sŵn a/neu arogleuon <i>Noise and / or Smell / odour</i>				X(S) X(P)		Star: rhwystr acwstig i gael ei godi er mwyn gwella'r problem. Dim problem arogl. PenH: distaw/sŵn o'r domen sydd yn swnllyd. Arogl wrth derfyn y cae ond yn lleihau y pellaf yr ydych yn symud i ffordd oddi yno.
4d	Ansawdd yr Aer a'r Dŵr <i>Air and water quality</i>					NA	Ddim yn berthnasol.
4e	Pa mor ddeniadol yw ardal <i>Attractiveness of area</i>			X			Ddim yn ardal tirlun arbennig dynodedig ond efallai fod gan bobl leol safbwyntiau gwahanol.
4f	Diogelwch Cymunedol <i>Community safety</i>				X		PenH: Mynediad posibl i'r Safle CA. Dim goleuadau stryd yn yr ardal. Star: Dim llwybr troed addas na goleuadau addas yn y fynedfa i'r llecyn trafndiaeth lleol. Gweler 3J.
4g	Gwaredu Gwastraff <i>Waste disposal</i>		X(P)	X(S)			PenH: Tanc septig, gwelliant ar y sefyllfa bresennol. Star: Portalo – dim newid; ond ni fydd y toiledau yna'n barhaol (er mwyn lleihau fandaliaeth).
4h	Peryglon ar y Ffyrdd <i>Road hazards</i>		X(P)				PenH: Symud i ffordd o ochr yr A5025. Star: mwy o risg gan fod ffordd ar bob ochr – A5 yn fwy o

					X(S)			beryl – cyfyngiad cyflymder o 60 mya.
4i	Perygl o anafiadau <i>Injury hazards</i>						X	Ddim yn berthnasol
4j	Ansawdd a diogelwch mannau chwarae <i>Quality and safety of play areas</i>						X	Ddim yn berthnasol – dim angen.

Draft no status

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwylidig y gweithgaredd: Expected effect of activity					Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:	
5. Amodau Economaidd sy'n effeithio ar iechyd? Economic conditions affecting health?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	
5a	Diweithdra a / neu anweithgarwch Economaidd <i>Unemployment and / or Economic inactivity</i>		X(S) X(P)					Star: Darparu safle swyddogol i deithwyr sy'n ymweld â'r ardal er mwyn arddel eu crefft. PenH: gallai safle parhaol alluogi trigolion i sefydlu cyfeiriad parhaol a allai eu cynorthwyo i gael swydd. Gallai diffyg cysylltiad rhyngwyd neu ffôn symudol amharu ar eu cyfleoedd busnes/cyflogaeth.
5b	Incwm <i>Income</i>			X(S)	X(P)			PenH: lleoliad iddynt allu sefydlu unrhyw fenter, gallai talu rhent i'r Awdurdod Lleol negyddu hyn. Star: Angen talu rhent?
5c	Math o gyflogaeth <i>Type of employment</i>						X	
5d	Amodau gweithle <i>Workplace conditions</i>						X	
5e	Caffael <i>Procurement</i>						X	

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwyliedig y gweithgaredd: Expected effect of activity					Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:	
6. Mynediad ac ansawdd gwasanaethau? Access and quality of services?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	
6a	Gwasanaethau Meddygol a Gofal Iechyd <i>Medical and Healthcare services</i>		X(S)	X(P)				Penhesgyn: bydd gan y teithwyr gyfeiriad parhaol a fydd yn eu galluogi nhw i gael gwell mynediad i wasanaethau fel yn y safle presennol; fodd bynnag, bydd blwch llythyrau pwrpasol yn y safle ar gyfer yr holl drigolion. Star: bydd y safle hwn yn caniatáu teithwyr i ddychwelyd i'r un lleoliad a gallai ei gwneud hi'n haws iddynt gael mynediad i'r gwahanol wasanaethau.
6b	Gwasanaethau gofal eraill <i>Other caring services</i>		X(S)				X(P)	Fel yr uchod – gellid codi byrddau gwybodaeth ar y safle er mwyn cynnig gwybodaeth ar wasanaethau lleol megis meddyg, fferyllfa, deintydd ac ati. Mae tystiolaeth o sgiliau llythrennedd isel ymysg y gymuned deithio ac efallai y bydd angen i gyswllt y Cyngor egluro lle mae'r gwasanaethau.
6c	Cyngor gyrfaol <i>Careers advice</i>						X	
6d	Siopau a gwasanaethau masnachol <i>Shops and commercial services</i>						X	
6e	Cyfleusterau cyhoeddus <i>Public amenities</i>						X	Gwell mynediad i safleoedd stopio.
6f	Trafnidiaeth <i>Transport</i>						X	PenH: Gellid gwella'r rhwydwaith trafndiaeth cyhoeddus a allai hefyd gynorthwyo'r rhai hynny sy'n gweithio yn y Safle Amwynder Dinesig.
6g	Addysg a hyfforddiant <i>Education and training</i>		X(S)				X(P)	Gallai sefydlu safle yn Star alluogi plant teithwyr i fynychu'r un ysgol pryd bynnag y byddant yn yr ardal.
6h	Technoleg Gwybodaeth <i>Information technology</i>							PenH: A allent gysylltu i WIFI yn y safle amwynder dinesig.

Pa gyfraniad mae'r gweithgaredd hwn yn ei wneud i: What contribution does this activity make to:		Effaith disgwylidiedig y gweithgaredd: Expected effect of activity:					Tystiolaeth gefnogol / Effaith ar Anghydraddoldeb: Supporting Evidence / Effect on Inequality:	
7. Ffactorau Macro-economaidd, amgylcheddol a chynaliadwyedd? Macro-economic, environmental and sustainability factors?		++	+	Niwtral Neutral	-	--	D/B N/A	
7a	Polisiâu Lywodraeth <i>Government policies</i>	X						Cydymffurfio â deddfwriaeth – Deddf Tai (Cymru) 2014 angen i awdurdodau lleol gynnal Asesiadau Llety Sipsiwn a Theithwyr (ALISTh). Yn fwy na hynny mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar Awdurdodau Lleol i ddarparu safleoedd neu lecynnau ychwanegol i Sipsiwn a Theithwyr lle mae angen wedi'i adnabod yn ei ALISTh.
7b	Cynnyrch domestig gros <i>Gross Domestic Product</i>						X	
7c	Datblygiad Economaidd (gwledig a dinesig) <i>Economic development (rural & urban)</i>		X					Cynllunio a Gweithgynhyrchu'r safleoedd yn darparu gwaith i fusnesau
7d	Materion Cyfiawnder Cymdeithasol a Chydraddoldeb <i>Social Justice and Equality Issues</i>		X					Safleoedd saff, diogel ac awdurdodedig sy'n gyfreithiol ac sy'n cefnogi diwylliant / hunaniaeth y teithwyr.
7e	Amrywiaeth Biolegol Biological diversity		X X					Bydd plannu llwyni/coed yn y ddau safle yn annog bywyd gwyllt yn y safle ac yn cynnal yr amrywiaeth ecolegol presennol.
7f	Hinsawdd <i>Climate</i>						X	
7g	Dwyieithrwydd a Diwylliant Cymru <i>Bilingualism and the Welsh Culture</i>						X	

Adran 3 – Crynodeb Asesiad Effaith ar Iechyd (AEI)

Mae'r canlyniadau isod yn cynrychioli'r canlyniadau sydd wedi'u cytuno arnynt (enw'r polisi/prosiect) sy'n cael eu profi yn erbyn y Teclyn Asesu Effaith ar Iechyd a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr o (enw'r holl Adrannau / Sefydliadau perthnasol). Mae'r cynrychiolwyr hynny yn cytuno bod hyn yn drosolwg manwl gywir o'u sylwadau cyfunol.

Allwedd: ++ Cadarnhaol iawn, + Cadarnhaol, NIWT Niwtral, - Negyddol, -- Negyddol iawn, Negyddol, Dd/b Ddim yn berthnasol

Categori AEI	Cyfraniad Cyffredinol	Esboniad
1. Grwpiau Bregus	++ + NIWT - -- Dd/b ☐ ☒ ☐ ☐ ☐ ☐	Ystyrir fod y datblygiad yn cael effaith gadarnhaol ar iechyd o ran grwpiau bregus gan fod y ddau safle yn gwella'r cyfleusterau sydd ar gael i deithwyr a sipsiwn ar yr Ynys. Bydd y safleoedd yn darparu mannau stopio dilys a fydd yn diddymu'r tensiynau a brofir mewn perthynas â safleoedd nad ydynt yn rhai swyddogol. Bydd hyn yn galluogi sipsiwn a theithwyr sy'n dychwelyd i'r Ynys yn rheolaidd i sefydlu cysylltiadau gyda gwasanaethau lleol megis darparwyr iechyd ac addysg. Mae modd i'r safleoedd letya grwpiau o deuluoedd mawr ar bellteroedd gwahaniad diogel sy'n cynorthwyo i hyrwyddo hunaniaeth diwylliannol a chydlynid teuluol.
2. Ffyrdd o fyw unigol	++ + NIWT - -- Dd/b ☐ ☒ ☐ ☐ ☐ ☐	Bydd y blociau cyfleusterau ym Mhenhesgyn yn darparu amgylchedd lân er mwyn darparu a storio bwyd ac ymolchi, rhywbeth nad oes gan y trigolion yn Ffordd Pentraeth ar hyn o bryd. Bydd cyfleusterau ychwanegol megis gerddi llyisiau ym Mhenhesgyn ac ardal i blant yn Star yn hyrwyddo gweithgareddau corfforol. Fodd bynnag, mae angen gwahaniad digonol rhwng y safle a'r ffordd yn Star, a fydd mwy neu lai yn gallu cael ei ddarparu gan y ffens sydd eisoes wedi'i chynnig. Fel mesur lliniaru ychwanegol, fe ddylai'r awdurdod lleol ystyried a yw'n bosibl gwella trafnidiaeth gyhoeddus i safle Penhesgyn, a allai brofi'n fantais ychwanegol i weithwyr. Mae safle Star yn agos at safle bws er mae angen darparu llwybr troed oherwydd y cyfyngiad cyflymder 60mya y ffordd brysur.
3. Dylanwadau cymdeithasol a chymunedol ar iechyd	++ + NIWT - -- Dd/b ☐ ☒ ☐ ☐ ☐ ☐	Mae'r safleoedd yn cael effaith gadarnhaol ar ddylanwadau cymdeithasol a chymunedol ar iechyd, gan fod y ddau yn cynnig gwell adnoddau na sy'n cael eu darparu i

		<p>deithwyr a sipsiwn, sy'n galluogi'r grwpiau hyn i gefnogi rolau teuluol a lleihau ofn gweithredoedd cyfreithiol gan yr awdurdod lleol, a fydd o ganlyniad yn cyflawni ei ofynion statudol. Fodd bynnag, fel mesurau ychwanegol, fe ddylai'r awdurdod lleol ystyried sefydlu grŵp ymgysylltu gyda thrigolion lleol, sefydlu system hysbysu er mwyn galluogi'r safle Star i gael ei baratoi ymlaen llaw yn barod i bobl aros yno ac ystyried gwella cysylltiadau trafndiaeth cyhoeddus â Phenhesgyn.</p>
<p>4. Amodau byw/amgylcheddol sy'n effeithio ar iechyd</p>	<p>++ + NIWT - -- Dd/b</p> <p>☐ ☐ ☒ ☐ ☐ ☐</p>	<p>Yn gyffredinol, mae'r datblygiadau yn debygol o fod yn niwtral o ran yr effaith ar iechyd oherwydd y balans yn nifer agweddau cadarnhaol a negyddol y datblygiadau. Bydd safle Phenhesgyn yn ailgartrefu trigolion o Ffordd Pentraeth sy'n safle na ellir ei weld ond mae safle Star ar gaeau rhwng y ddwy ac mae posibilrwydd y bydd modd ei weld o Star er y bydd angen plannu coed. Mae sŵn hefyd yn effeithio ar y ddau safle ac er mwyn lliniaru hyn bydd trigolion yn cael eu lleoli yn y cae pellaf o'r CA ym Mhenhesgyn ac mae angen ffens acwstig ar hyd terfynau safle Star â'r ddwy ffordd. Er y safle wedi'i ddylunio'n fwriadol ym Mhenhesgyn gyda blociau cyfleusterau sydd â dyluniad pwrpasol, bydd disgwyl i drigolion ddarparu llety eu hunain sy'n debygol o gynnwys y cerbydau presennol yn Ffordd Pentraeth. Efallai yr hoffai'r awdurdod lleol gyflwyno isafswm safonau ar gyfer y cerbydau hyn er mwyn sicrhau diogelwch y trigolion a'r safle. Bydd angen ystyried ystyriaethau diogelwch penodol yn Star gan fod mynedfa'r safle oddi ar ffordd brysur sydd â chyfyngiad cyflymder o 60mya.</p>
<p>5. Amodau economaidd sy'n effeithio ar iechyd</p>	<p>++ + NIWT - -- Dd/b</p> <p>☐ ☐ ☒ ☐ ☐ ☐</p>	<p>Ystyrir bod safle Star yn gadarnhaol o ran amodau economaidd sy'n effeithio ar iechyd gan ei fod yn darparu sefydlogrwydd o safle parhaol ar gyfer sipsiwn a theithwyr sy'n dymuno ymweld â'r ardal er mwyn arddel eu crefftau. Bydd trigolion Phenhesgyn elwa o gyfeiriad parhaol a allai gynorthwyo wrth wneud cais am gyflogaeth ond gallai'r angen i dalu rhent effeithio ar incwm gwario. Byddai Wi-Fi a signal ffôn symudol hefyd yn cynorthwyo o ran gwella amodau economaidd.</p>

<p>6. Mynediad ac ansawdd gwasanaethau</p>	<p>++ ☐ + ☒ NIWT ☐ - ☐ -- ☐ Dd/b ☐</p>	<p>Ystyrir y ddau safle yn gadarnhaol o ran mynediad ac ansawdd gwasanaethau gan y bydd lleoliadau sefydlog yn eu galluogi nhw i ddatblygu cysondeb o ran cael mynediad i wasanaethau iechyd ac addysg. Bydd gan deithwyr Penhesgyn gyfeiriad sefydlog gyda blwch llythyrau ar gyfer yr holl drigolion a dylid darparu hysbysfwrdd a/neu gyngor priodol yn Star am wasanaethau lleol. Fel mesur lliniaru pellach, fe ddylai'r awdurdod lleol ystyried gwella mynediad i drafnidiaeth cyhoeddus ym Mhenhesgyn a darparu mynediad i Wi-Fi yn y ddau safle.</p>
<p>7. Ffactorau Macro-economaidd, amgylcheddol a chynaliadwyedd</p>	<p>++ ☐ + ☒ NIWT ☐ - ☐ -- ☐ Dd/b ☐</p>	<p>Bydd y datblygiadau yn galluogi'r awdurdod lleol i gydymffurfio â'i ofynion deddfwriaethol a darparu sipsiwn a theithwyr gyda safleoedd dilys sydd wedi'u cynllunio'n dda er mwyn cefnogi diwylliant a chydlyniant teuluol tra'n mabwysiadu safonau diogelwch ar wahaniad.</p>

Crynodeb o Sylwadau: (Noder mai crynodeb cyffredinol yw hwn, ond dylid hefyd nodi unrhyw anghytundebau sylweddol a allai fod wedi codi yn ystod y profi)

Yn gyffredinol, ystyrir y bydd y ddau safle yn cael effaith cadarnhaol ar iechyd a lles y sipsiwn a'r teithwyr o gymharu â'r ddarpariaeth bresennol.

Ni nodwyd unrhyw anghytundeb sylweddol.

Fersiwn: Mawrth 09